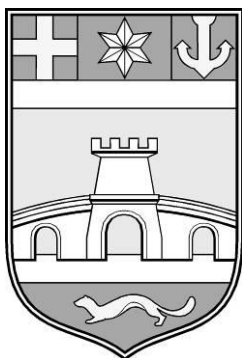

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O STANJU U
GOSPODARSTVU NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Hrvatska gospodarska komora
Županijska komora Osijek*
- *Upravni odjel za gospodarstvo
i regionalni razvoj
Osječko-baranjske županije*

Osijek, listopada 2016.

SADRŽAJ

UVOD	1
1. FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2015. GODINI ..1	
1.1. Financijski rezultati poslovanja prema veličini poduzetnika u Županiji u 2015. godini.....	2
1.2. Financijski rezultati poslovanja prema pravnom obliku tvrtki	4
1.3. Financijski rezultati poslovanja prema djelatnostima	5
2. IZVOZ I UVOZ PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2015. GODINI (prema godišnjim financijskim izvještajima)	10
3. INSOLVENTNOST	11
4. ZAPOSLENOST I PLAĆE	12
5. NEZAPOSLENOST	14
6. POLJOPRIVREDA I PREHRAMBENA INDUSTRIJA	18
6.1. Biljna proizvodnja.....	18
6.2. Stočarska proizvodnja.....	22
7. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	27
7.1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića	27
7.2. Mlinsko-pekarska industrija.....	28
7.3. Industrija šećera	28
7.4. Industrija ulja	28
7.5. Industrija stočne hrane	29
7.6. Ostala prerađivačka industrija	29
7.7. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2015. godini.....	29
8. TEKSTILNA INDUSTRIJA.....	33
9. PRERADA DRVA I PROIZVODA OD DRVA I PLUTA, OSIM NAMJEŠTAJA I PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA	37
10. PROIZVODNJA PAPIRA, PROIZVODA OD PAPIRA, TISKANJE I UMNOŽAVANJE SNIMLJENIH ZAPISA	40
11. KEMIJSKA INDUSTRIJA.....	42
12. INDUSTRIJA GRAĐEVINSKOG MATERIJALA	45
13. METALOPRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA I STROJOGRAĐNJA	48
14. GRAĐEVINARSTVO	53
15. PROMET	57
15.1. Cestovni promet.....	59
15.1.1. Cestovni teretni promet	60
15.1.2. Cestovni prijevoz putnika.....	61
15.2. Željeznički promet	61
15.3. Riječni promet.....	62
15.4. Zračni promet.....	63

16. TURIZAM	64
16.1. Smještajni kapaciteti.....	64
16.2. Prirodni resursi i turističke aktivnosti	65
17. TRGOVINA.....	68
18. POSLOVANJE NEKRETNINAMA	71
19. IT INDUSTRIJA.....	75
ZAKLJUČAK	77

INFORMACIJA O STANJU U GOSPODARSTVU NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

UVOD

U pripremi Informacije o stanju u gospodarstvu na području Osječko-baranjske županije (nastavno: Informacija) korišteni su službeni podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Regionalnog ureda Osijek, Financijske agencije i drugih službenih institucija, kao i materijali prikupljeni od strane stručnih službi koje su pripremale Informaciju.

Prvi dio Informacije prikazuje rezultate poslovanja cjelokupnog gospodarstva Osječko-baranjske županije (nastavno: Županija), kao što su financijski rezultati poslovanja prema godišnjim financijskim izvještajima koji se predaju Financijskoj agenciji, izvoz i uvoz, stanje insolventnosti pravnih osoba te pokazatelji zaposlenosti i nezaposlenosti na području Županije.

U drugom dijelu Informacije sadržan je pregled stanja u pojedinim djelatnostima gospodarstva zastupljenim u Županiji, kako slijedi: poljoprivreda i prehrambena industrija, prerađivačka industrija, tekstilna industrija, prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnja namještaja, proizvodnja papira, proizvoda od papira, tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa, kemijska industrija, industrija građevinskog materijala, metaloprerađivačka industrija i strojogradnja, građevinarstvo te podaci vezani uz promet, turizam, trgovinu, poslovanje nekretninama i IT industriju.

1. FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2015. GODINI

Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika u Osječko-baranjskoj županiji u 2015. godini izrađena je temeljem podataka iz godišnjih financijskih izvještaja obveznika poreza na dobit sa sjedištem u Županiji preuzetih od Financijske agencije.

Do kraja travnja 2016. godine godišnje financijske izvještaje (GFI) o poslovanju za razdoblje I. - XII. 2015. godine na području Županije predao je 4.561 obveznik poreza na dobit, od čega su 4.298 trgovačkih društava (22 velika, 52 srednje velika i 4.224 mala), a preostalih 263 odnosi se na ostale obveznike poreza na dobit (obrti, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, zadruge).

Tablica 1. Pregled broja poduzetnika, broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2014. i 2015. godini

Elementi	Trgovačka društva 2015.	Ostali obveznici poreza na dobit 2015.	Ukupno 2015.	financijski rezultati u milijunima kuna	
				Trgovačka društva	
				2014.	Indeks 2015/2014.
Broj poduzetnika	4.298	263	4.561	4.006	107,3
Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	35.689	1.786	37.475	35.020	101,9
Ukupni prihodi	23.137	1.163	24.299	22.636	102,2
Dobit razdoblja	782	80	862	1.166	67,1
Gubitak razdoblja	729	0	729	1.159	62,9
Konsolidirani financijski rezultat	53	80	133	7	777,7
Investicije u dugotrajnu imovinu	1.296	60	1.355	1.706	76,0
Izvoz	4.506	112	4.617	3.712	121,4
Uvoz	2.502	26	2.527	1.881	133,0
Saldo	2.004	86	2.090	1.831	109,4

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Broj trgovačkih društava koja su predala godišnje financijske izvještaje o poslovanju za 2015. godinu porastao je za 7,3% (292 nova poduzetnika) u odnosu na 2014. godinu, broj zaposlenih povećao se za 1,9% ili 669 djelatnika, dok su ukupni prihodi porasli za 2,2% (501 milijun kuna). Dobit i gubitak razdoblja u 2015. godini smanjili su se u odnosu na 2014. godinu i to dobit za 32,9%, odnosno 384 milijuna kuna, a gubitak za 37,1%, odnosno 430 milijuna kuna. Konsolidirani financijski rezultat za 2015. godinu iznosio je 53 milijuna kuna, dok je u 2014. godini iznosio samo 7 milijuna kuna (tablica 1.).

Investicije u dugotrajnu imovinu u 2015. godini iznosile su 1,3 milijarde kuna i bile su manje za 24%, odnosno 410 milijuna kuna u odnosu na 2014. godinu (tablica 1.).

Prihodi ostvareni od izvoza robe i usluga uz rast od 21,4% u odnosu na 2014. godinu iznosili su 4,5 milijardi kuna, uvoz je iznosio 2,5 milijarde kuna, što je 33% više u odnosu na 2014. godinu, pri čemu je ostvaren pozitivan saldo razmjene u iznosu od 2 milijarde kuna, odnosno 9,4% više u odnosu na 2014. godinu (tablica 1.).

1.1. Financijski rezultati poslovanja prema veličini tvrtki u Županiji u 2015. godini

Prema podacima Financijske agencije, od ukupnog broja predanih godišnjih financijskih izvještaja u 2015. godini, promatrano prema veličini tvrtki, njih 4.224 ili 98,3% odnosilo se na male tvrtke, 52 ili 1,2% na srednje i 22 ili 0,5% na velike tvrtke (tablica 2.).

Tablica 2. Pregled broja tvrtki, broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja trgovačkih društava Županije prema veličini tvrtki u 2015. godini

Pokazatelji	Male tvrtke	Srednje tvrtke	Velike tvrtke	Ukupno
Broj tvrtki	4.224	52	22	4.298
Udio u %	98,3	1,2	0,5	
Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	20.403	6.190	9.096	35.689
Udio u %	57	17	26	
Ukupni prihodi (u milijunima kuna)	8.842	4.257	10.037	23.137
Udio u %	38	18	43	
Dobit razdoblja (u milijunima kuna)	450	133	199	782
Udio u %	58	17	25	
Gubitak razdoblja (u milijunima kuna)	521	87	120	729
Udio u %	72	12	16	
Konsolidirani financijski rezultat (u milijunima kuna)	-71	46	79	53
Investicije u dugotrajnu imovinu (u milijunima kuna)	457	145	694	1.296
Udio u %	35	11	54	
Izvoz (u milijunima kuna)	575	682	3.248	4506
Udio u %	13	15	72	
Uvoz (u milijunima kuna)	662	263	1.577	2.502
Udio u %	27	10	63	
Saldo (u milijunima kuna)	-87	419	1.672	2.004

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Promatrano prema veličini tvrtki najveći broj zaposlenih (57%) imale su male tvrtke, koje su u ukupnom izvozu sudjelovale s 13%. Male tvrtke u 2015. godini ostvarile su negativan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od 71 milijun kuna, kao i negativan saldo izvoza i uvoza u iznosu od 87 milijuna kuna.

Tvrtke srednje veličine u 2015. godini sudjelovale su sa 17% u ukupnoj dobiti i 12% u gubitku, pri čemu su ostvarile pozitivan konsolidirani finansijski rezultat u iznosu od 46 milijuna kuna i pozitivan saldo izvoza i uvoza u iznosu od 419 milijuna kuna.

Velike tvrtke imale su najveći udio u ukupnim prihodima (43%), investicijama u dugotrajnu imovinu (54%), izvozu (72%) i uvozu (63%). Velike tvrtke u 2015. godini ostvarile su pozitivan konsolidirani finansijski rezultat u iznosu od 79 milijuna kuna i pozitivan saldo izvoza i uvoza u iznosu od 1,7 milijardi kuna (tablica 2.).

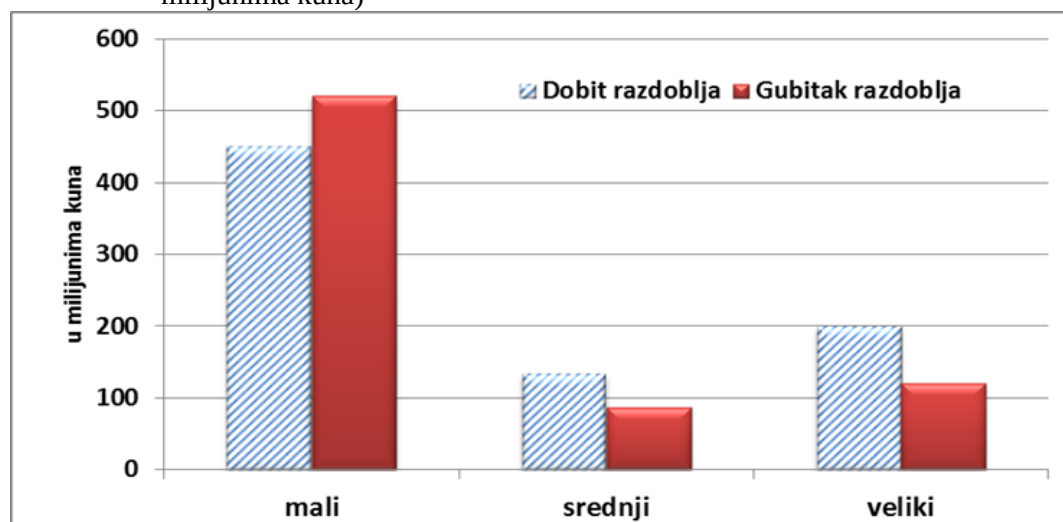
Grafikon 1. Kretanje broja zaposlenih i ukupni prihodi trgovačkih društava prema veličini tvrtki u Županiji u 2015. godini

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Velike tvrtke imale su puno veću produktivnost, jer su s upola manjim brojem zaposlenih ostvarile veći ukupan prihod od malih tvrtki. S druge strane male tvrtke zapošljavale su više djelatnika nego velike i srednje zajedno. Velike tvrtke su s 9.096 zaposlenih ostvarile ukupni prihod od 10 milijardi kuna, a male tvrtke su s 20.403 zaposlena ostvarile ukupni prihod od 8,8 milijardi kuna.

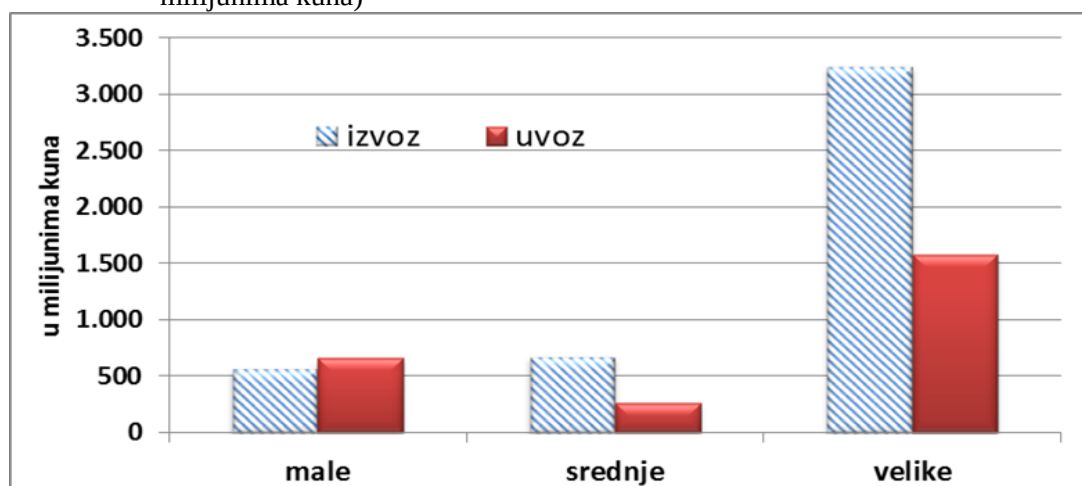
Grafikon 2. Dobit i gubitak trgovačkih društava u Županiji u 2015. godini prema veličini tvrtki (u milijunima kuna)

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Male tvrtke su u 2015. godini ostvarile dobit i gubitak veći nego srednje i velike tvrtke zajedno. Međutim, dok su velike i srednje tvrtke ostvarile pozitivan konsolidirani rezultat (srednje 46 milijuna kuna, a velike 79 milijuna kuna), male tvrtke su u ukupnosti poslovale negativno (gubitak je za 71 milijun kuna bio veći od dobiti).

Grafikon 3. Izvoz i uvoz trgovačkih društava u Županiji u 2015. godini prema veličini tvrtki (u milijunima kuna)

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Velike tvrtke u 2015. godini ostvarile su 72% ukupnog izvoza tvrtki u Županiji ili 3,2 milijarde kuna, pri čemu su ostvarile pozitivan saldo robne razmjene u iznosu 1,6 milijarde kuna. Izvoz srednjih tvrtki sudjelovao je s 15% u ukupnom izvozu i ostvaren je pozitivan saldo u iznosu od 419 milijuna kuna, dok su male tvrtke ostvarile 13% ukupnog izvoza tvrtki u Županiji, odnosno 575 milijuna kuna uz negativan saldo robne razmjene od 87 milijuna kuna (tablica 2. i grafikon 3.).

1.2. Financijski rezultati poslovanja prema pravnom obliku tvrtki

Tijekom 2015. godine 924 jednostavna društva s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Županiji predala su godišnji financijski izvještaj o poslovanju, s 1.649 zaposlenih, koja su ostvarila ukupan prihod u iznosu 355 milijuna kuna. Konsolidirani financijski rezultat bio je pozitivan i iznosio je 3 milijuna kuna. U dugotrajnu imovinu navedena društva investirala su 5 milijuna kuna i ostvarila su 21 milijun kuna prihoda od prodaje u inozemstvu (tablica 3.).

Tablica 3. Pregled broja tvrtki, broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja prema pravnom obliku tvrtki u 2015. godini

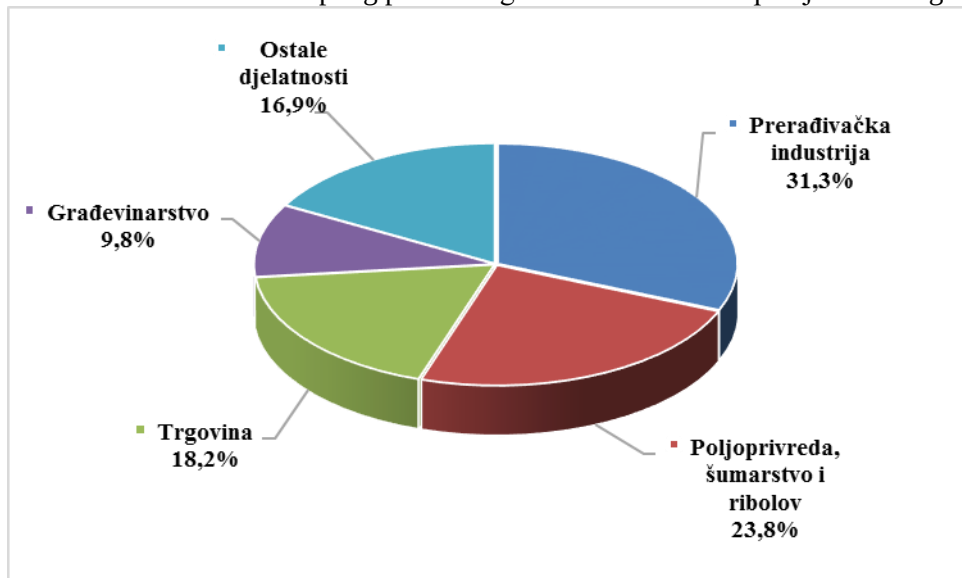
Pokazatelji	Društvo s ograničenom odgovornošću	Jednostavna društva s ograničenom odgovornošću	Dionička društva	financijski rezultati u milijunima kuna	
				Javna trgovačka društva i ustanove	Ukupno
Broj tvrtki	3.238	924	52	84	4.298
Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	28.785	1.649	4.677	578	35.689
Ukupni prihodi	18.197	355	4.140	444	23.137
Dobit razdoblja	684	16	69	14	782
Gubitak razdoblja	564	12	153	0	729
Konsolidirani financijski rezultat	120	3	-84	14	53
Investicije u dugotrajnu imovinu	1.094	5	190	6	1.296
Izvoz	3.632	21	838	14	4.506
Uvoz	1.933	6	562	0	2.502
Saldo	1.699	15	276	14	2.004

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

1.3. Financijski rezultati poslovanja prema djelatnostima

Najveći udio u ukupnim prihodima u 2015. godini ostvarila je prerađivačka industrija s 31,3%, zatim slijedi poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo s 23,8%, trgovina s 18,2% i građevinarstvo s 9,8% (tablica 4. i grafikon 4.).

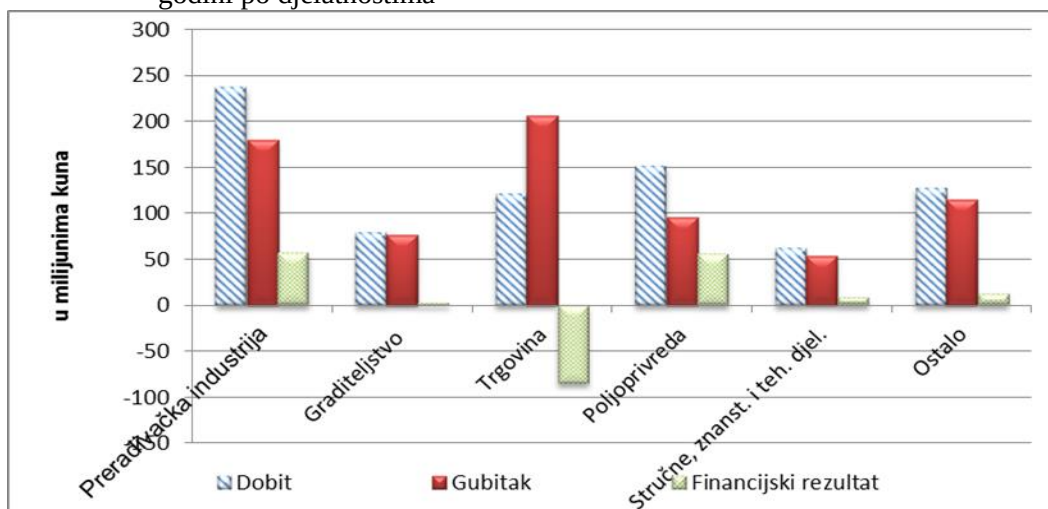
Grafikon 4. Struktura ukupnog prihoda trgovačkih društava Županije u 2015. godini

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Od ukupne dobiti u 2015. godini, koja je iznosila 782 milijuna kuna, najveći udio odnosio se na prerađivačku industriju s 30,3%, zatim slijedi poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo s 19,4%, trgovina s 15,5% i drugo. Od gubitka koji je iznosio 729 milijuna kuna 28,4% odnosilo se na trgovinu, 24,7% na prerađivačku industriju, 13,2% na poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo, 10,6% na građevinarstvo, 7,4% na stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti i drugo (tablica 4. i grafikon 5.).

Grafikon 5. Dobit, gubitak i konsolidirani financijski rezultat trgovačkih društava Županije u 2015. godini po djelatnostima

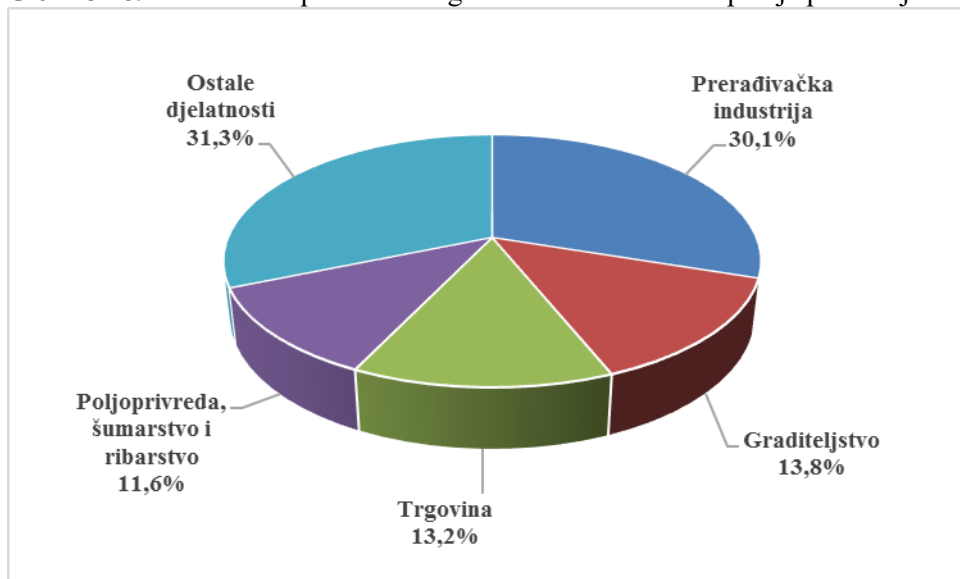

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najveći pozitivan konsolidirani financijski račun u 2015. godini ostvarila je prerađivačka industrija 58 milijuna kuna, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo 56 milijuna kuna, opskrba električnom energijom, plinom, parom 17 milijuna kuna, informacije i komunikacije 13 milijuna kuna, prijevoz i skladištenje 12 milijuna kuna, opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom 9 milijuna kuna, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti 9 milijuna kuna, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti 9 milijuna kuna i drugo.

Najveći negativan konsolidirani rezultat ostvarila je trgovina u iznosu 85 milijuna kuna, zatim slijedi djelatnost rudarstvo i vađenje 43 milijuna kuna, financijske djelatnosti i djelatnost osiguranja 14 milijuna kuna i poslovanje nekretninama 3 milijuna kuna (tablica 4.).

Grafikon 6. Struktura zaposlenih u trgovačkim društvima Županije prema djelatnosti u 2015. godini

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2015. godini od ukupno zaposlenih u tvrtkama Županije 30,1% bilo je zaposleno u prerađivačkoj industriji, 13,8% u građevinarstvu, 13,2% u trgovini, 11,6% u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu i 31,3% u ostalim djelatnostima (grafikon 6.).

Tablica 4. Pregled broja tvrtki, prosječnog broja zaposlenih i financijskih rezultata poslovanja u gospodarstvu Županije prema djelatnostima u 2015. godini
iznos ukupnog prihoda, dobiti, gubitka i konsolidiranog financijskog rezultata u milijunima kuna

Djelatnost	Broj tvrtki	Prosječan broj zaposlenih			Ukupni prihod			Dobit razdoblja			Gubitak razdoblja			Kons. fin. rezul.
		2015.	indeks '15/'14.	Udio u %	2015.	indeks '15/'14.	Udio u %	2015.	indeks '15/'14.	Udio u %	2015.	indeks '15/'14.	Udio u %	
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	224	4.145	95,9	11,6	5.509	95,3	23,8	152	100,9	19,4	96	45,7	13,2	56
Rudarstvo i vađenje	4	4	5,3	0,0	5	10,0	0,0	0	-	0,0	43	306,0	5,9	-43
Prerađivačka industrija	520	10.749	99,8	30,1	7.250	111,5	31,3	237	101,3	30,3	180	87,3	24,7	58
Opskrba električnom energijom, plinom, parom	65	214	118,9	0,6	449	105,0	1,9	20	355,7	2,6	3	324,5	0,4	17
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	58	2.087	104,7	5,8	744	97,6	3,2	16	49,3	2,0	7	152,0	0,9	9
Građevinarstvo	448	4.941	104,3	13,8	2.275	85,9	9,8	80	17,4	10,2	77	83,5	10,6	3
Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila	1.190	4.694	100,2	13,2	4.202	104,8	18,2	122	100,5	15,5	207	57,5	28,4	-85
Prijevoz i skladištenje	170	1.636	113,8	4,6	985	117,5	4,3	30	98,3	3,9	18	43,4	2,5	12
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	282	1.154	116,0	3,2	204	105,6	0,9	10	129,8	1,3	8	8,8	1,2	1
Informacije i komunikacije	169	779	112,6	2,2	183	109,8	0,8	19	100,7	2,4	6	140,8	0,8	13
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	24	48	92,3	0,1	15	118,2	0,1	1	82,8	0,1	15	88,4	2,0	-14
Poslovanje nekretninama	65	264	141,2	0,7	78	137,6	0,3	4	142,6	0,5	7	69,6	1,0	-3
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	616	2.093	101,1	5,9	687	100,8	3,0	63	87,8	8,0	54	62,8	7,4	9
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	135	1.494	97,8	4,2	304	103,2	1,3	13	69,8	1,7	4	88,4	0,5	9
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	2	1	-	0,0	0	41,5	0,0	0	259,3	0,0	0	-	0,0	0
Obrazovanje	66	242	115,2	0,7	34	127,6	0,1	2	173,5	0,2	1	82,4	0,1	1
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	52	374	97,9	1,0	55	126,5	0,2	4	118,9	0,6	1	26,7	0,1	4
Umjetnost, zabava i rekreacija	33	220	108,9	0,6	68	114,9	0,3	5	153,6	0,6	1	19,4	0,2	4
Ostale uslužne djelatnosti	175	550	109,1	1,5	87	116,0	0,4	5	109,2	0,6	2	62,5	0,2	3
Ukupno gospodarstvo Županije	4.298	35.689	101,9	100,0	23.137	102,2	100,0	782	67,1	100,0	729	62,9	100,0	53

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 5. Pregled broja tvrtki, broja zaposlenih i financijskih rezultata poslovanja u pojedinim djelatnostima prerađivačke industrije Županije u 2015. godini
iznos ukupnog prihoda, dobiti, gubitka i konsolidiranog financijskog rezultata u milijunima kuna

Šifra djel.	Djelatnost	Broj tvrtki	Prosječan broj zaposlenih			Ukupni prihod			Dobit razdoblja			Gubitak razdoblja			Kons. fin. rezul.
			2015.	indeks '15/'14.	Udio u %	2015.	indeks '15/'14.	Udio u %	2015.	indeks '15/'14.	Udio u %	2015.	indeks '15/'14.	Udio u %	
C	Prerađivačka industrija	520	10.749	99,8	30,1	7.250	111,5	31,3	237	101,3	30,3	180	87,3	24,7	58
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	83	3.011	99,8	8,4	2.325	100,5	10,0	41	42,1	3,5	80	152,1	6,9	-39
11	Proizvodnja pića	18	196	55,1	0,5	99	54,5	0,4	1	19,0	0,1	14	29,9	1,2	-13
13	Proizvodnja tekstila	17	88	108,6	0,2	31	127,6	0,1	1	689,1	0,1	1	114,1	0,1	0
14	Proizvodnja odjeće	33	1.035	120,2	2,9	695	626,8	3,0	3	29,9	0,2	10	73,6	0,8	-7
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	3	73	100,0	0,2	9	100,0	0,0	0	6,1	0,0	2	*	0,1	-2
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	55	876	107,7	2,5	379	108,3	1,6	15	99,2	1,3	11	60,3	0,9	4
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	15	424	90,8	1,2	509	87,1	2,2	78	*	6,7	2	8,1	0,1	76
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	22	119	111,2	0,3	32	95,8	0,1	1	65,4	0,1	2	65,4	0,1	0
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	13	996	99,9	2,8	843	103,1	3,6	27	244,5	2,3	2	*	0,2	25
21	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka	1	6	50,0	0,0	4	86,3	0,0	0	*	0,0	0	-	0,0	0
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	40	443	112,7	1,2	177	127,5	0,8	3	114,9	0,3	2	143,0	0,2	1
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	25	648	99,1	1,8	613	107,9	2,6	5	20,5	0,5	12	24,6	1,0	-6
24	Proizvodnja metala	2	9	90,0	0,0	4	105,6	0,0	0	95,2	0,0	0	0,0	0,0	0
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	77	939	106,7	2,6	358	106,3	1,5	25	173,2	2,1	23	62,5	1,9	2
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	9	115	112,7	0,3	31	119,0	0,1	3	62,6	0,2	0	29,6	0,0	3
27	Proizvodnja električne opreme	3	11	91,7	0,0	3	88,6	0,0	0	155,3	0,0	1	41,9	0,1	-1
28	Proizvodnja strojeva i uređaja, d.n.	28	1.048	108,0	2,9	947	123,0	4,1	27	98,4	2,3	6	54,3	0,5	21
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	3	2	100,0	0,0	0	34,4	0,0	0	4,5	0,0	0	113,0	0,0	0
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	5	105	104,0	0,3	26	158,3	0,1	0	868,3	0,0	0	0,0	0,0	0
31	Proizvodnja namještaja	33	354	54,8	1,0	98	67,5	0,4	3	91,8	0,3	38	88,0	3,3	-35
32	Ostala prerađivačka industrija	18	215	97,7	0,6	55	94,7	0,2	1	122,4	0,1	1	282,7	0,1	0
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	17	36	55,4	0,1	11	85,0	0,0	1	274,7	0,0	0	30,7	0,0	0
	Ukupno gospodarstvo Županije	4.298	35.689	101,9	100,0	23.137	102,2	100,0	782	67,1	100,0	729	62,9	100,0	53

*indeks veći od 999

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tijekom 2015. godine trgovačka društva sa sjedištem u Županiji investirala su u dugotrajnu imovinu 1,3 milijarde kuna, što je 24% manje u odnosu na 2014. godinu (tablica 6.). Najveća ulaganja u 2015. godini ostvarena su u prerađivačkoj industriji (399,5 milijuna kuna ili 30,8% ukupnih investicija svih trgovačkih društava Županije) od čega se dvije trećine odnose na proizvodnju prehrambenih proizvoda, a ostalo na proizvodnju strojeva, proizvodnju kemikalija i kemijskih proizvoda, proizvodnju papira i proizvoda od papira i drugo. Zatim slijedi poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (370,3 milijuna kuna ili 28,6% ukupnih investicija svih trgovačkih društava Županije), djelatnosti opskrbe vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom (251,4 milijuna kuna ili 19,4% ukupnih investicija svih trgovačkih društava Županije).

Tablica 6. Investicije u dugotrajnu imovinu poduzetnika Županije u 2015. godini

u tisućama kuna

Šifra djel.	Djelatnost	Investicije u dugotrajnu imovinu		
		2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	370.341	122	28,6
B	Rudarstvo i vađenje	0	0	0,0
C	Prerađivačka industrija	399.483	156	30,8
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	258.224	179	19,9
11	Proizvodnja pića	71	4	0,0
13	Proizvodnja tekstila	773	78	0,1
14	Proizvodnja odjeće	5.084	52	0,4
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	0	0	0,0
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	4.132	37	0,3
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	19.511	55	1,5
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1.415	36	0,1
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	32.491	181	2,5
21	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka	0	-	0,0
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	8.401	295	0,6
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	8.690	100	0,7
24	Proizvodnja metala	2	-	0,0
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	9.380	438	0,7
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	747	41	0,1
27	Proizvodnja električne opreme	0	0	0,0
28	Proizvodnja strojeva i uređaja	48.328	353	3,7
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	2	-	0,0
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	217	43	0,0
31	Proizvodnja namještaja	215	24	0,0
32	Ostala prerađivačka industrija	1.259	122	0,1
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	540	6771	0,0
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom	22.518	119	1,7
E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	251.393	175	19,4
F	Građevinarstvo	55.910	101	4,3
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila	41.209	114	3,2
H	Prijevoz i skladištenje	63.872	74	4,9
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	6.982	162	0,5
J	Informacije i komunikacije	3.477	119	0,3
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	317	6414	0,0
L	Poslovanje nekretninama	1.730	0	0,1
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	61.112	543	4,7
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	6.563	205	0,5
O	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	5	8	0,0
P	Obrazovanje	386	171	0,0
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	5.987	260	0,5
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	3.346	176	0,3
S	Ostale uslužne djelatnosti	1.093	169	0,1
	Ukupno gospodarstvo Županije	1.295.725	76	100

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

2. IZVOZ I UVOZ PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2015. GODINI (prema godišnjim financijskim izvještajima)

Prema godišnjim financijskim izvještajima u 2015. godini od ukupno 4.298 trgovačkih društava, 455 trgovačkih društava ostvarilo je ukupne prihode od prodaje u inozemstvu, dok je 507 ostvarilo uvoz. Ukupan izvoz u 2015. godini iznosio je 4,5 milijarde kuna i za 21,4% bio je veći u odnosu na 2014. godinu, dok je uvoz iznosio 2,5 milijardi kuna i bio je za 33% veći u odnosu na 2014. godinu, pri čemu je ostvaren pozitivan saldo razmjene u iznosu 2 milijarde kuna (tablica 7.).

Tablica 7. Podaci o izvozu i uvozu prema godišnjim financijskim izvještajima trgovačkih društava Županije u 2014. i 2015. godini

Elementi	2014.	2015.	Indeks 2015/2014.
Broj izvoznika	389	455	117,0
Broj uvoznika	443	507	114,4
Izvoz (u milijunima kuna)	3.712	4.506	121,4
Uvoz (u milijunima kuna)	1.881	2.502	133,0
Saldo (u milijunima kuna)	1.831	2.004	109,4

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najveći udio u izvozu i uvozu imale su velike tvrtke koje su u 2015. godini ostvarile 72% ukupnog izvoza i 63% uvoza, srednje tvrtke 15% ukupnog izvoza i 11% uvoza, dok su male tvrtke ostvarile 13% ukupnog izvoza i 26% ukupnog uvoza, pri čemu su male tvrtke u 2015. godini jedine ostvarile negativan saldo razmjene u iznosu od 87 milijuna kuna (tablica 8.).

Tablica 8. Izvoz, uvoz i saldo robne razmjene u Županiji prema veličini tvrtki u 2015. godini

Veličina poduzetnika	Broj izvoznika	Izvoz (u milijunima kuna)	Udio u %	Broj uvoznika	Uvoz (u milijunima kuna)	Udio u %	Saldo
Veliki	18	3.248	72	19	1.577	63	1.672
Srednji	30	682	15	34	263	11	419
Mali	407	575	13	453	662	26	-87
Ukupno	455	4.506	100	506	2.502	100	2.004

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Promatrano prema djelatnostima najveći udio u izvozu Županije imala je prerađivačka industrija (72,3%), a unutar nje proizvodnja strojeva i uređaja (18,8%), proizvodnja odjeće (12,8%), proizvodnja hrane i pića (10,9%), proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (9,2%), proizvodnja papira (6,8%) i drugo. Gotovo su sve djelatnosti sa značajnijim udjelom u izvozu ostvarile porast izvoza u odnosu na 2014. godinu osim proizvodnje papira i proizvoda od papira, koja je smanjila izvoz za 9%. Razlog velikom porastu izvoza djelatnosti proizvodnje odjeće je premještanje sjedišta tvrtke Olimpias tekstil d.o.o. (bivši Benetton) iz Labina u Osijek (tablica 9.).

Pored prerađivačke industrije najveći udio u izvozu imala je poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (10,4%) koja je u odnosu na 2014. godinu zabilježila pad izvoza za 8%, zatim slijedi opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom (5,7%), trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila (3,9%) i drugo.

U uvozu najveći udio imala je prerađivačka industrija (55%), zatim slijedi trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila (19,8%), poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (16,3%) i drugo. Porast uvoza u 2015. godini (u odnosu na 2014. godinu) ostvarila je prerađivačka industrija za 42%, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo za 40%, trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila za 25%, prijevoz i skladištenje za 24% i drugo.

Pozitivan saldo razmjene ostvarile su gotovo sve značajnije djelatnosti: prerađivačka industrija u iznosu od 1,9 milijardi kuna, opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom 147,4 milijuna kuna, prijevoz i skladištenje 102,9 milijuna kuna, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo 59 milijuna kuna, dok je negativan saldo imala trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila 319,5 milijuna kuna.

Tablica 9. Izvoz, uvoz i saldo razmjene Županije, prema pojedinim djelatnostima u 2015. godini
u tisućama kuna

Šifra djel.	Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2015.
		2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %	
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	466.513	92	10,4	407.540	140	16,3	58.973
C	Prerađivačka industrija	3.259.028	135	72,3	1.376.330	142	55,0	1.882.698
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	491.000	114	10,9	320.307	118	12,8	170.694
14	Proizvodnja odjeće	577.395	6216	12,8	360.147	2707	14,4	217.249
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	196.283	101	4,4	4.297	48	0,2	191.986
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	306.844	91	6,8	179.797	96	7,2	127.046
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	414.016	110	9,2	320.352	103	12,8	93.665
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	189.636	107	4,2	93.026	97	3,7	96.610
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	145.993	104	3,2	21.159	77	0,8	124.834
28	Proizvodnja strojeva i uređaja	846.444	140	18,8	11.531	689	0,5	834.913
E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	259.036	101	5,7	111.652	98	4,5	147.384
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila	176.365	88	3,9	495.842	125	19,8	-319.477
H	Prijevoz i skladištenje	121.843	177	2,7	18.941	124	0,8	102.902
S	Ostale djelatnosti	222.832	146	8,5	91.339	101	3,7	131.493
	Ukupno	4.505.617	121	100	2.501.644	133	100	2.003.974

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

3. INSOLVENTNOST

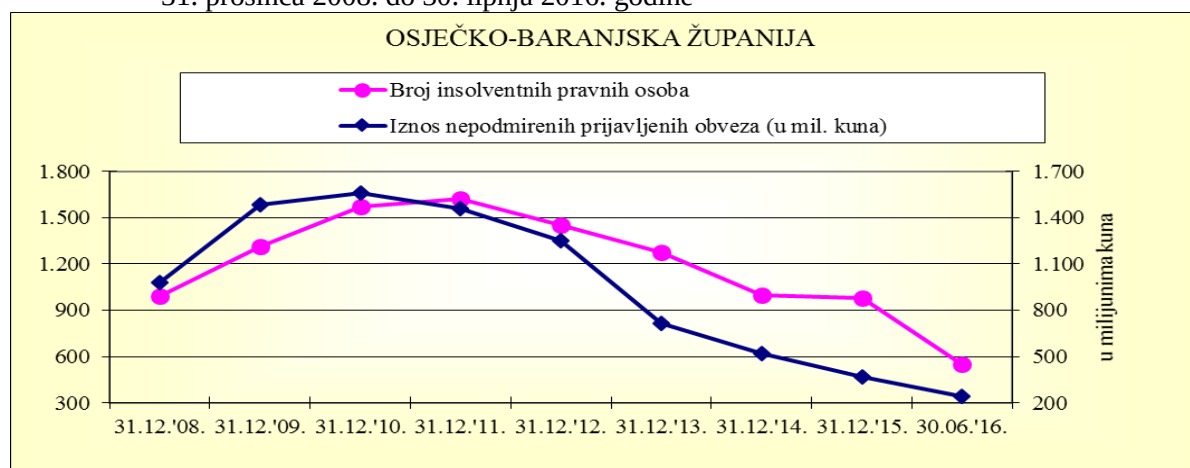
Broj insolventnih pravnih osoba, kao i iznos nepodmirenih prijavljenih obveza u Županiji u padu je od 2011. godine, ali se istovremeno smanjuje broj zaposlenih kod insolventnih pravnih osoba (tablica 10.). Insolventnih pravnih osoba na dan 30. lipnja 2016. godine bilo je 552 sa 835 zaposlenih, dok je iznos nepodmirenih prijavljenih obveza iznosio 244 milijuna kuna. U ukupnim nepodmirenim obvezama na razini Republike Hrvatske sudjeluju s 1,9% (2008. godine taj je udio iznosio čak 6,8%).

Tablica 10. Insolventnost u gospodarstvu Županije od 31. prosinca 2008. do 30. lipnja 2016. godine

Stanje na dan	Broj insolventnih pravnih osoba	Lančani indeks	Iznos nepodmirenih prijavljenih obveza (u milijunima kuna)	Lančani indeks	Udio u iznosu nepodmirenih prijavljenih obveza u RH	Broj zaposlenih kod insolventnih pravnih osoba	Lančani indeks
31.12.2008.	991	93,6	979	90,0	6,8	2.695	149,1
31.12.2009.	1.315	132,7	1.483	151,4	6,7	5.877	218,1
31.12.2010.	1.572	119,5	1.561	105,2	5,3	3.558	60,5
31.12.2011.	1.622	103,2	1.461	93,6	4,2	4.463	125,4
31.12.2012.	1.453	89,6	1.252	85,7	3,7	2.971	66,6
31.12.2013.	1.276	87,8	714	57,0	2,8	1.568	52,8
30.12.2014.	999	78,3	522	73,1	2,3	1.557	99,3
30.12.2015.	978	97,9	368	70,4	2,0	1.110	71,3
30.06.2016.	552	56,4	244	66,3	1,9	835	75,2

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 7. Broj insolventnih pravnih osoba i iznos nepodmirenih prijavljenih obveza u Županiji od 31. prosinca 2008. do 30. lipnja 2016. godine

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 11. Neizvršene osnove za pravne osobe u Županiji na dan 30. lipanj 2016. godine

Trajanje blokade	Broj pravnih osoba	Broj zaposlenih	Iznos neizvršenih osnova (u tisućama kuna)
do 30 dana	61	292	4.788
31 - 60 dana	63	118	26.503
61 - 180 dana	160	165	46.915
181 - 360 dana	83	98	24.546
preko 360 dana	185	162	140.979
Ukupno	552	835	243.731

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

4. ZAPOSLENOST I PLAĆE

Broj zaposlenih u Županiji, na dan 31. srpnja 2016. godine, prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, iznosio je 84.465, što je 2,2% više u odnosu na srpanj 2015. godine (tablica 12.).

Broj nezaposlenih osoba evidentiranih u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Regionalni ured Osijek krajem srpnja 2016. godine iznosio je 26.232, što je 12% manje u odnosu na srpanj 2015. godine. Stopa nezaposlenosti u srpnju 2016. godine u Županiji iznosila je 23,7%, dok je u Republici Hrvatskoj ona bila 12,7%.

Tablica 12. Zaposlenost u Republici Hrvatskoj i Županiji na dan 31. srpanj 2015. i 31. srpanj 2016. godine

	Županija			Republika Hrvatska			Udio Županije u RH u %
	31.07.2015.	31.07.2016.	Indeks	31.07.2015.	31.07.2016.	Indeks	
Radnici kod pravnih osoba	70.346	72.289	102,8	1.240.351	1.266.232	102,1	5,7
Radnici kod fizičkih osoba	6.317	6.403	101,4	129.127	129.484	100,3	4,9
Obrtnici	3.067	2.940	95,9	63.199	62.186	98,4	4,7
Poljoprivrednici	2.024	1.931	95,4	21.150	19.655	92,9	9,8
Samostalne profesionalne djelatnosti	907	902	99,4	21.055	20.663	98,1	4,3
Ukupno zaposleni	82.661	84.465	102,2	1.474.882	1.498.220	101,6	5,6
Nezaposleni	29.793	26.232	88,0	257.944	217.089	84,2	12,1
Aktivno stanovništvo	112.454	110.697	98,4	1.732.826	1.715.309	99,0	6,4
Stopa nezaposlenosti u %	26,5%	23,7%		14,9%	12,7%		

Izvor: HZMO, HZZ, Regionalni ured Osijek; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Uspoređujući podatke iz tablice 12., na dan 31. srpanj 2016. godine, vidljivo je da je broj zaposlenih i u Županiji i u Republici Hrvatskoj u malom porastu od 2,2%, odnosno 1,6%, dok je istovremeno nezaposlenost u Županiji smanjena za 12%, a u Republici Hrvatskoj za 15,8%. Smanjenje nezaposlenih i malo povećanje zaposlenih rezultiralo je smanjenje broja aktivnog stanovništva koji je na razini Županije smanjen za 1,6%, a na razini Republike Hrvatske za 1%. Udio nezaposlenih u Županiji u ukupnom broju nezaposlenih u Republici Hrvatskoj iznosio je 12,1%, dok je udio zaposlenih tek 5,6%. Stopa nezaposlenosti u Županiji smanjena je s 26,5% na 23,7%, dok je na razini Republike Hrvatske smanjena sa 14,9% na 12,7%.

Prosječna mjesečna neto plaća u 2015. godini u Županiji prema podacima Financijske agencije iz godišnjih financijskih izvještaja o poslovanju poduzetnika za razdoblje I. - XII. 2015. godine iznosila je 4.089 kuna (tablica 13.), što je 2% više u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću isplaćenu u 2014. godini, ali je za 22% manje od prosječne mjesečne neto plaće na razini Republike Hrvatske koja je iznosila 4.994 kuna.

Tablica 13. Prosječna mjesečna neto plaća po djelatnostima u Županiji u 2014. i 2015. godini

Djelatnost	2014.	2015.	Indeks 2015/2014.
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4.673	4.953	106
C Prerađivačka industrija	3.776	3.967	105
10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	3.963	3.946	100
11 Proizvodnja pića	4.011	4.263	106
13 Proizvodnja tekstila	3.151	2.012	64
14 Proizvodnja odjeće	2.674	3.522	132
15 Prerada kože i srodnih proizvoda	3.064	2.610	85
16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	3.006	3.186	106
17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	5.272	5.561	105
18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	3.880	3.467	89
20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	4.170	4.305	103
21 Proizvodnja farmaceutskih proizvoda	-	3.232	-
22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	2.988	3.007	101
23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	5.196	5.385	104
24 Proizvodnja metala	3.065	3.333	109
25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	3.529	3.604	102
26 Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	4.214	3.748	89
27 Proizvodnja električne opreme	3.784	3.978	105
28 Proizvodnja strojeva i uređaja, d.n.	4.567	4.850	106
30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	3.689	3.889	105
31 Proizvodnja namještaja	2.618	2.896	111
32 Ostala prerađivačka industrija	3.290	3.113	95
33 Popravak i instaliranje strojeva i opreme	3.110	4.031	130
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	6.535	5.744	88
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	4.463	4.562	102
F Građevinarstvo	3.908	3.921	100
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	3.762	3.694	98
H Prijevoz i skladištenje	4.311	4.417	102
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	2.822	2.578	91
J Informacije i komunikacije	4.457	4.407	99
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3.051	2.965	97
L Poslovanje nekretninama	4.669	4.258	91
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	4.701	4.902	104
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3.289	3.246	99
P Obrazovanje	3.150	3.345	106
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	3.261	3.590	110
S Ostale uslužne djelatnosti	2.978	2.973	100
Sveukupno	3.999	4.089	102

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U najzastupljenijoj prerađivačkoj industriji isplaćena je prosječna mjesečna neto plaća u iznosu od 3.967 kuna, što je za 5% više u odnosu na 2014. godinu, ali je i 3% manje od prosječne mjesečne neto plaće u ukupnom gospodarstvu Županije koja je u 2015. godini iznosila 4.089 kuna.

Unutar prerađivačke industrije najveća prosječna mjesečna neto plaća isplaćena je u djelatnosti proizvodnje papira i proizvoda od papira u iznosu 5.561 kuna, dok je najmanja bila u proizvodnji tekstila 2.012 kuna.

U djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 4.953 kune, što je 6% više u odnosu na 2014. godinu i 21% više od prosječne mjesečne neto plaće u ukupnom gospodarstvu Županije. U trgovini na veliko i malo; popravak motornih vozila prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 3.694 kune, a u građevinarstvu 3.921 kunu, što je manje od prosječne mjesečne neto plaće u ukupnom gospodarstvu Županije.

Najveća prosječna mjesečna neto plaća isplaćena je u djelatnosti opskrbe električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija u iznosu 5.744 kune, a najmanja prosječna mjesečna neto plaća isplaćena je u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u iznosu 2.578 kuna (tablica 13.).

5. NEZAPOSLENOST

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO Zagreb, Odjel plana i analize, rujan 2016.) i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Županija je 31. kolovoza 2016. godine imala 110.766 ekonomski aktivna stanovnika (radne snage), odnosno 1,4% (1.567 osoba) manje u odnosu na isti mjesec 2015. godine, na što je utjecalo povećanje zaposlenosti za 3,5% (2.898 osobe) i smanjenje nezaposlenosti za 15% (4.465 osoba). Od ukupno 85.374 zaposlene osobe, 73.242 osobe (85,8%) bile su zaposlene kod pravnih i 6.387 (7,5%) kod fizičkih osoba. Obrtnika je bilo 2.932 (3,4%), poljoprivrednika 1.929 (2,3%) te 884 (1%) djelatnika koji obavljaju samostalne profesionalne djelatnosti. Procijenjena stopa registrirane nezaposlenosti u kolovozu 2016. godine iznosila je 22,9% u odnosu na 26,6% u kolovozu 2015. godine i 23,7% u srpnju 2016. godine. Prema istom izvoru ukupan broj zaposlenih (osiguranika, bez produženog osiguranja) u Republici Hrvatskoj bio je 1.496.088 te je Županija sudjelovala s udjelom od 5,7%. Procijenjena stopa nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj bila je 12,5%.

Krajem kolovoza 2015. godine u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Regionalnom uredu Osijek (nastavno: Regionalni ured Osijek) evidentirane su 25.392 nezaposlene osobe, odnosno 840 osoba (3,2%) manje u odnosu na prethodni mjesec, a 4.465 osoba (15%) manje u odnosu na kolovoz 2015. godine. Nezaposlenost se u razdoblju od siječnja do kolovoza 2016. godine smanjivala prosječno mjesečno za 2,9% ili 843 osobe, na što je utjecalo prosječno mjesečno povećanje u siječnju za 2,1% ili 682 osobe te prosječno mjesečno smanjenje od veljače do kolovoza ove godine za 3,6% ili 1.060 osoba.

Krajem kolovoza 2016. godine u Regionalnom uredu Osijek evidentirane su 14.822 nezaposlene žene, s udjelom od 58,4% u odnosu na 41,6% nezaposlenih muškaraca. Udio nezaposlenih žena u odnosu na prethodni mjesec povećao se za 0,5% i u odnosu na isti mjesec 2015. godine za 1,2%.

Prema dobi, najveći udio u registriranoj nezaposlenosti imale su osobe starije od 50 godina (32,0%), dok je udio mladih osoba u dobi od 15 do 24 godine iznosio 17%. Registrirana se nezaposlenost, u usporedbi s istim razdobljem 2015. godine, smanjila u svim dobnim skupinama, osim u najstarijoj dobnoj skupini od 60 i više godina (rast za 2,3% ili 39 osoba). Najveće smanjenje zabilježeno je u mlađim dobnim skupinama, od 15 do 19 godina (za 20,4% ili 380 osoba), od 25 do 29 godina (za 18,8% ili 671 osoba) i od 30 do 34 godine (za 19,5% ili 648 osoba). Tijekom kolovoza smanjio se broj nezaposlenih u svim dobnim skupinama.

U evidentiranoj nezaposlenosti prevladavaju osobe sa završenom srednjom školom u trajanju od četiri i više godina te gimnazijom, odnosno 7.344 osobe ili 28,9% od ukupno nezaposlenih. Slijede osobe sa završenom srednjom školom za zanimanja do tri godine i školom za KV i VKV radnike (7.326 osoba ili 28,9%), osnovnom školom (5.712 osoba ili 22,4%), fakultetom (1.772 osobe ili 7,0%) te prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom (981 osoba ili 3,9%). Od ukupnog broja nezaposlenih 2.257 osoba (ili 8,9%) bilo je bez škole ili s nezavršenom osnovnom školom. Smanjenje nezaposlenih, u odnosu na isti mjesec 2015. godine, zabilježeno je kod svih razina obrazovanja, a najizraženije kod osoba sa završenom trogodišnjom (za 17,6% ili 1.562 osobe) i četverogodišnjom (za 17,0% ili 1.502 osobe) srednjom školom. Smanjenje nezaposlenih u odnosu na prethodni mjesec dominira kod osoba sa završenom trogodišnjom srednjom školom, za 3,9% ili 294 osobe.

U ukupnom broju nezaposlenih osoba u kolovozu 2016. godine, 5.025 osoba (19,8%) tražilo je posao prvi put, odnosno 1.152 osobe (18,6%) manje u odnosu na isti mjesec 2015. godine i 163 osobe (3,1%) manje u odnosu na srpanj 2016. godine. Preostalih 20.367 nezaposlenih osoba (80,2%) imalo je prethodno radno iskustvo, a prije prijavljivanja na evidenciju Zavoda, najveći broj radio je u prerađivačkoj industriji (3.941 osoba ili 19,3%), trgovini (2.808 osoba ili 13,8%), javnoj upravi i obrani (2.730 osoba ili 13,4%) i djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (1.856 osoba ili 9,1%).

Krajem kolovoza 2016. godine 58,1% nezaposlenih čekalo je na zaposlenje duže od godinu dana i njihov se udio u odnosu na isti mjesec 2015. godine smanjio za 0,1% i u odnosu na prethodni mjesec za 0,7%. Osim što nezaposlene žene čine veći udio u ukupnoj nezaposlenosti, one i duže čekaju na zaposlenje. Duže od godinu dana na zaposlenje čekalo je 59,4% nezaposlenih žena i 56,4% muškaraca. Trajanje nezaposlenosti različito je i s obzirom na razinu završenog obrazovanja. Kratkotrajna nezaposlenost najučestalija je kod osoba sa završenim fakultetom. Visokoobrazovanih osoba (51,6%) čekalo je na posao do šest mjeseci, odnosno 69,2% do jedne godine. U najnepovoljnijem položaju bile su osobe bez škole (73,7% dugotrajnih) i sa završenom osnovnom školom (69,8% dugotrajnih).

Tijekom kolovoza 2016. godine 2.560 nezaposlenih osoba (10,1% od ukupnog broja nezaposlenih) koristilo je novčanu naknadu. Broj korisnika novčane naknade u odnosu na srpanj ove godine povećao se za 88 korisnika (3,6%), a u odnosu na 2015. godinu smanjio za 645 korisnika (20,1%).

U kolovozu 2016. godine u evidenciju nezaposlenih bilo je prijavljeno 1.656 novih osoba (21,6% manje u odnosu na prethodni mjesec i 14,4% manje u odnosu na kolovoz 2015. godine), dok je iz evidentirane nezaposlenosti otišlo ukupno 2.496 osoba (2,0% manje u odnosu na prethodni mjesec, a 33,4% više u odnosu na kolovoz 2015. godine). Najviše novoprijavljenih nezaposlenih osoba došlo je izravno iz radnog odnosa (1.061 osoba ili 64,1%), a potom iz neaktivnosti (335 osoba ili 20,2%). Od ukupnog broja novoprijavljenih osoba, 346 osoba (ili 20,9%) bilo je bez prethodnog radnog iskustva, a najveći broj osoba s radnim iskustvom došao je na evidenciju Zavoda iz prerađivačke industrije (251 osoba ili 19,2%), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (219 osoba ili 16,7%), trgovine (202 osobe ili 15,4%) te poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (143 osobe ili 10,9%).

Zbog zapošljavanja (bilo po ugovoru o radu, ugovoru o djelu ili drugom obliku rada) evidenciju je napustilo 1.777 osoba (71,2%), odnosno 177 osoba (11,1%) više u odnosu na prethodni mjesec i 483 osobe (37,3%) više u odnosu na kolovoz 2015. godine. Iz ostalih razloga: izlaska iz radne snage, odjave iz evidencije, nepridržavanja zakonskih odredbi i ostalo brisano je 719 osoba (28,8%).

Što se tiče zapošljavanja prema ugovoru o radu, u kolovozu 2016. godine zaposlena je 1.661 osoba, što je za 116 osoba (7,5%) više u odnosu na prethodni mjesec i 485 osoba (41,2%) više u odnosu na kolovoz 2015. godine. Promatrano po djelatnostima, najviše osoba zaposleno je u javnoj upravi i obrani (469 osoba ili 28,2%), prerađivačkoj industriji (274 osobe ili 16,5%), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (147 osoba ili 8,9%) i trgovini (139 osoba ili 8,4%).

Stopa zapošljavanja s evidencije Zavoda u razdoblju od siječnja do kolovoza 2016. godine bila je 30,0%, što znači da se na 100 novoprijavljenih i nezaposlenih zapošljavalo temeljem ugovora o radu 30 osoba. U odnosu na isto razdoblje 2015. godine, stopa zapošljavanja povećana je za 1,7%. Međutim, postoje značajne razlike u stopi zapošljavanja prema završenom obrazovanju. Tako se kretala od 12,5% za radnike bez završene osnovne škole i 24,0% sa završenom osnovnom školom, preko 26% za radnike s prvim stupnjem fakulteta i 29,0% sa završenim fakultetom, do 34,2% za radnike sa četverogodišnjom i 34,3% sa završenom trogodišnjom srednjom školom.

Tijekom kolovoza 2016. godine poslodavci su prijavili 861 slobodno radno mjesto, 333 radnih mjesta manje u odnosu na prethodni mjesec i 184 radna mjesta manje u odnosu na kolovoz 2015. godine. Najveći broj slobodnih radnih mjesta prijavili su poslodavci iz prerađivačke industrije (133 ili 15,5%), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (98 ili 11,4%) te trgovine (95 ili 11,0%) za zanimanja po Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja 2010. NKZ 2010: (2) Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/ stručnjakinje - 226 slobodnih radnih mjesta, (7) Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji - 180 slobodnih radnih mjesta, (9) Jednostavna zanimanja - 144 slobodna radna mjesta te (5) Uslužna i trgovačka zanimanja - 131 slobodno radno mjesto.

Tijekom kolovoza 2016. godine povećanje nezaposlenosti zabilježeno je samo u ispostavi Valpovo za 0,1% ili 4 osobe, dok je u ostalim ispostavama smanjena, Belom Manastiru za 4,9% ili 236 osoba, Donjem Miholjcu za 2,7% ili 41 osobu, Našicama za 8,1% ili 310 osoba, Osijeku za 1,0% ili 42 osobe i Valpovu za 2,3% ili 215 osoba. U usporedbi s istim razdobljem 2015. godine, smanjenje nezaposlenosti zabilježeno je na čitavom području Županije, a najizraženije u Đakovu (za 16,7% ili 701 osobu) i Belom Manastiru (za 16,4% ili 903 osobe).

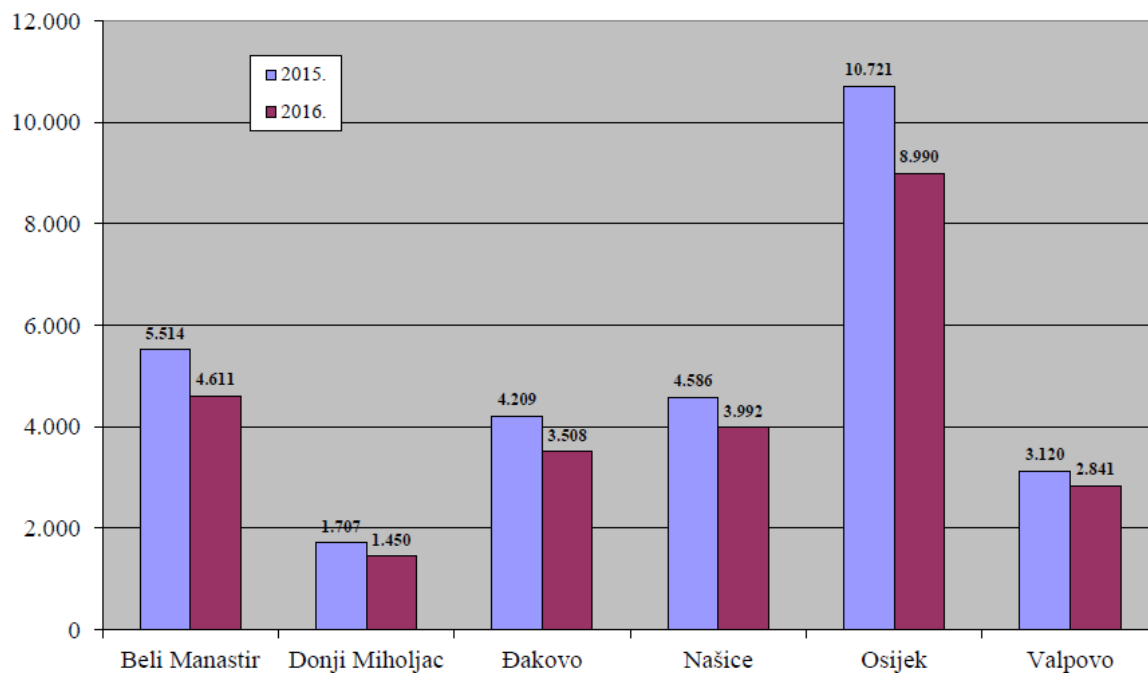
Tablica 14. Nezaposlenost u Županiji za razdoblje VIII. - XII. 2015. i I. - VIII. 2016. godine

Redni broj	Ispostava	2015.								2016.
		Ø 2015.		VIII.		IX.	X.	XI.	XII.	I.
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene					
1.	Beli Manastir	5.815	3.170	5.514	3.028	5.199	5.374	5.723	5.947	6.064
2.	Donji Miholjac	1.899	993	1.707	901	1.702	1.815	1.874	1.886	1.942
3.	Đakovo	4.634	2.528	4.209	2.328	4.194	4.513	4.693	4.596	4.681
4.	Našice	4.849	2.857	4.586	2.747	4.567	4.707	4.780	4.799	4.955
5.	Osijek	11.744	6.733	10.721	6.289	10.846	11.512	11.536	11.364	11.597
6.	Valpovo	3.526	2.024	3.120	1.799	3.185	3.367	3.535	3.541	3.576
	Ukupno	32.467	18.305	29.857	17.092	29.693	31.288	32.141	32.133	32.815

2015.								Indeks		
II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.		VIII. 2016./ VIII.2015.	VIII. 2016./ VII.2015.	VIII.2016./ Ø 2015.
						Ukupno	Žene			
5.981	5.750	5.367	5.164	5.048	4.847	4.611	2.591	83,6	95,1	79,3
1.926	1.819	1.718	1.614	1.535	1.491	1.450	787	84,9	97,3	76,4
4.741	4.563	4.375	4.008	3.899	3.818	3.508	1.940	83,3	91,9	75,7
4.908	4.706	4.438	4.232	4.079	4.034	3.992	2.476	87,0	99,0	82,3
11.492	11.004	10.397	9.750	9.209	9.205	8.990	5.314	83,9	97,7	76,5
3.513	3.403	3.269	3.082	2.898	2.837	2.841	1.714	91,1	100,1	80,6
32.561	31.245	29.564	27.850	26.668	26.232	25.392	14.822	85,0	96,8	78,2

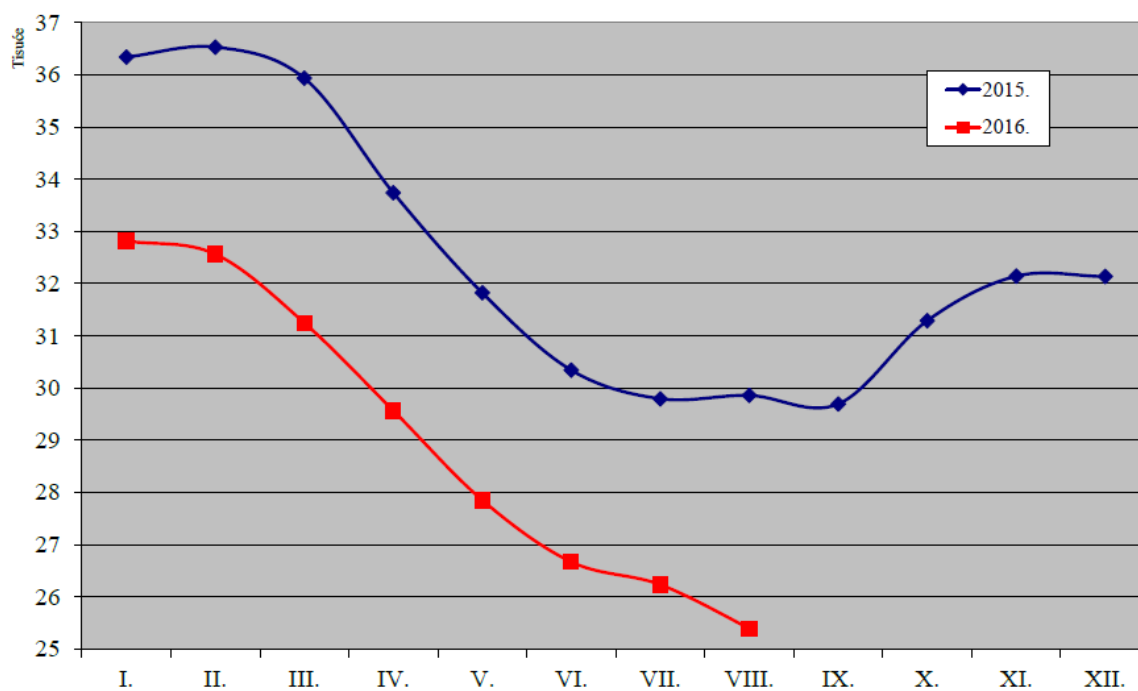
Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Regionalni ured Osijek

Grafikon 8. Nezaposlene osobe u Županiji po ispostavama krajem kolovoza 2015. i 2016. godine

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Regionalni ured Osijek

Grafikon 9. Kretanje broja nezaposlenih osoba u Županiji po mjesecima u 2015. i 2016. godini

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Regionalni ured Osijek

6. POLJOPRIVREDA I PREHRAMBENA INDUSTRIJA

Ulaskom Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije 2013. godine, stvorena je mogućnost izlaska na tržište od 507 milijuna stanovnika. Poljoprivreda je u Republici Hrvatskoj strateška djelatnost koja svojom gospodarskom, ekološkom i socijalnom ulogom pridonosi održivom razvoju.

Cilj usklađivanja zakonske regulative s pravnom stečevinom Europske unije je osigurati stabilnu opskrbu kvalitetnom hranom po pristupačnim cijenama te istovremeno poljoprivrednicima omogućiti odgovarajući dohodak.

Područje poljoprivrede u Europskoj uniji obuhvaćeno je brojnim regulativama koje se moraju izravno primijeniti iz europskog zakonodavstva, a njihova ispravna administrativna primjena je ključna za funkcioniranje zajedničke poljoprivredne politike.

Poticanje poljoprivrede i ruralnog razvoja, promocija tradicionalnih autohtonih poljoprivrednih proizvoda, uz brigu za očuvanje okoliša i uz unaprjeđenje životnog standarda ljudi koji žive na tim područjima osnove su smjernica zajedničke poljoprivredne politike Europske unije 2014. - 2020. godine.

Zajednička poljoprivredna politika temelji se na dva stupa: dohodovnoj i tržišnoj politici (izravne potpore i tržišne potpore) te politici ruralnog razvoja.

Prvi stup zajedničke poljoprivredne politike, odnosi se na izravna plaćanja, čiji je cilj osigurati poljoprivrednim proizvođačima stabilan dohodak. Ovaj stup se financira iz Europskog fonda za jamstvo u poljoprivredi (EAFG), koji ima za cilj osigurati izravnu financijsku pomoć poljoprivrednicima i mjere kojima se reguliraju poljoprivredna tržišta.

Drugi stup, ruralni razvoj, usmjeren je na ostvarivanje ciljeva ruralnih sredina i ljudi koji u njima žive. Ruralna politika se provodi kroz tri osi:

- unaprjeđenje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora,
- unaprjeđenje okoliša i seoskih sredina i
- unaprjeđenje života u seoskim sredinama i diversifikacija ruralne ekonomije.

Prema Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. godine, za poljoprivredu je planirano 2,4 milijarde eura (oko 332 milijuna eura godišnje), što je 12 puta više nego što se godišnje moglo povući sredstava iz programa IPARD.

U okviru Programa postoji 16 mjera i podmjera koje trebaju omogućiti razvoj poljoprivrede i prerađivačko-prehrambene industrije te unaprijediti život na selu.

Članstvo u Europskoj uniji Republici Hrvatskoj donosi veliku mogućnost korištenja značajnih financijskih sredstava u sektoru poljoprivrede, ali i obvezu prijenosa nacionalnih sredstava u proračun Europske unije.

6.1. Biljna proizvodnja

Uvidom u podatke o Evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj (ARKOD) objavljenim na internetskim stranicama Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (stanje na dan 22. rujna 2015. godine) ukupna obrađena poljoprivredna površina Županije iznosi 212.095 hektara (tablica 15.).

Od ukupno obrađenih poljoprivrednih površina Županije najveći udio predstavljaju oranice i vrtovi kojih ima 94,7%, zatim voćnjaci sa 2,1%, pašnjaci 1,4%, vinogradi 1,2% i livade 0,6%.

Tablica 15. Struktura poljoprivrednih površina u Županiji

Obradeno poljoprivredno zemljište prema vrsti uporabe	Površina (u hektarima)	Postotak (%)
Oranice	200.892	94,7
Voćnjaci	4.510	2,1
Vinogradi	2.600	1,2
Pašnjaci	2.851	1,4
Livade	1.242	0,6
Ukupno	212.095	100,00

Izvor: Informacija o žetvi i otkupu pšenice roda 2016. na području Osječko-baranjske županije, rujan 2016.

Na području Županije u strukturi sjetve dominiraju žitarice sa 63%, uljano sjemenje i plodovi siju se na 20,1%, šećerna repa na 6%, krmno bilje na 9,4%, duhan 0,1%, povrće 1% te cvijeće i aromatično bilje na 0,4%.

Ovogodišnja žetva počela je u drugoj polovini lipnja, a završila je sredinom srpnja 2016. godine. Prinos pšenice prosječno je iznosio 6,0 t/ha, vlaga 12%, primjese od 5%, hektolitarska masa od 79 do 80 kg/hl na protein od 11,5%.

Tablica 16. Očekivana proizvodnja jesenskih kultura 2015./2016.

Kultura	Sjetvena površina (u ha)	Očekivani prinos t/ha	Očekivana ukupna proizvodnja (u tonama)
Pšenica	50.000	6,0	300.000
Ječam ozimi	12.000	5,0	60.000
Zob ozima	1.000	4,5	4.500
Uljana repica	4.000	3,0	12.000
Ukupno	68.000		

Izvor: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku na poljima Republike Hrvatske u jesenskoj sjetvi 2015. godine zasijano je 148.000 ha pšenice ili 5% više u odnosu na jesen 2014. godine kada je bilo zasijano 140.986 ha, 47.000 ha ječma ili 7% više u odnosu na jesen 2014. godine kada je bilo zasijano 43.700 ha i 28.000 ha uljane repice ili 22% više u odnosu na jesen 2014. godine kada je bilo 21.977 ha. Iz navedenih podataka vidljivo je povećanje sjetvenih površina kod ozimih kultura u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu.

Ovogodišnja žetva pšenice počela je u drugoj polovici lipnja, a završila je sredinom srpnja. Na području Županije žetva pšenice je obavljena na ukupnoj površini od 50.000 hektara, a požeto je ukupno 300.000 tona pšenice uz prosječni prinos od 6,00 t/ha, hektolitarsku težinu od 79 do 80 kg/hl, primjese do 5% i vlagu manju od 12%.

Otkup pšenice roda 2016. godine obavljao se po tržišnom modelu, a otkup su obavljale pravne osobe - organizatori otkupa. Cijena jednog kilograma pšenice sredinom srpnja 2016. godine na domaćem tržištu iznosila je od 0,80 do 1,05 kn/kg. Belje d.d. je u srpnju 2016. godine otkupljivalo pšenicu po sljedećim uvjetima: Pšenica I klase (s udjelom proteina većim od 14%) po cijeni od 1,05 kn/kg, pšenica II klase (s udjelom proteina većim od 12,50 do 13,99%) po cijeni od 0,90 kn/kg, pšenicu III klase (s udjelom proteina većim od 10,50 do 12,49%) po cijeni od 0,85 kn/kg i pšenicu IV klase (s udjelom proteina manjim od 10,50%) po cijeni od 0,80 kn/kg. Granolio d.d. je otkupljivao pšenicu pod sljedećim uvjetima: Pšenica I klase (s udjelom proteina većim od 14%) po cijeni od 1,00 kn/kg, pšenica II klase (s udjelom proteina većim od 12,50 do 13,99%) po cijeni od 0,90 kn/kg i pšenicu III klase (s udjelom proteina od 10,50 do 12,49%) po cijeni od 0,85 kn/kg.

S obzirom da su kriteriji u mlinsko-pekarskoj i konditorskoj industriji sve zahtjevniji, a sve više brašna visoke kakvoće dolazi iz uvoza, neophodno je sljedećoj sjetvi i žetvi podići kvalitetu proizvodnje kroz primjenu kvalitetnih sorti pšenice, agrotehnike, savjeta struke, jer će o tome ovisiti prinos po hektaru, kvaliteta (protein) i konačna visina otkupne cijene pšenice.

Žetva ječma obavljena je ranije, prije skidanja pšenice. Prinosi su bili dobri uz zadovoljavajući postotak proteina, a visina otkupne cijene formirat će se nakon utvrđivanja cijene pšenice.

Uljana repica imala je dobre proizvodne rezultate od 3 do 4,5 tona/ha i uz otkupnu cijenu od 2,35 kn/kg preuzete su sve ponuđene količine.

Tablica 17. Procjena strukture ratarske proizvodnje 2015./2016. godine

Kultura	Zasijano u hektarima
Ozima pšenica	50.000
Ozimi ječam	12.000
Zob	1.000
Ostale ozime žitarice	500
Uljana repica	4.000
Krmno bilje (novo)	500
Kukuruz merkantilni	83.000
Kukuruz sjemenski	5.000
Šećerna repa	10.000
Soja	20.000
Suncokret	10.000
Jare žitarice	3.000
Povrće	3.000
Ostalo bilje	2.000
Krmno bilje	500
Ukupno	204.500

Izvor: HGK Županijska komora Osijek

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za proizvodnu 2015. godinu osigurala je za izravnu potporu ukupno 3,4 milijarde kuna (iz Državnog proračuna i Europske unije), a od čega 2,6 milijarde kuna za izravna plaćanja. Pored toga osigurano je 27,4 milijuna kuna (Europska unija za interventnu potporu stočarima za krave u proizvodnji mlijeka), 138,6 milijuna kuna (osjetljivi sektori: mliječne krave, rasplodne krmače, duhan i maslinovo ulje) i 596,4 milijuna kuna (IAKS mjere ruralnog razvoja - agroekološki, ekološka proizvodnja i područja s posebnim ograničenjima). U jesen 2015. godine isplaćen je predujam u iznosu od 750 milijuna kuna, a u travnju i svibnju 2016. godine prvi dio potpore u iznosu od 944 milijuna kuna. U drugom dijelu isplate do 30. lipnja 2016. godine poljoprivrednicima je isplaćen ostatak novca za izravna plaćanja, a krajem godine poljoprivrednicima bi trebao biti isplaćen i predujam za proizvodnu 2016. godinu u iznosu od 776 milijuna kuna.

U proljetnoj sjetvi 2016. godine, na poljima Županije zasijano je 136.500 ha jarim kulturama čiju je berbu potrebno obaviti u jesen. U strukturi sjetve najzastupljeniji je kukuruz koji je zasijan na 83.000 ha ili na 60,81% površina.

Cijene poljoprivrednih proizvoda u 2016. godini stagniraju, na što utječe i velika ponuda merkantilnog kukuruza s drugih područja Europske unije, a pad stočarske proizvodnje na domaćem tržištu bitno je smanjio interes za ovu žitaricu čija se proizvodnja na razini Republike Hrvatske kreće od 2 do 2,4 milijuna tona.

Zbog manje zasijanih površina kukuruzom i elementarne nepogode pretpostavlja se da će potražnja za ovom žitaricom biti veća, uz cijena od 0,85 do 0,90 kn/kg. Na području Županije kukuruz je posijan na 83.000 ha. Unatoč elementarnoj nepogodi u lipnju, kukuruz koji je bio plegao uspio se uspraviti, a u najgorem slučaju prisutan je takozvani labuđi vrat, dok je na pojedinim područjima gdje je nevolje bilo praćeno jakom tučom kukuruz uništen. Štete od elementarne nepogode u lipnju i sredinom srpnja 2016. godine procjenjuju se na više od 200 milijuna kuna. Prema do sada prikupljenim podacima, od poljoprivrednih kultura najveću štetu pretrpili su kukuruz, suncokret, soja i uljana repica te pšenica i ječam na područjima gdje je jaku kišu pratila i tuča, a nastradali su i ostali nasadi i gospodarski objekti.

U 2016. godini suncokret je zasijan na 10.000 ha. Žetva suncokreta započela je krajem kolovoza i početkom rujna. Ove se godine mogu očekivati standardni prinosi suncokreta i dobra uljnost (2015. godine prosječni prinos bio je 3 t/ha, a ove godine se procjenjuje da će biti oko 2 t/ha). Suncokret je zbog elementarne nepogode na pojedinim područjima plegao, tako da se ove godine može očekivati smanjeni prinos suncokreta i uljnost, a cijena bi se trebala kretati oko 2,15 kn/kg.

Tvornica ulja Čepin d.d. koja je u sastavu Žito grupe planira otkupiti sav suncokret i soju, koja kroz svoju sirovinsku bazu pokriva 20.000 ha suncokreta koji zadovoljava 80% potreba. Kreditiranje soje i kukuruza iznosilo je 3.600 kn/ha + PDV, a suncokreta 3.400 kn/ha + PDV. U 2016. godini očekuju se veće površine zasijane suncokretom na 40.000 do 45.000 ha te pad površina zasijanih sojom na 60.000 do 65.000 ha u cijeloj Republici Hrvatskoj.

U 2015. godini u Republici Hrvatskoj zabilježena je rekordna proizvodnja soje i gotovo dvostruko povećanje sjetvenih površina u odnosu na 2014. godinu (2015. godine: 88.000 ha, 195.000 tona, 2,2 t/ha), što je rezultat zelenih plaćanja, stabilne cijene, povećanje interesa za preradom soje i provedbe međunarodnog projekta Dunav Soja, sporazum koji garantira otkup sve ponuđene genetski nemodificirane soje za tržište Europske unije. Lošija sjemenska proizvodnja zabilježena je u 2015. godini, što je rezultiralo slabijom klijavošću soje, pa se upozoravalo proizvođače radi postizanja optimalnog sjetvenog sklopa. Usjevi soje koji nisu oštećeni uslijed elementarne nepogode dobro su ponikli i razvili se. U kritičnim fazama razvoja kada je voda bila najpotrebnija, oborina je bilo i više nego što treba pa je došlo do ispiranja herbicida, što je zakorovilo usjeve. Elementarna nepogoda praćena tučom na pojedinim područjima je u potpunosti uništila usjeve soje, a na pojedinim je nalegla. Očekuje se otkupna cijena od 2,30 do 2,40 kn/kg.

Tvornica šećera Osijek d.o.o. u ovoj godini ugovorila je 15 do 20% više površina pod šećernom repom, oko 7.000 ha, od čega na području Republike Hrvatske oko 5.600 ha, 400 ha ugovoreno je u Srbiji i 1.000 ha u Mađarskoj. Proizvođači šećerne repe pozvani su da iskoriste mogućnosti koje nudi Tvornica šećera Osijek d.o.o., to jest prijenos znanja u cilju povećanja proizvodnje. Tvornica šećera Osijek d.o.o. završava ulaganja u sustav pročišćavanja otpadnih voda u koji je uloženo 95 milijuna kuna, zbog čega postaje prva tvornica šećera u Republici Hrvatskoj koja će imati sve standarde i uvjete zbog kojih će se moći nositi s konkurencijom.

Na području Županije šećernom repom zasijano je 10.000 ha, od čega je 5.600 ha ugovoreno s Tvornicom šećera Osijek d.o.o., a preostale površine s Viro tvornicom šećera d.d. Usjevi šećerne repe uglavnom su u dobrom stanju, a cerkospora je svedena na minimum i zdravstveno stanje usjeva je dobro. Zbog zadovoljavajuće količine oborina koje su pale u vrijeme kada je repi bilo najpotrebnije očekuje se dobar prinos i standardna digestija oko 15% i više. Tvornica šećera Osijek d.o.o. planira preraditi 550.000 tona šećerne repe i 36.000 tona sirovog šećera te se očekuje ukupna proizvodnja bijelog kristal šećera u količini od gotovo 110.000 tona. Prosječni prinos u 2016. godini trebao bi biti između 70 i 80 t/ha ili znatno viši od prošlogodišnjeg koji je iznosio 56 t/ha. Cijena otkupa šećerne repe iznosi 260 kn/t na bazi 16% digestije, Viro tvornica šećera d.d. nudi cijenu otkupa u iznosu od 270 kn/t na bazi 16% digestije. Aktivnosti oko vađenja korijena šećerne repe trebale bi započeti početkom listopada, a s vađenjem se planira završiti krajem studenoga.

U listopadu 2017. godine prestaje vrijediti limitirajući režim za proizvodnju šećera i šećerne repe u Europskoj uniji, iskazan kroz kvote za svaku zemlju članicu. Ukidanje kvota omogućuje liberalizaciju tržišta, ukidanje carinskih barijera te izvoz na svjetsko tržište i izvoz u zemlje regije (Bosna i Hercegovina, Makedonija i Albanija).

Tablica 18. Očekivani prinosi jarih kultura u 2016. godini

Kultura	Zasijana površina (u hektarima)	Prosječni prirod (t/ha)	Ukupna proizvodnja (u tonama)
Kukuruz merkantilni	83.000	8,5	705.500
Šećerna repa	10.000	70,0	700.000
Suncokret	10.000	2,8	28.000
Soja	20.000	3,0	60.000

Izvor: HGK Županijska komora Osijek

Jesenska sjetva ozimih kultura u 2016. godini započela je sa sjetvom uljane repice koja se u rujnu vrlo intenzivno obavljala i za očekivati je da će se površine od 4.000 ha iz 2015. godine povećati, prvenstveno zbog dobre otkupne cijene i rasta cijena uljarica na tržištu. Dobre vremenske prilike omogućuju da se planirani radovi obave do početka listopada.

Sjetva ostalih ozimih kultura (pšenica, ječam, zob) obaviti će se u drugoj polovici listopada kada su optimalni agrotehnički rokovi, a površine istih trebale bi se kretati u okviru planskih veličina iz prethodne godine.

Poljoprivredna gospodarstva korisnici izravnih plaćanja i korisnici državne potpore ruralnom razvoju obvezni su poštivati i provoditi mjere višestruke sukladnosti. Kodeksom otkupa žitarica i uljarica trebala bi se podići kvaliteta poljoprivrednih proizvoda, što ukazuje da je potrebno smanjiti opseg korištenja "farmerskog" sjemena, koji daje slabiju kvalitetu pšenice i trenutno nema kupca za kvalitetu te pšenice. Očekuje se da će za pripremu jesenske sjetve, sjemenske kuće i dorađivači ponuditi tržištu dovoljne količine kvalitetnog, certificiranog sjemena pšenice koje po svojim kvalitetama uz odgovarajuću agrotehniku mogu zadovoljiti uvjetima iz Kodeksa otkupa žitarica i uljarica što znači dobra proizvodnja, stabilna otkupna cijena i povoljan financijski rezultat.

Prema podacima iz ARKODA na dan 22. rujna 2015. godine (površine obrađenog poljoprivrednog zemljišta) u Republici Hrvatskoj ima 52.011 hektara voćnjaka i vinograda, a u Županiji 6.997 hektara ili 13,45% površina od ukupnih površina u Republici Hrvatskoj.

6.2. Stočarska proizvodnja

Dobri resursi biljne proizvodnje jedan su od preduvjeta proizvodnje dovoljnih količina animalnih bjelančevina mesa te mlijeka i jaja za ishranu stanovništva, zbog čega Županija u svom razvojnem dijelu ukupnog agrara posebno mjesto ustupa razvoju stočarske proizvodnje.

Problematika u stočarskoj proizvodnji višestruka je i ogleda se prije svega kroz nedovoljno korištenje postojećih stočarskih kapaciteta, spore obnove stočnog fonda, nesređenog tržišta stočarske proizvodnje, usitnjenosti obiteljskih gospodarstava i nekontroliranog uvoza hrane. Dodatno smanjivanje stočnog fonda, uz već navedene razloge, uzrokuju nepovoljne vremenske prilike koje otežavaju sjetvu u agrotehničkim rokovima te pravovremeno skidanje usjeva i rast cijena ratarskih poljoprivrednih proizvoda koje u ciklusu stočarske proizvodnje stvaraju disparitete, odnosno često su troškovi proizvodnje veći od otkupnih cijena proizvoda.

Govedarska proizvodnja najznačajnija je grana stočarstva i jedna je od najvažnijih grana ukupne poljoprivredne proizvodnje. Osim što se u sustavu govedarske proizvodnje osiguravaju značajni proizvodi (mlijeko i meso) njezina je važnost prije svega naglašena zbog komplementarnosti s ratarskom proizvodnjom. Uz to što su goveda veliki potrošači ratarskih proizvoda oni u značajnoj mjeri doprinose prirodnom povećanju plodnosti tla.

Tablica 19. Kretanje broja krava i ženskog podmlatka u Županiji i Republici Hrvatskoj od 2009. do 2015. godine

Godina	Krave			Ženski podmladak		
	Republika Hrvatska	Županija	OBŽ/RH u %	Republika Hrvatska	Županija	OBŽ/RH u %
2009.	207.747	26.799	12,90	56.888*	9.029*	15,87
2010.	212.222	28.688	13,51	42.447*	6.638*	15,64
2011.	206.291	29.295	14,20	112.600	18.607	16,52
2012.	191.354	26.831	14,00	121.952	20.891	17,13
2013.	180.946	25.699	14,20	110.564	20.969	18,97
2014.	178.827	26.519	14,83	106.156	19.954	18,80
2015.	174.805	26.238	15,00	101.482	19.531	19,24

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, lipanj 2016.

*Kategorija junice i steone junice, od 2011. godine vodi se kategorija ženski pomladak

Podaci u Godišnjem izvješću Hrvatske poljoprivredne agencije za 2015. godinu pokazatelj su trenutnog stanja u govedarskoj proizvodnji Republike Hrvatske. Ukupan broj krava u 2015. godini prema podacima Jedinog registra goveda iznosio je 174.805 krava, što predstavlja smanjenje broja krava za 2,5% u odnosu na 2014. godinu. Mliječne i kombinirane pasmine uključuju 159.268 krava, od čega je pod kontrolom mliječnosti bilo 98.567 krava (61,9%). Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2012. godini, u Republici Hrvatskoj na jedan hektar korištene poljoprivredne površine u 2012. godini bilo je 0,62 uvjetna grla stoke, a u odnosu na ukupno raspoloživo poljoprivredno zemljište taj odnos je znatno manji i govori o još uvijek nezadovoljavajućem stupnju razvijenosti stočarske proizvodnje. U Europskoj uniji (EU-27) na jedan hektar korištene poljoprivredne površine bilo je 0,78 uvjetnih grla stoke, dok u Europskoj uniji (EU-15) bilo 0,89 uvjetnih grla stoke. Uzimajući u obzir smanjenje broja stoke od 2012. godine ovaj odnos u 2015. godini još je nepovoljniji.

Godišnje potrebe za govedarskim proizvodima u Republici Hrvatskoj iznose 1,2 milijarde litara mlijeka, što predviđa potrošnju 260 litara po stanovniku te 68.150 tona goveđeg mesa, što pretpostavlja potrošnju 14 kilograma po stanovniku.

Tablica 20. Kretanje otkupljenih količina mlijeka u Županiji i Republici Hrvatskoj od 2003. do 2015. godine

Godina	Republika Hrvatska (u kilogramima)	Županija (u kilogramima)	Udio Županije u RH u %
2003.	525.028.000	55.325.180	10,5
2004.	532.838.138	57.048.394	10,7
2005.	605.321.043	76.249.040	12,6
2006.	631.619.285	91.892.012	14,6
2007.	653.850.986	102.578.132	15,7
2008.	657.753.856	114.875.213	17,5
2009.	675.246.913	140.770.481	20,8
2010.	623.881.162	135.008.408	21,6
2011.	626.407.108	148.570.280	23,7
2012.	602.364.638	158.276.650	26,3
2013.	503.851.844	124.108.922	24,6
2014.	522.694.451	141.031.854	27,0
2015.	513.406.175	148.930.366	29,0

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, lipanj 2016.

Od 2004. do kraja 2015. godine u Republici Hrvatskoj nestalo je preko 42.000 proizvođača mlijeka, odnosno 10 proizvođača mlijeka dnevno prestalo se baviti tom proizvodnjom, odnosno u navedenom razdoblju u Županiji nestalo je 80% proizvođača mlijeka. Od strane 31 mljekara i 12 registriranih malih obiteljskih sirana, tijekom 2015. godine otkupljeno je 513.406.175 kg mlijeka koje prerađuju mlijeko proizvedeno na vlastitom gospodarstvu. Mlijeko je otkupljeno od 9.948 hrvatskih seoskih gospodarstava i velikih farmi proizvođača mlijeka.

Proizvodnja mlijeka u Republici Hrvatskoj u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu smanjena je za 1,8%, dok se u Županiji povećala za 5,6%. Na području Županije u 2015. godini otkupljeno je 141.930.366 kilograma, što čini 29% ukupno otkupljenih količina mlijeka. Uzimajući u obzir činjenicu da Županija raspolaže velikom bazom proizvodnje biljne hrane i mogućnost proizvodnje kvalitetne krme, postoji značajni prostor za daljnje povećanje proizvodnje mlijeka.

Od ukupno 643 proizvođača mlijeka s područja Županije u 2015. godini, 458 proizvođača koji proizvode do 50.000 kilograma mlijeka godišnje, isporučili su 7.586.597 kilograma (5,1%), a 185 proizvođača isporučila su 141.343.769 (94,9%) kilograma mlijeka. Posljedica dugogodišnjeg trenda pada isporučitelja i broja krava, uglavnom kombiniranih pasmina, na obiteljskim gospodarstvima orijentiranim na proizvodnju mlijeka, a koja dominiraju u strukturi govedarskih farmi kao posljedica intenzivnog restrukturiranja sektora, rezultirala je nedostatnim brojem teladi za tov koji se pokriva uvozom, što može uzrokovati nestabilnost tova junadi.

Tablica 21. Kretanje broja isporučitelja kravljeg mlijeka na dan 31. prosinac 2015. godine

Godina	Republika Hrvatska	Županija	Udio u Županije u RH
2004.	50.777	2.843	5,6
2005.	44.560	2.613	5,9
2006.	38.145	2.243	5,9
2007.	31.959	1.933	6,1
2008.	27.449	1.675	6,1
2009.	23.690	1.590	6,6
2010.	19.937	1.367	6,9
2011.	17.366	1.214	7,0
2012.	14.874	1.077	7,2
2013.	12.639	917	7,3
2014.	11.092	729	6,6
2015.	8.060	547	6,8

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, lipanj 2016.

Prema pasminskoj strukturi u Republici Hrvatskoj simentalskoj pasmini pripada 110.002 krava (62,9%), holstein 43.857 krava (25,1%), smeđoj 5.017 krava (2,9%), križancima 9.108 krava (5,2%), a ostale pasmine (mesne i izvorne) 6.821 krava (3,9%).

Tablica 22. Kretanje broja krava po pasminskim skupinama u 2015. godini

Područje	Pasminske skupine krava			
	Mliječna	Mesna	Izvorne	Križanci
Republika Hrvatska	159.268	4.762	1.667	9.108
Županija	24.360 (15,3%)	1.295 (27,2%)	30 (2%)	553 (6%)

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, lipanj 2016.

Prosječna proizvodnja mlijeka u simentalskoj pasmini (39.949 standardnih laktacija) iznosila je 4.967 kg mlijeka s 4,04% m.m. i 3,34% bjelančevina. U holstein pasmini (29.219 standardnih laktacija) prosječna proizvodnja bila je 7.337 kg mlijeka s 3,97% m.m. i 3,30% bjelančevina. Za smeđu pasminu (1.334 standardnih laktacija) prosječna proizvodnja bila je 5.502 kg mlijeka s 4,00% m.m. i 3,45 % bjelančevina. Za sve pasmine (70.841 standardna laktacija) ostvarena je prosječna proizvodnja od 5.956 kg mlijeka s 4,00% m.m. i 3,32% bjelančevina.

Tablica 23. Kretanje broja krava po pasminama u 2015. godini

Područje	Pasmine krava			
	Simental	Holstein	Smeđe govedo	Crveno švedsko govedo
Republika Hrvatska	110.002	43.857	5.017	110
Županija	6.725	17.344	165	54

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, lipanj 2016.

U 2016. godini u govedarskoj industriji pojavila se bolest kvrgave kože, virusna zarazna bolest od koje obolijevaju isključivo goveda, a prenose je insekti. Kako se bolest ne liječi, a ima veliko ekonomsko značenje zbog posrednih šteta i gubitaka u proizvodnji, preventivno cijepljenje predstavlja uz implementaciju biosigurnosnih mjera jedini način sprječavanja infekcije i širenja bolesti. Bolest nema utjecaj na zdravlje ljudi, ali uzrokuje značajne ekonomske štete tijekom karence nakon cijepljenja te ukoliko je došlo do ugibanja.

Osnovna karakteristika u svinjogojskoj proizvodnji na području Županije, kao i na cijelom području Republike Hrvatske je permanentno variranje i smanjenje proizvodnje. Na većini velikih svinjogojilišta proizvodnja je zadržana uz manje ili veće smanjenje opsega, dok je veliki broj malih proizvođača na privatnom sektoru prestao s proizvodnjom bez mogućnosti da je ponovno zasnuje.

Uzroke nepovoljnog stanja svinjogojstva treba tražiti u zaostaloj tehnologiji proizvodnje (niska plodnost krmača i visoki postotak uginuća uzrokovano lošim proizvodnim uvjetima te klanjem velikog broja odojaka) uz posljedicu nedovoljne i nekvalitetne proizvodnje tovljenika. Od ekonomskih razloga, jedan od značajnih je niska koncentracija proizvodnih jedinica. Nedovoljan je broj krmača čistih pasmina na kojima bi se trebao temeljiti genetski napredak u svinjogojstvu i brzo ostvarenje visoke i ekonomične proizvodnje za podmirenje domaćih potreba.

Tablica 24. Kretanje broja krmača u Republici Hrvatskoj

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Krmače	197.000	175.000	138.000	135.000	136.000	109.000	98.000	106.000	99.000	96.000

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, lipanj 2016.

Unatoč mogućnostima za proizvodnju svinja, Republika Hrvatska jedna je od najvećih uvoznika svinjetine u Europi. Jedan od razloga ovakvog stanja u svinjogojstvu je svakako prezaduženost poljoprivrednih proizvođača, neriješeno pitanje poljoprivrednog zemljišta, visoka cijena kapitala i inputa (osobito stočna hrana), kao i struktura vlasništva prerađivačke industrije. Naime, u zemljama članicama Europske unije veliki broj klaonica u suvlasništvu je i proizvođača svinja, što je vrlo bitno pri formiranju otkupne cijene. Osim toga proizvođači svinja u ostalim članicama Europske unije povlače značajna sredstva kroz programe ruralnog razvoja te na taj način po niskim cijenama plasiraju svoju proizvodnju.

Osim toga, jedan od najvećih uzroka ovakvog stanja u svinjogojstvu je i činjenica da je u Republici Hrvatskoj u 2013. godini uvezeno 99.018 tona mesa i klaoničkih proizvoda, a u 2014. godini uvoz je povećan za 25% i iznosio je 123.418 tona. Uvoz živih svinja u 2014. godini povećan je u odnosu na 2013. godinu s 10.163 tone na 11.879 tona, dok je u 2015. godini uvezeno 138.692 tona mesa i klaoničkih proizvoda.

Radi nepovoljnog stanja u svinjogojstvu, neophodno je donošenje mjera kojima će se proizvodnja svinja kvantitativno i kvalitativno unaprijediti, a koje trebaju sadržavati:

- proizvodno potrošnu bilancu u svinjogojstvu Republike Hrvatske,
- mjere za povećanje tržišne konkurentnosti,
- mjere za suzbijanje sivog tržišta,
- tržišni red u svinjogojstvu i
- mjere za stabiliziranje tržišta u svinjogojstvu.

Izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu omogućeno je stočarima koji nemaju dovoljno zemlje da bez natječaja dobiju zemlju kako bi povećali proizvodnju vlastite stočne hrane. Međutim, mnogi proizvođači to nisu prihvatili zbog udaljenosti poljoprivrednog zemljišta od farme, a i mnoge parcele su usitnjene u više čestica i zarasle u korove i šikare.

Zbog povećanja površina dodjelom državnog poljoprivrednog zemljišta doći će do smanjenja visine poticaja, a neće se povećati proizvodnja hrane i stoke u sektoru stočarstva.

Brojno stanje ovaca u Republici Hrvatskoj u stalnom je porastu. Ovčarska se proizvodnja većinom odvija na ekstenzivnom poljoprivrednom području uz uspostavu intenzivnih proizvodnih jedinica.

Tablica 25. Kretanje broja posjednika i ovaca upisanih u Jedinostveni registar ovaca

Broj posjednika		Broj ovaca	
Republika Hrvatska	Županija	Republika Hrvatska	Županija
22.764*	1.231* (5,4%)	624.490	38.782 (6,2%)

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, lipanj 2016.

*broj posjednika ovaca i koza vode se objedinjeno

Prema podacima Jedinstvenog registra ovaca u Republici Hrvatskoj upisano je 22.764 posjednika, od čega je 1.231 s područja Županije te 624.490 upisanih ovaca, odnosno 38.782 ovce s područja Županije (tablica 25.). U Republici Hrvatskoj 412 proizvođača godišnje isporučuje 2.821.010 kilograma ovčjeg mlijeka, od čega tri proizvođača s područja Županije isporučuju ukupno 19.040 kilograma ovčjeg mlijeka. Prema ocjeni stručnjaka, Županija kao i Republika Hrvatska, ima velike mogućnosti za držanje, ishranu i uzgoj ovaca, koje nisu dovoljno iskorištene.

Ovčje (janjeće) meso ima svoje mjesto, kako na domaćem, tako i na zahtjevnom europskom tržištu. Uz transparentnije provođenje Programa oplemenjivanja ovaca, odnosno stvaranje mesno-mliječnih pasmina te organiziranim otkupom vune, moguće je još brže unaprijediti ukupnu ovčarsku proizvodnju u Županiji. Mlijeko se na tržište plasira u obliku različitih tvrdih punomasnih sireva, a manje u obliku punomasnog sira u salamuri. Vuna danas gotovo da nema nikakvu tržišnu vrijednost i čak postaje ekološki problem jer se teško uništava.

Do nedavno ekstenzivan sustav proizvodnje mijenja se uvođenjem intenzivne proizvodnje mesa i mlijeka. Ova proizvodnja (zajedno s ovčarstvom) predstavlja alternativne sustave, koji će biti važni u prilagodbi proizvodnje u uvjetima Europske unije zbog njegove manje konkurencije. Za kozarsku proizvodnju u Republici Hrvatskoj može se reći da ima iste osobine kao i ovčarska proizvodnja.

Tablica 26. Kretanje broja posjednika i koza upisanih u Jedinstveni registar koza

Broj posjednika		Broj koza	
Republika Hrvatska	Županija	Republika Hrvatska	Županija
22.764*	1.231* (5,4%)	76.241	2.082 (2,7%)

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, lipanj 2016.

*broj posjednika ovaca i koza vode se objedinjeno

U pogledu postojećih ograničenja u kozarstvu, ona su slična stanju ovčarstva, kao što je ne postojanje rajonizacije uzgojnih područja, u prosjeku nedovoljna educiranost uzgajivača kozara, nerazvijeno tržište proizvoda i nepostojanje standarda. U novije vrijeme javlja se veći broj proizvođača s proizvodnjom sira u kojem dominira ekološka proizvodnja. U 2015. godini povećan je uvoz živih ovaca i koza u odnosu na 2014. godinu s 127 tona na 694 tone. U istom razdoblju neznatno je povećan uvoz ovčjeg i kozjeg mesa s 1.409 tona na 1.412 tona.

Ukupan broj koza u Republici Hrvatskoj je 76.241 komada, od čega je 2.082 s područja Županije.

Prema podacima Jedinstvenog registra koza u Republici Hrvatskoj upisano je 22.764 posjednika, od čega je 1.231 s područja Županije te 76.241 upisana koza, od čega su 2.082 koze s područja Županije (tablica 26.).

Peradarska proizvodnja je u Republici Hrvatskoj industrijski organizirana i jedna je od proizvodnji koja je u strukturi agrara samodostatna. Ono što je čini posebnom je mogućnost brzog obrta u poslovanju, što u konačnici daje najjeftiniju vrstu mesa. Uz nekoliko obiteljskih gospodarstava koja imaju ugovorenu proizvodnju tovnih pilića s Kokom d.d. Varaždin od 2.500 do 12.000 komada u ciklusu, pojavljuje se velik broj neregistriranih peradara koji prodaju svježa jaja na domaćem tržištu, kao i veći broj ljudi, koji zbog smanjene kupovne moći piliće uzgajaju za vlastite potrebe. Značajne investicije u proizvodnju jaja i tovnih pilića bile su na području Općine Vuka (investitor Žito d.o.o.), gdje su izgrađeni kapaciteti za 215.000 nesilica iz vlastitog uzgoja i 67.000 tovnih pilića zajedno s pakirnicom. Godišnja proizvodnja kreće se oko 65 milijuna jaja.

Konjogojstvo, kao dio stočarske proizvodnje na području Županije ima veću kulturnu, nego gospodarsku vrijednost. Jedan od najznačajnijih uzgajivača konja na području Županije je Državna ergela lipicanaca u Đakovu koja ima 176 konja i u njoj se nalazi 13% svjetske populacije lipicanaca. U 2006. godini pokrenut je jedan od najvećih projekata Državne ergele lipicanaca, izgradnja zatvorene jahaone vrijedne 20 milijuna kuna. Prostor i sastavni objekti jahaone namijenjeni su organiziranju i

održavanju škole jahanja, dresure konja, terapijskog jahanja te sportskih natjecanja, preskakanju prepona i zaprežnog sporta tijekom cijele godine. Objeekat nudi mogućnost održavanja aukcijskih prodaja konja i izložbi i sajmovi konja tijekom cijele godine. U okviru jahaonice izgrađena je tribina s tisuću mjesta.

Slatkovodno ribarstvo na području Županije već se nekoliko godina nalazi u teškoj ekonomskoj situaciji te prolazi kroz duboke i sveobuhvatne promjene. Glavni problem u poslovanju ribnjaka su visoka novčana izdvajanja za razne vrste koncesija i naknada kao i dugogodišnji ciklus proizvodnje, nepovoljne klimatske prilike te štete od ribojednih ptica. Visoki troškovi poslovanja dovode do previsoke cijene ribe, što otežava plasman ribe, kako na domaćem, tako i na inozemnom tržištu.

Pčelarska proizvodnja na području Županije ima dugu tradiciju. Organiziranost pčelara na ovim prostorima postoji još od 1879. godine kada je u Osijeku osnovano prvo pčelarsko društvo. Donošenjem Nacionalnog programa pčelarstva za razdoblje od 2012. do 2015. godine, pčelarstvo i dalje nastavlja pozitivne trendove poslovanja s obzirom na biološke, pedološke i klimatske prilike na ovim prostorima uz zadovoljavajuću otkupnu cijenu meda.

Tablica 27. Proizvodnja meda, broj pčelara i broj pčelinjih zajednica za razdoblje od 2006. do 2015. godine u Županiji

Godina	Broj pčelara	Broj pčelinjih zajednica	Proizvodnja meda (tona)
2006.	514	27.650	1.382
2007.	516	28.500	712
2008.	509	22.513	660
2009.	520	25.400	820
2010.	528	25.720	1.020
2011.	550	28.000	1.150
2012.	585	27.700	920
2013.	670	30.000	1.380
2014.	714	28.600	630
2015.	750	28.800	1.330

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, lipanj 2016.

Interes za pčelarsku proizvodnju na području Županije ima tendenciju rasta što je rezultiralo osnivanjem klastera proizvođača meda u Županiji. U klaster je uključeno svih 7 udruga pčelara koje pokrivaju proizvođače meda i proizvoda od meda, proizvođače matica, proizvođače opreme za pčelarstvo i proizvođače pčelinjih proizvoda. Kao izraz potrebe članica klastera osnovana je Pčelarska zadruga Slavonije i Baranje, koja je nositelj trgovačkih poslova klastera u pčelarstvu.

U tijeku je provedba novog marketinškog projekta dobrovoljnog označavanja meda znakom "Med iz Lijepe naše". Projekt je pokrenula Hrvatska poljoprivredna agencija u suradnji s Hrvatskim pčelarskim savezom, a cilj je pčelarima omogućiti prodaju zdravstveno ispravnog i prepoznatljivog proizvoda na kućnom pragu, sajmovima, tržnicama i sličnim mjestima izravne prodaje.

7. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

7.1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića

Županija je zbog svojih prirodnih potencijala značajan izvor sirovina za prehrambenu industriju. Međutim bogatstvo prirodnih potencijala ne prati i adekvatan razvoj prerađivačke industrije.

Prema podacima Financijske agencije u 2015. godini godišnje financijske izvještaje predala je 101 tvrtka čija je osnovna djelatnost proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića s 3.207 zaposlenih. Ostvareni ukupni prihod iznosio je 2,4 milijarde kuna, dok je dobit iznosila 47,9 milijuna kuna, a gubitak 92,5 milijuna kuna, pri čemu je ostvaren negativan financijski rezultat u iznosu 44,6 milijuna kuna (tablica 28.).

7.2. Mlinsko-pekarska industrija

Na području Županije radi sedam velikih mlinova (dioničarskih društava) kapaciteta 720 tona/24 sata s godišnjim kapacitetom 200.500 tona prerade proizvoda od žitarica.

Mlinovi manjih tvrtki i obiteljskih gospodarstava nestali su u nelojalnoj konkurenciji na tržištu te stvorili mogućnost većeg uvoza brašna i ostalih mlinsko-pekarskih proizvoda iz susjednih država.

Otkupna cijena pšenice roda 2016. godine iznosi od 0,85 kune za III klasu, 0,90 do 1,00 kunu za II klasu i 1,15 kunu za I klasu.

U proizvodnji kruha i tjestenine sve više se otvaraju mali proizvodni kapaciteti s boljom produktivnošću i većom lepezom proizvoda te velikim uvozom tjestenina poznatih talijanskih proizvođača.

Na prostorima Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije prestala su s radom dva velika mlina u Belom Manastiru i Vinkovcima, a daljnju opskrbu mlinsko-pekarskim proizvodima preuzela je tvrtka Granolio d.o.o. Zagreb.

7.3. Industrija šećera

U 2016. godini Tvornica šećera Osijek d.o.o. ugovorila je proizvodnju šećerne repe na površini od 7.000 ha (5.600 ha u Republici Hrvatskoj, ostalo u Mađarskoj i Srbiji), odnosno 15 do 20% više u odnosu na 2015. godinu.

Na području Županije šećernom repom zasijano je 10.000 ha (5.600 ha ugovoreno je s Tvornicom šećera Osijek d.o.o. , a ostatak s Viro tvornicom šećera d.d.).

Tvornica šećera Osijek d.o.o. planira preraditi 550.000 tona šećerne repe i 36.000 tona sirovog šećera čime se očekuje ukupna proizvodnja bijelog kristal šećera u količini od gotovo 110.000 tona. Prosječni prinos u 2016. godini trebao bi biti između 70 i 80 t/ha, viši od prošlogodišnjeg koji je iznosio 56 t/ha. Cijena otkupa šećerne repe iznosi 260 kn/t na bazi 16% digestije, Viro tvornica šećera d.d. nudi cijenu otkupa u iznosu od 270 kn/t na bazi 16% digestije.

7.4. Industrija ulja

Na području Županije u 2016. godini suncokret je zasijan na 10.000 ha. Žetva suncokreta započela je krajem kolovoza i početkom rujna. U 2015. godini prosječni prinos bio je 3 t/ha, a u 2016. godini procjenjuje se da će biti oko 2 t/ha. Nevrijeme na području Županije uzrokovalo je velike štete na poljima sa suncokretom, gdje je na pojedinim područjima pleglo i 70% ove uljarice tako da se ove godine očekuje smanjeni prinos suncokreta i uljnost.

Tvornica ulja Čepin d.d. planira otkupiti sav suncokret i soju, a kroz svoju sirovinsku bazu pokriva 20.000 ha suncokreta koji zadovoljava 80% potreba. Kreditiranje soje i kukuruza iznosilo je 3.600 kn/ha + PDV, a suncokreta 3.400 kn/ha + PDV.

U 2016. godini očekuje se povećanje površina zasijanih pod suncokretom na 40.000 do 45.000 ha, a pad površina soje na 60.000 do 65.000 ha na razini cijele Republike Hrvatske.

U 2015. godini u Republici Hrvatskoj zabilježena je rekordna proizvodnja soje i gotovo dvostruko povećanje sjetvenih površina u odnosu na 2014. godinu (2015. godine bilo je 88.000 ha, 195.000 tona, 2,2 t/ha), što je rezultat zelenih plaćanja, stabilne cijene, povećanje interesa za preradom soje i provedbe međunarodnog projekta Dunav Soja, sporazum koji garantira otkup sve ponuđene genetski nemodificirane soje za tržište Europske unije.

7.5. Industrija stočne hrane

Tijekom 2015. godine na području Županije proizvodnjom industrijske stočne hrane bavilo se sedam tvornica i mješaonica stočne hrane s ukupnim kapacitetom godišnje proizvodnje od 344.000 tona.

U posljednjih nekoliko godina proizvodnja stočne hrane pokazuje tendenciju pada uzrokovanu prije svega slabom kupovnom moći potrošača i nestabilnim tržištem stoke zbog uvoza jeftinijeg mesa i stoke, što dovodi do smanjena brojnog stanja stoke u domaćem uzgoju.

Privatizacijom velikih gospodarskih sustava na području Županije i Istočne Hrvatske (Valpovo d.d., PP Orahovica d.o.o., Vupik d.d. Vukovar) te otvaranjem u Belju d.d. Darda Tvornice stočne hrane (godišnji kapacitet od 200.000 tona) i u Žitu d.o.o. Osijek Tvornice stočne hrane Vitalka (godišnji kapacitet 80.000 tona) određeni broj tvornica stočne hrane se ugasio ili radi samo za vlastite potrebe, što ukazuje na smanjenje proizvodnje stočne hrane na ovom području, smanjenje broja zaposlenih djelatnika te smanjene mogućnosti plasmana sirovina, odnosno žitarica i uljarica u industriji stočne hrane.

7.6. Ostala prerađivačka industrija

Područje Županije ima raznoliku prerađivačku industriju. Osim gore navedenih većih industrija značajno mjesto zauzimaju (po rezultatima i opsegu poslovanja) klaonička industrija, industrija mlijeka, proizvodnja vina i piva, prerada voća i povrća te konditorska industrija.

7.7. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2015. godini

Prema podacima Financijske agencije na području Županije u 2015. godini bilo je:

- 224 tvrtki čija je osnovna djelatnost poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo,
- 83 tvrtki čija je osnovna djelatnost proizvodnja prehrambenih proizvoda i
- 18 tvrtki čija je osnovna djelatnost proizvodnja pića.

Tablica 28. Pregled broja tvrtki, broja zaposlenih i financijskih rezultata poslovanja u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, proizvodnji prehrambenih proizvoda i pića Županije u 2015. godini

financijski rezultati u tisućama kuna

Djelatnosti	Broj tvrtki		Ukupni prihod			
	2014.	2015.	2014.	2015.	Indeks	Udio %
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	216	224	5.782.904	5.509.067	95,3	23,08
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	70	83	2.313.153	2.324.833	100,5	10,0
C11 Proizvodnja pića	18	18	181.745	99.022	54,5	0,4
Ukupno sve djelatnosti	4.006	4.298	22.635.872	23.136.562	102,2	100

Djelatnosti	Dobit				Gubitak				Konsol. financ. rezultat
	2014.	2015.	Indeks	Udio %	2014.	2015.	Indeks	Udio %	
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	150.460	151.867	100,9	19,4	210.652	96.210	45,7	13,2	55.657
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	40.763	47.587	116,7	6,1	80.001	78.220	97,8	10,7	-30.634
C11 Proizvodnja pića	858	338	39,4	0,0	14.279	14.264	99,9	2,0	-13.926
Ukupno sve djelatnosti	1.165.27	782.212	67,1	100	1.158.772	728.900	62,9	100	53.312

Djelatnosti	Investicije u dugotrajnu imovinu				Broj zaposlenih			
	2014.	2015.	Indeks	Udio %	2014.	2015.	Indeks	Udio %
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	303.965	370.341	121,8	28,6	4.320	4.145	95,9	11,6
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	144.037	258.224	179,3	19,9	3.018	3.011	99,8	8,4
C11 Proizvodnja pića	1.908	71	3,7	0,0	356	196	55,1	0,5
Ukupno sve djelatnosti	1.705.883	1.295.725	76,0	100	35.020	35.689	101,9	100

Djelatnosti	Izvoz				Uvoz				Saldo 2014.
	2014.	2015.	Indeks	Udio %	2014.	2014.	Indeks	Udio %	
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	509.428	466.513	91,6	10,4	290.756	407.540	140,2	16,3	58.973
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	428.901	491.000	114,5	10,9	270.451	320.307	118,4	12,8	170.694
C11 Proizvodnja pića	2.295	1.288	56,1	0,0	6.439	7.922	123,0	0,3	-6.634
Ukupno sve djelatnosti	3.711.974	4.505.617	121,4	100	1.880.949	2.501.644	133,0	100	2.003.974

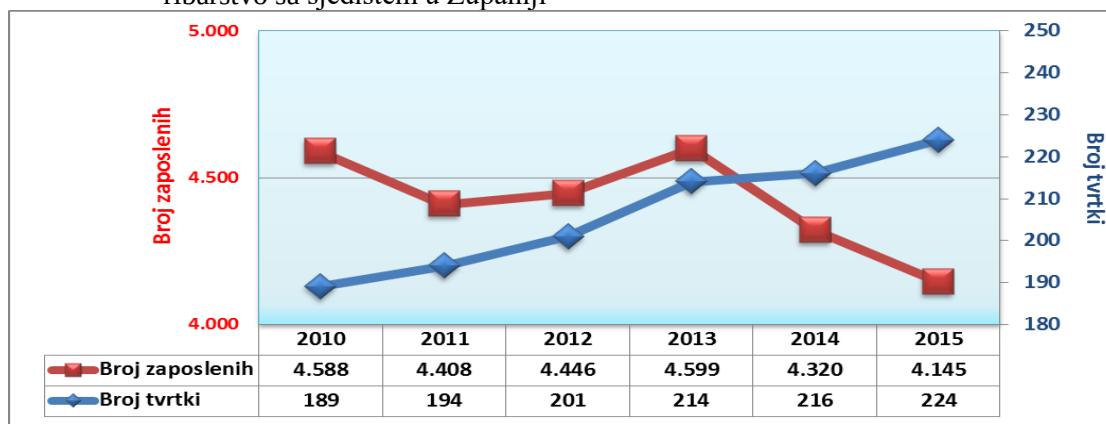
Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tvrtke čija je osnovna djelatnost bila poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (224 tvrtki) u 2015. godini ostvarile su pozitivan financijski rezultat u iznosu od 55,6 milijuna kuna, dok je u 2014. godini ostvaren negativan rezultat u iznosu 60 milijuna kuna. Tvrtke čija je osnovna djelatnost bila proizvodnja prehrambenih proizvoda (83 tvrtke) ostvarile su negativan financijski rezultat u iznosu 30,6 milijuna kuna, a tvrtke čija je osnovna djelatnost proizvodnja pića (18 tvrtki) ostvarile su također negativan financijski rezultat u iznosu od 13,9 milijuna kuna.

Investicije u dugotrajnu imovinu u 2015. godini kod proizvodnja prehrambenih proizvoda iznosile su 258,2 milijuna kuna, što je 79,3% više u odnosu na 2014. godinu. Djelatnost poljoprivrede, šumarstva i ribarstva povećala je investicije u dugotrajnu imovinu za 21,8% i iznosile su 370,3 milijuna kuna, dok proizvodnja pića gotovo i nije imala ulaganja u investicije (71.000 kuna).

Proizvodnja prehrambenih proizvoda povećala je izvoz u 2015. godini u odnosu na 2014. za 14,5% i u 2015. godini iznosio je 491 milijun kuna, dok je poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo izvezla robe za 466,5 milijuna kuna, što je 8,4% manje u odnosu na 2014. godinu. Obje grane djelatnosti ostvarile su pozitivan saldo razmjene i to poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo u iznosu od 58,9 milijuna kuna, a proizvodnja prehrambenih proizvoda 170,7 milijuna kuna. Proizvodnja pića zabilježila je smanjenje izvoza za 43,9%, a povećala uvoz za 23%, pri čemu je ostvaren negativan saldo razmjene u iznosu od 6,6 milijuna kuna.

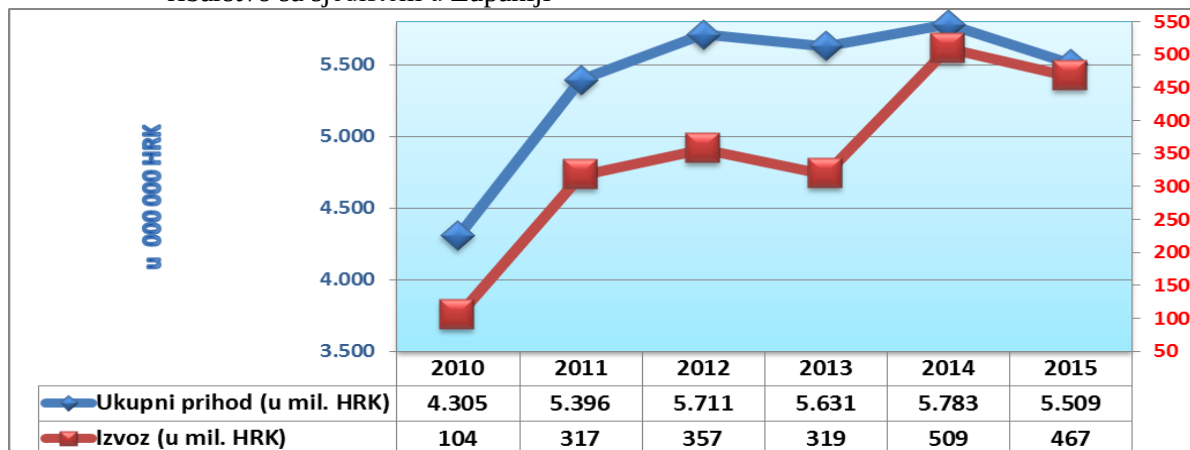
Grafikon 10. Kretanje broja tvrtki i broja zaposlenih u djelatnosti poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Broj tvrtki čija je osnovna djelatnost bila poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo u razdoblju od 2010. do 2015. godine povećao se za 35 tvrtki (18,5%) s 189 u 2010. godini na 224 u 2015. godini, dok se istovremeno broj zaposlenih smanjio za 443 zaposlena (9,7%) sa 4.588 u 2010. godini na 4.145 u 2015. godini.

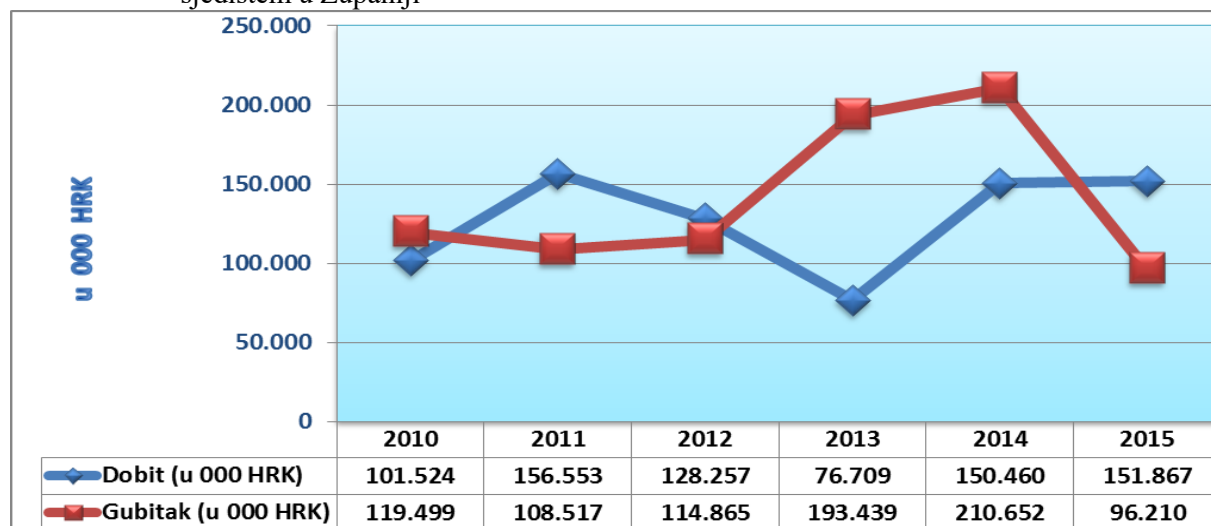
Grafikon 11. Kretanje ukupnog prihoda i izvoza u tvrtkama djelatnosti poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupni prihod tvrtki čija je osnovna djelatnost poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo u razdoblju od 2010. do 2015. godine povećali su se s 4,3 milijarde kuna u 2010. godini na 5,5 milijardi kuna u 2015. godini, a vrijednost izvoza se povećala sa 104 milijuna kuna u 2010. na 467 milijuna kuna u 2015. godini.

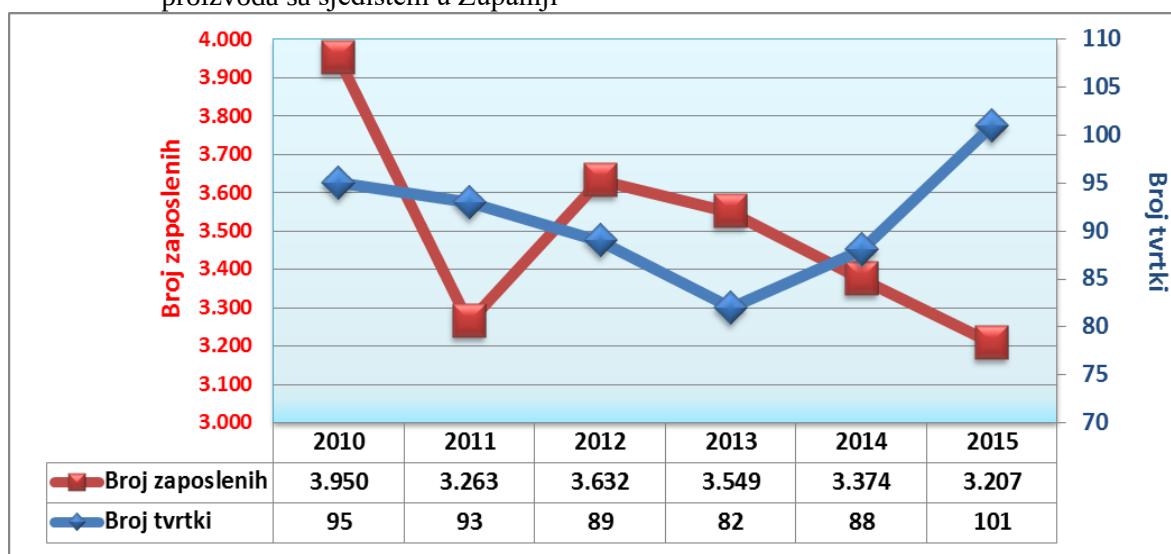
Grafikon 12. Kretanje dobiti i gubitka u tvrtkama djelatnosti poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Konsolidirani financijski rezultat u razdoblju od 2010. do 2015. godine, u tri promatrane godine bio je pozitivan, a u tri godine negativan. Najveći gubitak bio je ostvaren u 2014. godini u iznosu 210,6 milijuna kuna, dok je najveća dobit ostvarena u 2011. godini u iznosu 156,6 milijuna kuna. Najveći pozitivan financijski rezultat ostvaren je u 2011. godini u iznosu 48 milijuna kuna, a najveći negativan financijski rezultat ostvaren je 2013. godine u iznosu 116,7 milijuna kuna (grafikon 12.).

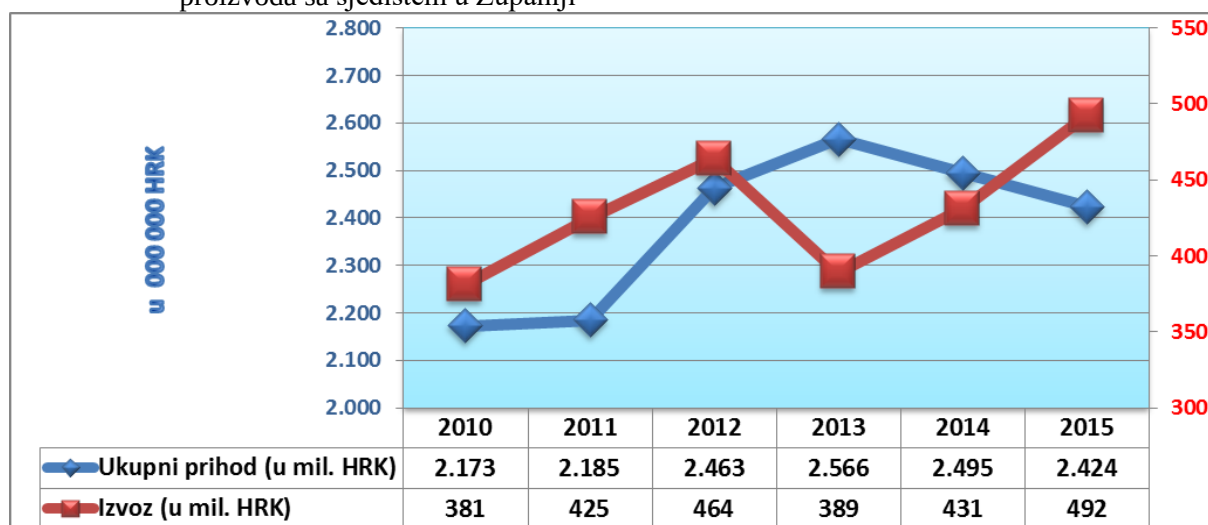
Grafikon 13. Kretanje broja tvrtki i broja zaposlenih u djelatnosti proizvodnja prehrambenih proizvoda sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Proizvodnja prehrambenih proizvoda imala je sličan trend kao i poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo što se tiče broja tvrtki i broja zaposlenih. U 2010. godini bilo je 95 tvrtki, a 2015. godine 101 tvrtka, dok je broj zaposlenih bio u padu, 2010. godine bilo je 3.950 zaposlenih, a u 2015. godini 3.207, što je gotovo 20% manje.

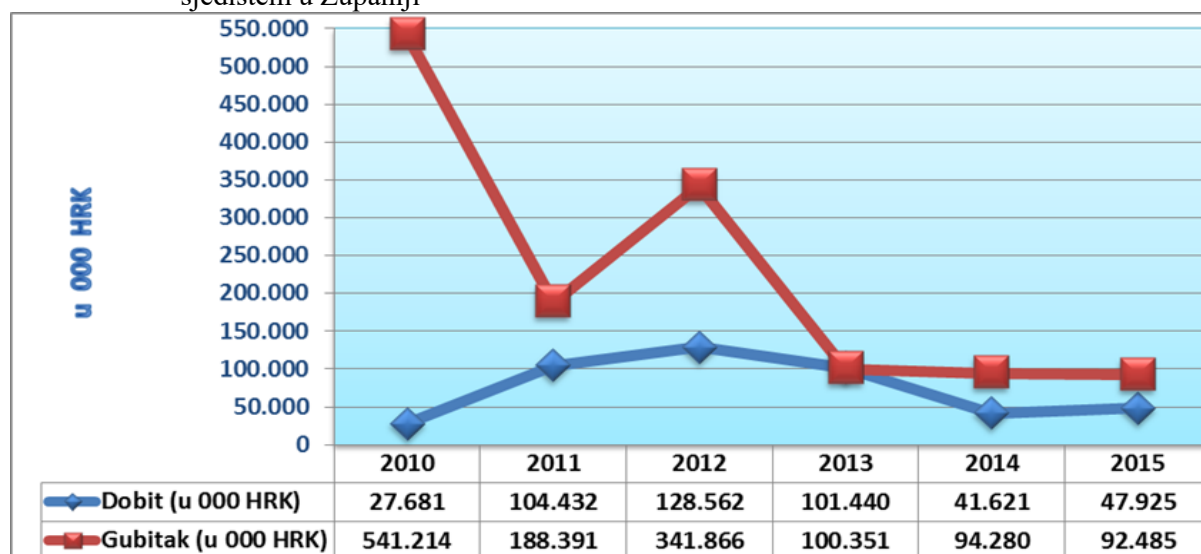
Grafikon 14. Kretanje ukupnog prihoda i izvoza tvrtki u djelatnosti proizvodnja prehrambenih proizvoda sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Kroz promatrano razdoblje ukupni prihodi tvrtki čija je osnovna djelatnost proizvodnja prehrambenih proizvoda povećali su se s 2,2 milijarde kuna na 2,4 milijarde (11,5%). Istovremeno prihodi od izvoza porasli su sa 381 milijun kuna na 492 milijuna (29,1%). Udio prihoda od izvoza u ukupnim prihodima porastao je s 17,5% u 2010. godini na 20,3% u 2015. godini.

Grafikon 15. Kretanje dobiti i gubitaka tvrtki u djelatnosti proizvodnja prehrambenih proizvoda sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Nakon što je dobit tvrtki djelatnosti proizvodnje prehrambenih proizvoda u razdoblju od 2011. do 2013. godine bila veća od 100 milijuna kuna, u 2014. i 2015. godini bilježi smanjenje i bila je između 40 i 50 milijuna kuna, dok je istovremeno gubitak u 2010. godini iznosio 541,2 milijuna kuna, a 2015. godine smanjen je na 92,5 milijuna kuna, ali još uvijek nedovoljno da bi se ostvario pozitivan financijski rezultat.

8. TEKSTILNA INDUSTRIJA

Tekstilna industrija (C13, C14 prema NKD 2007) obuhvaća proizvodnju modne i zaštitne odjeće, rublja, gotovih tekstilnih proizvoda za kućanstvo, proizvodnju čarapa, trikotažnih odjevnih predmeta i proizvodnju geotekstila.

U Županiji, prema podacima Financijske agencije o poslovanju poduzetnika u 2015. godini (tablica 29.) vidljivo je povećanje broja tvrtki u prerađivačkoj industriji (520 tvrtki) za 4,4% u odnosu na 2014. godinu, od čega je 17 tvrtki bilo registrirano za proizvodnju tekstila i 33 za proizvodnju odjeće.

Tvrtke ove dvije industrijske grane ostvarile su u 2015. godini ukupan prihod od 726,3 milijuna kuna, što je pet puta više u odnosu na 2014. godinu. Tom velikom povećanju ukupnih prihoda najviše je pridonijela grana proizvodnje odjeće, koja je u 2015. godini ostvarila ukupni prihod u iznosu 695,2 milijuna kuna, odnosno šest puta više u odnosu na 2014. godinu. Proizvodnja tekstila zabilježila je ukupni prihod u iznosu 31,2 milijuna kuna, što je 27,6% više u odnosu na 2014. godinu. Značajno povećanje prihoda u proizvodnji odjeće rezultat je promjene sjedišta tvrtke Olimpias tekstil d.o.o. (bivši Benetton tekstil) iz Labina u Osijek.

Osim povećanja ukupnih prihoda u proizvodnji odjeće, porasla je i dobit za 54,9%, dok je gubitak smanjen za 49,9%, ali je konsolidirani financijski rezultat još uvijek negativan i iznosio je 985.000 kuna, dok je u 2014. godini bio čak 7,2 milijuna kuna. Proizvodnja tekstila je u 2015. godini poslovala pozitivno u iznosu od 648.000 kuna, a u 2014. godini konsolidirani rezultat iznosio je 95.000 kuna.

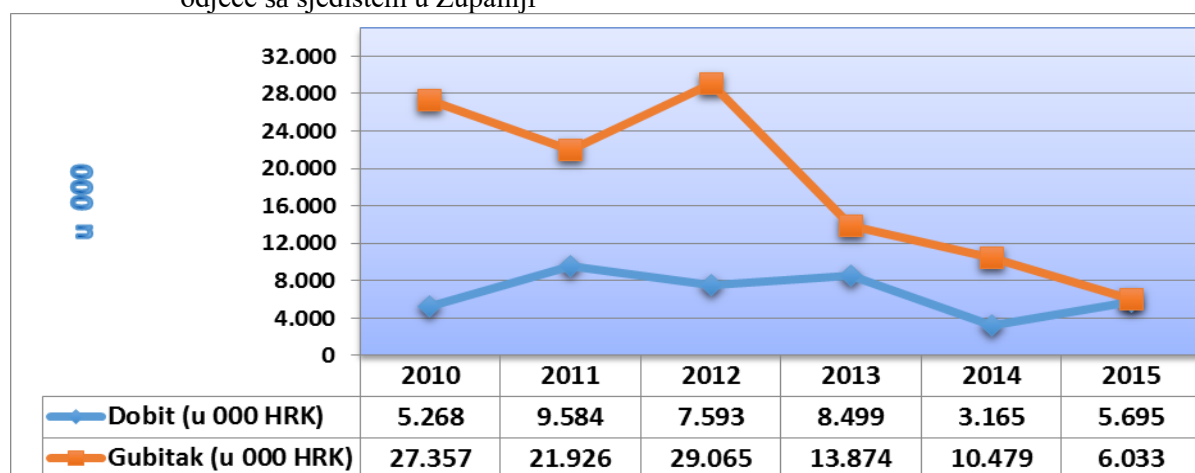
Tablica 29. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanja u tekstilnoj industriji Županije u 2015. godini

financijski rezultati u tisućama kuna

Djelatnost	Broj tvrtki	Indeks 2015/2014.	Ukupni prihod	Indeks 2015/2014.	Dobit	Indeks 2015/2014.	Gubitak	Indeks 2015/2014.	Konsolidiran i financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	520	104,4	7.250.109	111,5	237.242	101,3	179.723	87,3	57.519
C13 Proizvodnja tekstila	17	130,8	31.160	127,6	1.804	276,2	1.156	154,5	648
C14 Proizvodnja odjeće	33	89,2	695.164	626,8	3.892	154,9	4.877	50,1	-985
Ukupno C13,C14	50	100	726.324	536,7	5.696	180	6.033	57,6	-337

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 16. Kretanje dobiti i gubitaka tvrtki u djelatnostima proizvodnja tekstila i proizvodnja odjeće sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Iz grafikona 16. vidljiv je trend pada gubitka u djelatnostima proizvodnja tekstila i odjeće s 27,3 milijuna kuna u 2010. godini na 6 milijuna kuna u 2015. godini. Istovremeno, dobit je u 2010. godini iznosila 5,3 milijuna kuna, 2011. godine 9,6 milijuna kuna, a 2014. godine 3,2 milijuna kuna. Kroz cijelo promatrano razdoblje ostvaren je negativan financijski rezultat koji se s 22,1 milijun kuna u 2010. godini smanjio na 338.000 kuna u 2015. godini.

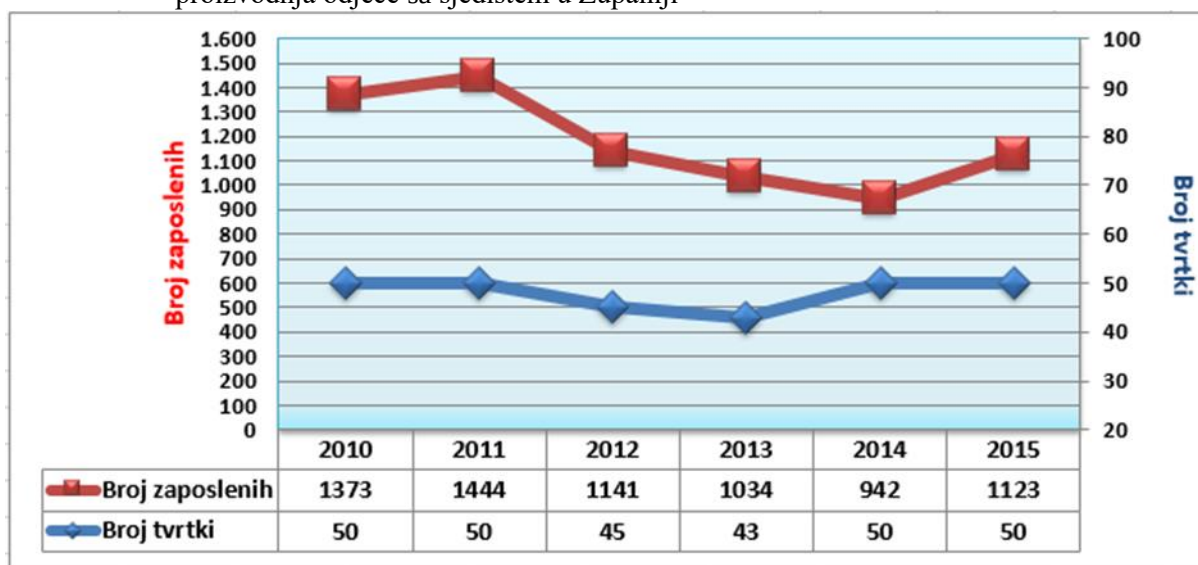
Tablica 30. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u tekstilnoj industriji u Županiji u 2015. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %
C13 Proizvodnja tekstila	88	108,6	0,2	773	77,5	0,1
C14 Proizvodnja odjeće	1.035	120,2	2,9	5.084	51,9	0,4
Ukupno gospodarstvo Županije	35.689	101,9	100	1.295.725	76,0	100

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Broj zaposlenih u 2015. godini (tablica 30.) u proizvodnji tekstila porastao je za 8,6%, a u proizvodnji odjeće za 20,2% u odnosu na 2014. godinu. Investicije u dugotrajnu imovinu bilježe pad u obje djelatnosti. Investicije u dugotrajnu imovinu u proizvodnji tekstila iznosile su 773.000 kuna, a u proizvodnji odjeće 5,1 milijun kuna, što je 0,5% ukupnih investicija u svim djelatnostima u Županiji.

Grafikon 17. Kretanje broja tvrtki i broja zaposlenih u djelatnostima proizvodnja tekstila i proizvodnja odjeće sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

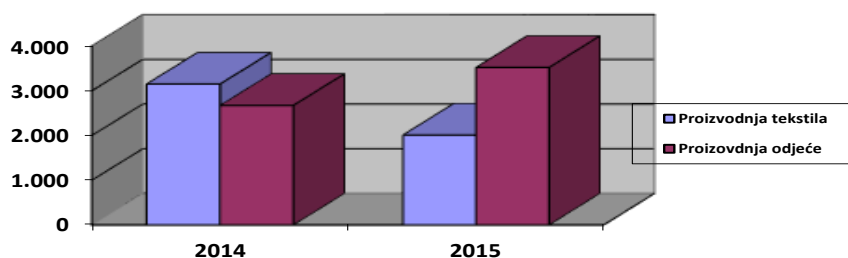
Iz grafikona 17. vidljiv je trend pada broja zaposlenih u promatranom razdoblju u proizvodnji tekstila i proizvodnji odjeće, osim u 2015. godini.

Tablica 31. Prosječna mjesečna neto plaća u tekstilnoj industriji u Županiji u 2014. i 2015. godini

Djelatnost	2014.	2015.	Indeks 2015/2014.
C13 Proizvodnja tekstila	3.151	2.012	64
C14 Proizvodnja odjeće	2.674	3.522	132
Ukupno gospodarstvo Županije	3.999	4.089	102

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 18. Kretanje prosječne mjesečne neto plaća u djelatnostima proizvodnja tekstila i proizvodnja odjeće sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U proizvodnji tekstila prosječna mjesečna neto plaća u 2015. godini iznosila je 2.012 kuna, što je za 36% manje u odnosu na 2014. godinu, dok je u proizvodnji odjeće zabilježen rast za 32% (tablica 31. i grafikon 18.). Obje djelatnosti imale su prosječnu mjesečnu neto plaću nižu od prosječne mjesečne neto plaće u gospodarstvu Županije, posebno djelatnost proizvodnje tekstila.

Tablica 32. Izvoz i uvoz u tekstilnoj industriji u Županiji u 2015. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

u tisućama kuna

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2015.
	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	
C 13 Proizvodnja tekstila	9.567	110,9	0,2	2.570	86,0	0,1	6.997
C 14 Proizvodnja odjeće	577.395	6.216,5	12,8	360.147	2707,3	14,4	217.249
Ukupno gospodarstvo Županije	4.505.617	121,4	100	2.501.644	133,0	100	2.003.974

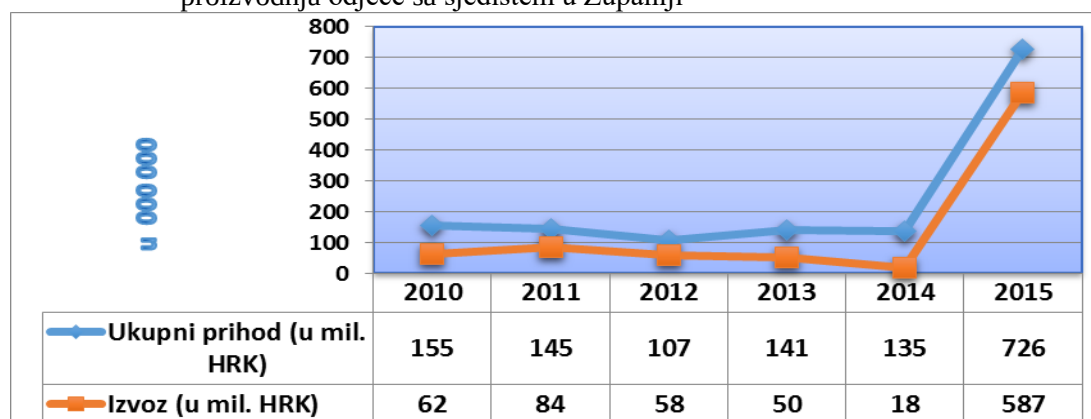
Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Proizvodnja tekstila je u 2015. godini povećala izvoz za 10,9% u odnosu na 2014. godinu, dok se uvoz smanjio 14%, što je rezultiralo pozitivnim saldom robne razmjene u iznosu 7 milijuna kuna.

Proizvodnja odjeće u 2014. godini zabilježila je izvoz u iznosu od 9 milijuna kuna, dok je izvoz u 2015. godini iznosio 577,4 milijuna kuna zbog promjene sjedišta tvrtke Olimpias tekstil d.o.o. (Benetton) iz Labina u Osijek.

Promatrajući kretanje ukupnih prihoda i izvoza u djelatnostima proizvodnja tekstila i proizvodnja odjeće u razdoblju od 2010. do 2015. godine (grafikon 19.) vidljiv je značajan rast kako ukupnog prihoda, tako i izvoza.

Grafikon 19. Kretanje ukupnog prihoda i izvoza tvrtki u djelatnostima proizvodnja tekstila i proizvodnja odjeće sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Proizvodnja tekstila jedna je od najstarijih i najvećih svjetskih industrijskih djelatnosti i ima važnu ulogu u ukupnoj svjetskoj proizvodnji, potencijalu zapošljavanja i trgovini u mnogim zemljama u razvoju. Niska kapitalna intenzivnost temeljno je obilježje djelatnosti proizvodnje tekstila i odjeće koja upućuju na činjenicu da se ova industrija teže prilagođava novim globalnim trendovima.

Industrijsku djelatnost proizvodnje odjeće obilježava proizvodnja usmjerena na poslove dorade. Takva usmjerenost znači da tvrtke imaju zadane cijene i usvojen know how od inozemnog kupca. S obzirom na globalno širenje proizvoda iz azijskih zemalja, može se zaključiti da postoji opasnost od novih konkurenata i zamjenskih proizvoda, koji prvenstveno konkuriraju nižom cijenom. Gubitak usporednih prednosti proizvodnje odjeće vezan je uz spore strukturne prilagodbe, što je rezultiralo padom izvoza značajnog dijela tekstilnih i odjevnih proizvoda na tržište Europske unije. Perspektive za budući rast i razvoj proizvodnje odjeće u Republici Hrvatskoj te ostvarivanje većih cijena proizvoda temelje se na preusmjeravanju s poslova dorade na vlastitu proizvodnju, no to znači i veća ulaganja u istraživanje i razvoj, marketing, vlastitu robnu marku i razvijanje prodajne mreže. Hrvatske bi tvrtke trebale ustrajati na fleksibilnosti, kvaliteti, brzini isporuke i stručnosti radne snage.

9. PRERADA DRVA I PROIZVODA OD DRVA I PLUTA, OSIM NAMJEŠTAJA I PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA

Drvoprerađivačka industrija izvozno je orijentirana, radno intenzivna grana industrije koja zauzima značajno mjesto u gospodarstvu Županije. Na području Županije postoje kapaciteti za proizvodnju piljene građe, građevinskih elemenata od drva, građevinske stolarije, parketa, ambalaže od drva, kuhinjskog i ostalog namještaja te drugih proizvoda od drva.

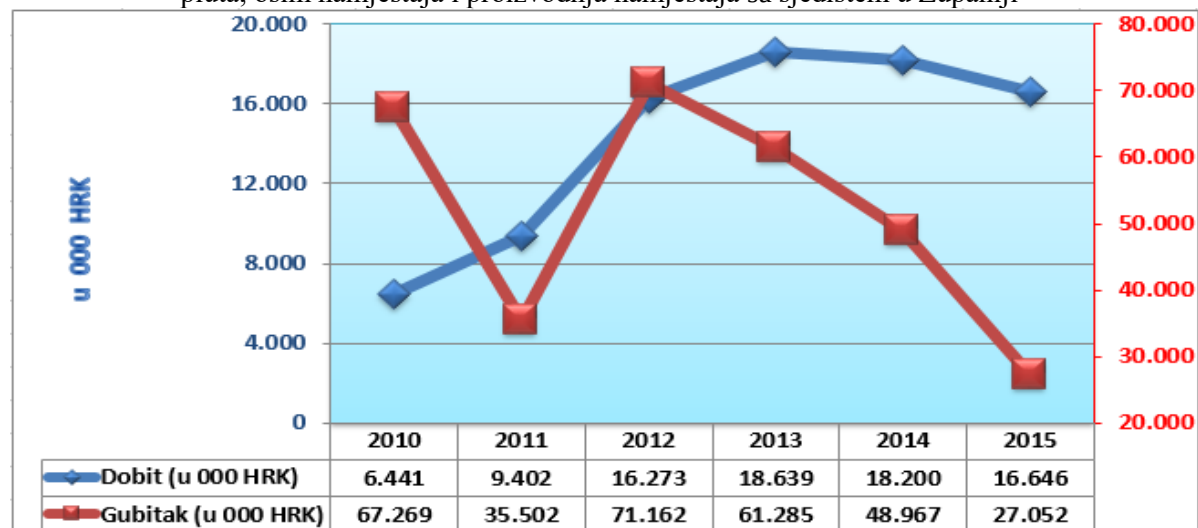
Prema podacima Financijske agencije u 2015. godini tvrtke čija je osnovna djelatnost prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja bilježe rast ukupnih prihoda za 8,3% u odnosu na 2014. godinu, dobit je iznosila 9,9 milijuna kuna, gubitak 21,8 milijuna kuna, pri čemu je ostvaren negativan financijski rezultat u iznosu 11,9 milijuna kuna, dok su tvrtke proizvodnje namještaja zabilježile pad ukupnih prihoda za 32,5%, dobit u iznosu 6,7 milijuna kuna, gubitak u iznosu 5,2 milijuna kuna, ali su ostvarile pozitivan financijski rezultat u iznosu 1,5 milijuna kuna. Ukupno promatrano obje djelatnosti ostvarile su negativan financijski rezultat u iznosu 10,4 milijuna kuna (tablica 33.).

Tablica 33. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanja prerade drva, proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnja namještaja u Županiji u 2015. godini

Djelatnost	Broj tvrtki	Ukupni prihod	Indeks 2015/2014.	Dobit	Indeks 2015/2014.	financijski rezultati u tisućama kuna		
						Gubitak	Indeks 2015/2014.	Konsolidirani financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	520	7.250.109	111,5	237.242	101,3	179.723	87,3	57.519
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	55	379.333	108,3	9.891	67,3	21.809	202,2	-11.918
C31 Proizvodnja namještaja	33	97.704	67,5	6.756	193,1	5.244	13,7	1.512
Ukupno C16 i C31	88	477.037	96,3	16.647	91,4	27.053	55,2	-10.406

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 20. Kretanje dobiti i gubitaka tvrtki u djelatnostima prerada drva, proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnja namještaja sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prerada drva, proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnja namještaja u razdoblju od 2010. do 2015. godine (grafikon 20.) ostvarila je negativan financijski rezultat poslovanja. Najveći gubitak ostvaren je u 2012. godini u iznosu od 71,2 milijuna kuna, a od tada je u padu, ali je i dobit

koja je bila najveća u 2013. godini (18,6 milijuna kuna) u laganom padu. Kroz cijelo promatrano razdoblje ostvaren je negativan financijski rezultat, najveći u 2010. godini kad je iznosio 61 milijun kuna, a najmanji u 2015. godini u iznosu 10,4 milijuna kuna.

U tvrtkama čija je osnovna djelatnost proizvodnja namještaja u 2015. godini zabilježeno je smanjenje broja zaposlenih za 45,2% u odnosu na 2014. godinu, dok je kod prerade drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja bilo 876 zaposlenih, što je 7,7% više u odnosu na 2014. godinu (tablica 34.).

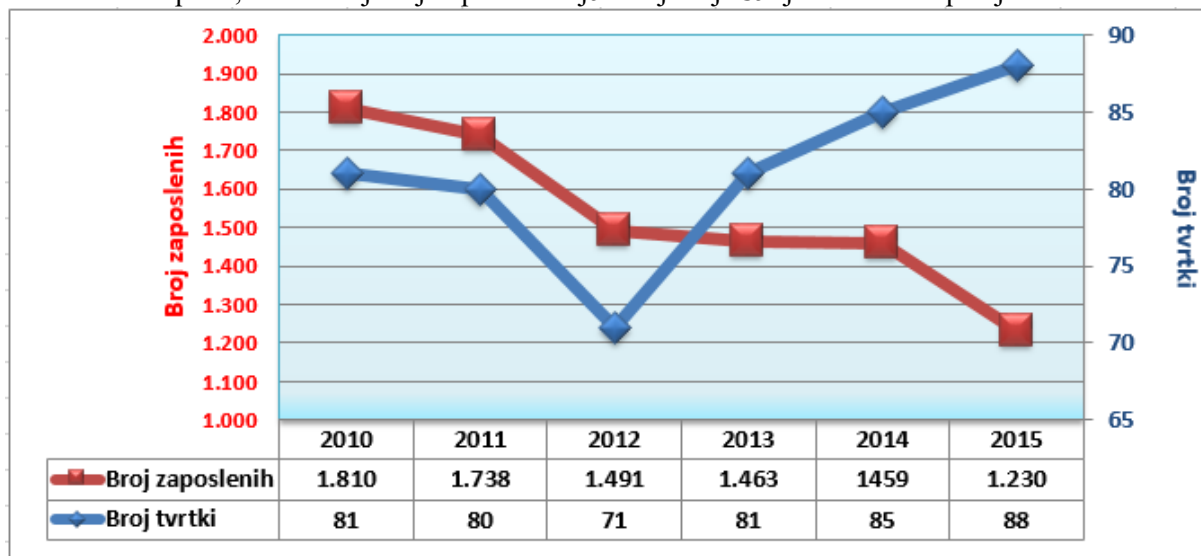
Obje djelatnosti imaju pad investicija u dugotrajnu imovinu, prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja za 63,1%, a proizvodnja namještaja za 76,3%. Ukupno u obje djelatnosti investicije u dugotrajnu imovinu u 2015. godini iznosile su 4,3 milijuna kuna (tablica 34.).

Tablica 34. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu prerade drva, proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnja namještaja u Županiji u 2015. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	876	107,7	2,5	4.132	36,9	0,3
C31 Proizvodnja namještaja	354	54,8	1,0	215	23,7	0,0
Ukupno prerada drva i namještaj	1.230	84,3	3,5	4.374	35,9	0,3

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 21. Kretanje broja zaposlenih i tvrtki u djelatnostima prerade drva, proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnja namještaja sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2015. godini bilo je 88 tvrtki u djelatnostima prerade drva, proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnja namještaja, što je mali rast u odnosu na 2010. godinu (81 tvrtka), dok je broj zaposlenih u istom razdoblju smanjen sa 1.810 zaposlenih u 2010. godini na 1.230 u 2015. godini (grafikon 21.).

Prosječna mjesečna neto plaća u Županiji je u 2015. godini u proizvodnji namještaja i preradi drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja, iako u porastu u odnosu na 2014. godinu, bila je ispod prosječne mjesečne neto plaće u ukupnom gospodarstvu Županije i iznosila je 3.186 kuna kod prerade drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja, a u proizvodnji namještaja 2.896 kuna (tablica 35.).

Tablica 35. Prosječna mjesečna neto plaća prerađivača drveta, proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja i proizvodnja namještaja u Županiji u 2014. i 2015. godini

Djelatnost	2014.	2015.	Indeks 2015/2014.
C16 Prerada drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja	3.006	3.186	105,9
C31 Proizvodnja namještaja	2.618	2.896	110,6
Ukupno sve djelatnosti Županije	3.999	4.089	102,2

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

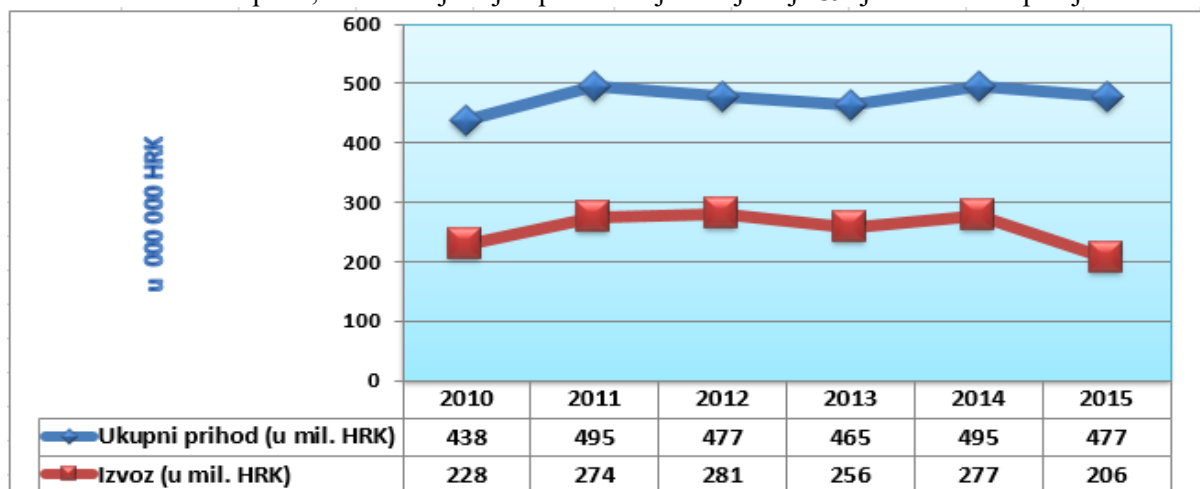
Tablica 36. Izvoz i uvoz prerađivača drveta, proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja i proizvodnje namještaja u Županiji u 2015. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja) u tisućama kuna

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	
C16 Prerada drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja	196.283	100,5	4,4	4.297	47,9	0,2	191.986
C31 Proizvodnja namještaja	9.284	11,3	0,2	19.246	117,6	0,8	-9.962
Ukupno gospodarstvo Županije	4.505.617	121,4	100	2.501.644	133,0	100	2.003.974

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U ukupnom izvozu gospodarstva Županije u 2015. godini tvrtke čija je osnovna djelatnost bila prerada drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja i proizvodnja namještaja sudjelovale su s 4,6% i ostvarile su ukupan izvoz u vrijednosti 205,5 milijuna kuna, pri čemu su ostvarile pozitivan saldo razmjene u iznosu od 182 milijuna kuna. Tvrtke čija je osnovna djelatnost prerada drveta i proizvodnja proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja u 2015. godini povećale su izvoz za 0,5% u odnosu na 2014. godinu, dok je proizvodnja namještaja smanjila izvoz za 88,7%. Izvoz tvrtki koje se bave preradom drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja iznosio je 196,3 milijuna kuna, a proizvodnjom namještaja 9,3 milijuna kuna (tablica 36.). Pad pokazatelja u proizvodnji namještaja rezultat je, između ostalog, stečaja donedavno najveće tvornice proizvodnje namještaja u Županiji tvrtke A-G dinasa d.o.o. Beljevina. Međutim, tijekom 2015. godine registrirana je tvrtka za proizvodnju namještaja u Đurđencu Feniks drvo d.o.o. koja je preuzela dio proizvodnje i zaposlenih iz tvrtke A-G dinasa d.o.o.

Grafikon 22. Kretanje ukupnog prihoda i izvoza tvrtki u djelatnostima prerađivača drveta, proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja i proizvodnje namještaja sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupni prihod tvrtki u djelatnostima prerade drva, proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnja namještaja u razdoblju od 2010. do 2015. godine (grafikon 22.) bio je između 438 i 495 milijuna kuna. Ukupni prihod u obje djelatnosti u 2015. godini bio je 9% veći u odnosu na 2010. godinu. Izvoz se u promatranom razdoblju kretao od 206 do 281 milijun kuna, a najniži iznos od 206 milijuna kuna ostvaren je u 2015. godini.

10. PROIZVODNJA PAPIRA, PROIZVODA OD PAPIRA, TISKANJE I UMNOŽAVANJE SNIMLJENIH ZAPISA

Prema Nacionalnoj klasifikacijskoj djelatnosti - NKD 2007. djelatnost C17 obuhvaća proizvodnju papira i proizvoda od papira, a djelatnost C18 tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa. Poduzeća ovih djelatnosti u Županiji proizvode sljedeće proizvode: celulozu, papir i karton, proizvode od papira i kartona, robu za kućanstvo i higijenu, uredski materijal od papira, tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa (tiskanje novina, usluge pripreme za tisak i objavljivanje, knjigoveške i srodne usluge te umnožavanje snimljenih zapisa).

Prema podacima Financijske agencije o poslovanju poduzetnika u 2015. godini u Županiji godišnje financijske izvještaje predalo je 37 tvrtki čija je osnovna djelatnost bila proizvodnja papira i proizvoda od papira te tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa. Tvrtke obje djelatnosti ostvarile su ukupni prihod u iznosu 540,7 milijuna kuna (12,5% manje u odnosu na 2014. godinu). U 2015. godini dobit tvrtki čija je osnovna djelatnost bila proizvodnja papira i proizvoda od papira iznosila je 42,4 milijuna kuna, dok je u 2014. godini iznosila 77 milijuna kuna. Gubitak tvrtki čija je osnovna djelatnost proizvodnja papira i proizvoda od papira iznosio je gotovo 2 milijuna kuna, što je 15,9% više u odnosu na 2014. godinu (tablica 37.).

Tvrtke čija je osnovna djelatnost bila tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa ostvarile su u 2015. godini ukupni prihod u iznosu od 31,9 milijuna kuna (4,2% manje u odnosu na 2014. godinu), dobit u iznosu od 1,5 milijuna kuna, odnosno 3,3% više u odnosu na 2014. godinu, dok je gubitak iznosio svega 58.000 kuna, što je 96,6% manje u odnosu na 2014. godinu (tablica 37.), pri čemu je ostvaren pozitivan financijski rezultat u iznosu 1,4 milijuna kuna.

Tablica 37. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanja proizvodnje papira i proizvoda od papira te tiskanja i umnožavanja snimljenih zapisa u Županiji u 2015. godini

financijski rezultati u tisućama kuna								
Djelatnost	Broj tvrtki	Ukupni prihod	Indeks 2015/2014.	Dobit	Indeks 2015/2014.	Gubitak	Indeks 2015/2014.	Konsolidirani financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	520	7.250.109	111,5	237.242	101,3	179.723	87,3	57.519
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	15	508.823	87,1	42.354	54,5	1.968	115,9	40.386
C18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	22	31.859	95,8	1.488	103,3	58	3,4	1.430
Ukupno C17, C18	37	540.682	87,5	43.842	55,4	2.026	59,2	41.816
Ukupno gospodarstvo Županije	4.298	23.136.562	102,2	782.212	67,1	728.900	62,9	53.312

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Broj zaposlenih u djelatnosti proizvodnja papira i proizvoda od papira u 2015. godini smanjio se za 9,2% u odnosu na 2014. godinu, a u djelatnosti tiskanja i umnožavanja snimljenih zapisa povećao za 11,2%.

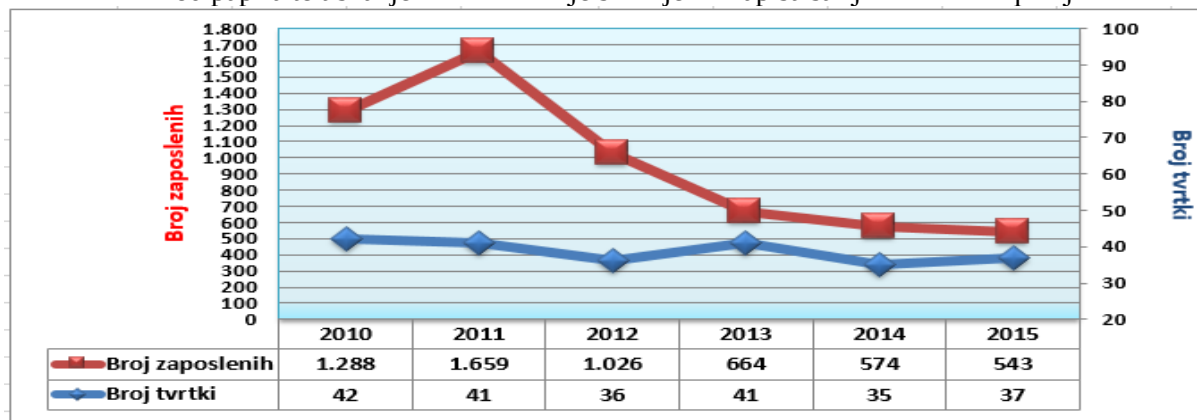
Investicije u dugotrajnu imovinu proizvodnje papira i proizvoda od papira u 2015. godini smanjile su se za 45,6% u odnosu na 2014. godinu, a kod djelatnosti tiskanja i umnožavanja snimljenih zapisa 63,6% (tablica 38.).

Tablica 38. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u proizvodnji papira i proizvoda od papira, tiskanju i umnožavanju snimljenih zapisa u Županiji u 2015. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	424	90,8	1,2	19.511	55,4	1,5
C18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	119	111,2	0,3	1.415	36,4	0,1
Ukupno C17, C18	574	86,4	1,6	39.098	71,1	2,3
Ukupno gospodarstvo Županije	35.689	101,9	100	1.295.725	76	100

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

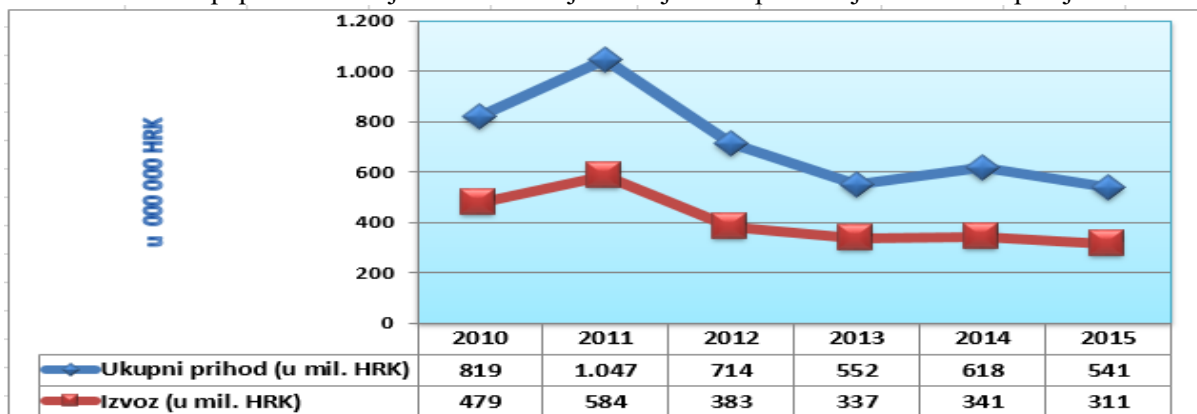
Grafikon 23. Kretanje broja zaposlenih i broja tvrtki u djelatnostima proizvodnja papira i proizvoda od papira te tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U razdoblju od 2010. do 2015. godine zabilježeno je smanjenje broja zaposlenih sa 1.659 zaposlenih u 2011. godini na 543 u 2015. godini. Broj tvrtki se također smanjio sa 42 tvrtke u 2010. godini na 37 u 2015. godini. U tom razdoblju najznačajnija tvrtka za proizvodnju papira u jugoistočnoj Europi Beliše d.d. dva puta je promijenila vlasnika. Prvi vlasnik je bila austrijska grupa Duropack, a u 2015. godini britanska tvrtka DS Smith, svjetski poznata grupacija za proizvodnju papira i ambalaže. U promatranom razdoblju provedeno je restrukturiranje, a novi vlasnik najavio je nove investicije u tvrtki u Belišću d.d.

Grafikon 24. Kretanje ukupnog prihoda i izvoza tvrtki u djelatnostima proizvodnja papira i proizvoda od papira te tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prosječna mjesečna neto plaća u djelatnosti proizvodnja papira i proizvoda od papira u 2015. godini iznosila je 5.561 kunu, odnosno 5% više u odnosu na 2014. godinu, što je 36% više u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću u ukupnom gospodarstvu Županije. U djelatnosti tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 3.467 kuna, što je 11% manje u odnosu na 2014. godinu, odnosno 18% manje u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću u ukupnom gospodarstvu Županije (tablica 39.).

Tablica 39. Prosječna mjesečna neto plaća u proizvodnji papira i proizvoda od papira, tiskanju i umnožavanju snimljenih zapisa u Županiji u 2014. i 2015. godini

Djelatnost	2014.	2015.	Indeks 2015/2014.
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	5.272	5.561	105
C18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	3.880	3.467	89
Ukupno gospodarstvo Županije	3.999	4.089	102

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Proizvodnja papira i proizvoda od papira jedna je od najznačajnijih djelatnosti u gospodarstvu Županije kada se promatra vanjskotrgovinska razmjena. U 2015. godini ostvareno je 306,8 milijuna kuna izvoza, što je 9,3% manje u odnosu na 2014. godinu i izvoz ove djelatnosti činio je 6,8% ukupnog izvoza Županije. Uvoz u iznosu 179,8 milijuna kuna činio je 7,2% ukupnog uvoza Županije, odnosno 4,5% manje u odnosu na 2014. godinu. Ostvareni saldo razmjene u 2015. godini bio je pozitivan i iznosi 127 milijuna kuna (tablica 40.).

Tablica 40. Izvoz i uvoz proizvodnje papira i proizvoda od papira, tiskanju i umnožavanju snimljenih zapisa u Županiji u 2015. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %	
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	306.844	90,7	6,8%	179.797	95,5	7,2%	127.046
C18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	4.104	169,2	0,1%	127	494,6	0,0%	3.977
Ukupno C17, C18	310.948	91,3	6,9%	179.924	95,6	7,2%	131.023
Ukupno gospodarstvo Županije	4.505.617	121,4	100%	2.501.644	133,0	100%	2.003.974

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

11. KEMIJSKA INDUSTRIJA

Prema podacima Financijske agencije godišnje financijske izvještaje u 2015. godini predalo je 13 tvrtki čija je osnovna djelatnost bila proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (C20). Ukupni prihod ove djelatnosti u 2015. godini povećan je 3,1% u odnosu na 2014. godinu i iznosio je 843,5 milijuna kuna. U 2015. godini ostvareno je povećanje dobiti u odnosu na 2014. godinu za 11,1% koja je iznosila 29,7 milijuna kuna, dok je gubitak iznosio svega 286.000 kuna, što je rezultiralo pozitivan financijski rezultat u iznosu od 29,4 milijuna kuna (tablica 41.).

Tablica 41. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanja u djelatnosti proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda u Županiji u 2015. godini

Djelatnost	Broj tvrtki	Ukupni prihod	Indeks 2015/2014.	Dobit	Indeks 2015/2014.	financijski rezultati u tisućama kuna		
						Gubitak	Indeks 2015/2014.	Konsolidirani financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	520	7.250.109	111,5	237.242	101,3	179.723	87,3	57.519
C20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	13	843.470	103,1	29.734	111,1	286	13,8	29.448
Ukupno gospodarstvo Županije	4.298	23.136.562	102,2	782.212	67,1	728.900	62,9	53.312

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U tvrtkama čija je osnovna djelatnost proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda u 2015. godini bilo je zaposleno 996 djelatnika, jedan manje u odnosu na 2014. godinu. Investicije u dugotrajnu imovinu u 2015. godini iznosile su 32,5 milijuna kuna, odnosno 80,6% više u odnosu na 2014. godinu (tablica 42.).

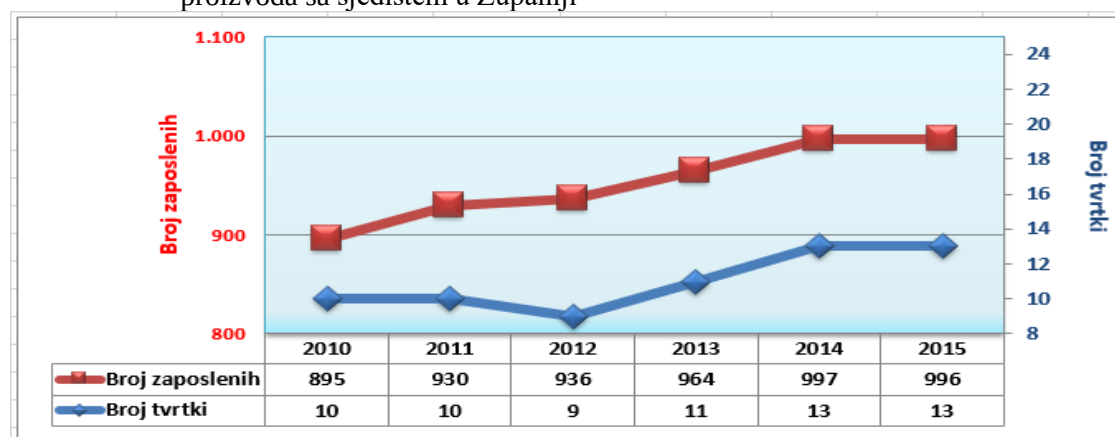
Tablica 42. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u djelatnosti proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda u Županiji u 2015. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %
C20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	996	99,9	2,8	32.491	180,6	2,5
Ukupno gospodarstvo Županije	35.689	101,9	100	1.295.725	76	100

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U razdoblju od 2010. do 2015. godine vidljiv je blagi rast broja zaposlenih u djelatnosti proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda (895 u 2010. godini, odnosno 996 u 2015. godini) (grafikon 25.).

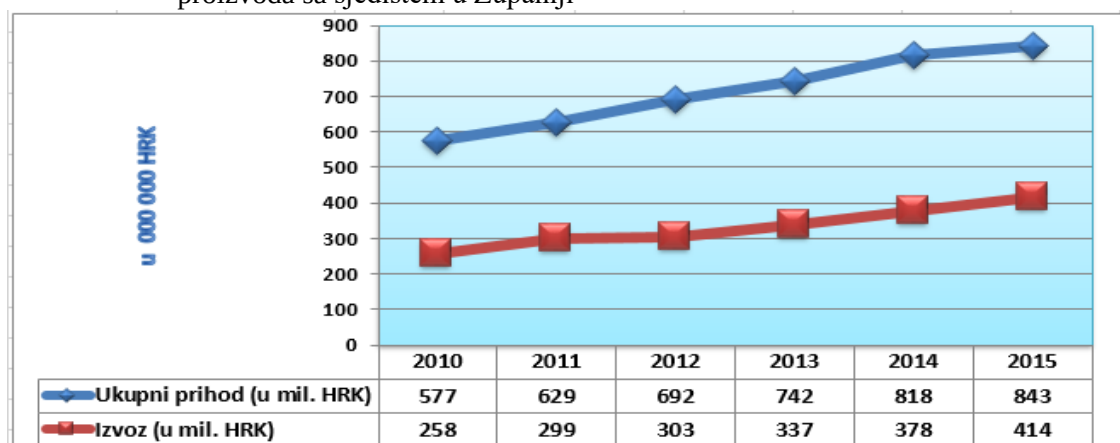
Grafikon 25. Kretanje broja zaposlenih i broja tvrtki u djelatnosti proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupni prihod u 2010. godini iznosio je 577 milijuna kuna, a u 2015. godini 843 milijuna kuna. Izvoz je u 2010. godini iznosio 258 milijuna kuna, a u 2015. godini je bio 414 milijuna kuna. Iz grafikona 26. vidljivo je da je gotovo 50% ukupnih prihoda ostvareno kroz izvoz. Udio prihoda od prodaje u inozemstvu u ukupnim prihodima u promatranom razdoblju kretao se od 43 do 49%.

Grafikon 26. Kretanje ukupnog prihoda i izvoza u djelatnosti proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Financijske agencije prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih u ovoj djelatnosti u 2015. godini iznosila je 4.305 kuna i bila je 3% veća u odnosu na 2014. godinu, odnosno 5,3% u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću u ukupnom gospodarstvu Županije (tablica 43.).

Tablica 43. Prosječna mjesečna neto plaća u djelatnosti proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda u Županiji u 2014. i 2015. godini

Djelatnost	2014.	2015.	Indeks 2015/2014.
C20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	4.170	4.305	103
Ukupno gospodarstvo Županije	3.999	4.089	102

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda jedna je od važnijih izvoznih djelatnosti Županije. U 2015. godini izvoz ove djelatnosti iznosio je 414 milijuna kuna, što je 9,6% više u odnosu na 2014. godinu i čini 9,2% ukupnog izvoza gospodarstva Županije. Uvoz u 2015. godini iznosio je 320,3 milijuna kuna, što je 2,9% više u odnosu na 2014. godinu, pri čemu je ostvaren pozitivan saldo razmjene u iznosu 93,7 milijuna kuna (tablica 44.).

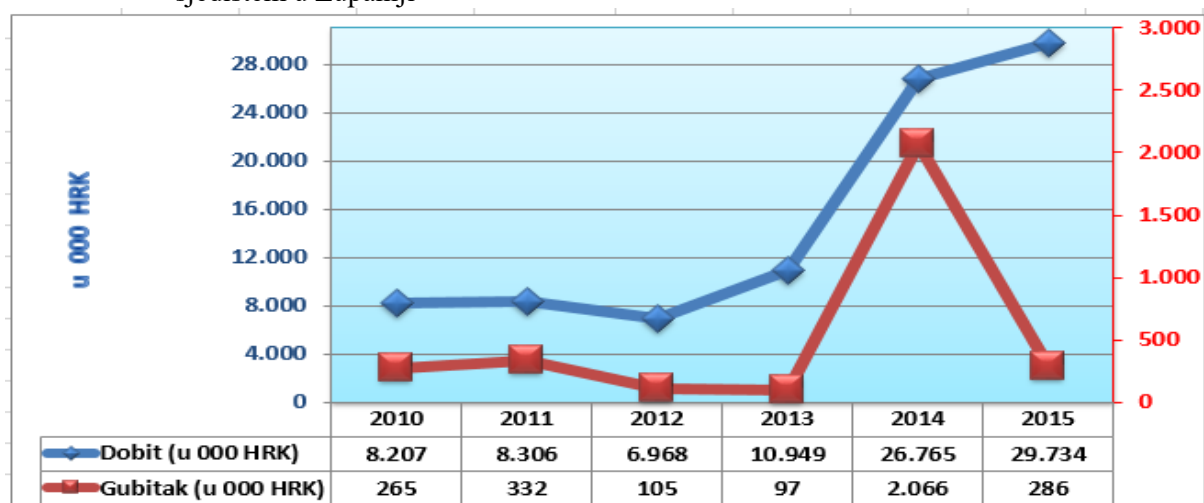
Tablica 44. Izvoz i uvoz u djelatnosti proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda u Županiji u 2015. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

u tisućama kuna

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	
C 20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	414.016	109,6	9,2	320.352	102,9	12,8	93.665
Ukupno gospodarstvo Županije	4.505.617	121,4	100	2.501.644	133,0	100	2.003.974

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 27. Kretanje dobiti i gubitka u djelatnosti proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Djelatnost proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda u razdoblju od 2010. do 2015. godine ostvarila je značajan pozitivan financijski rezultat, prije svega u 2014. godini u iznosu 24,7 milijuna kuna i 2015. godine 29,4 milijuna kuna (grafikon 27.).

12. INDUSTRIJA GRAĐEVINSKOG MATERIJALA

Djelatnost proizvodnje ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda obuhvaća preradu nemetalnih mineralnih sirovina s ciljem proizvodnje sirovina i poluproizvoda namijenjenih prvenstveno građevinskoj industriji (proizvodnja cementa, vapna, gipsa, kamena, mineralne vune te proizvoda od stakla, keramike, porculana). Potražnja za proizvodima ove djelatnosti ovisi o kretanjima u građevinskoj industriji i investicijskim aktivnostima, koje su posredno vezane uz opće stanje u gospodarstvu. Kriza građevinske industrije i pad infrastrukturnih projekata utjecali su na smanjenje potražnje za proizvodima ove industrijske djelatnosti.

U industriji građevinskog materijala (proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda) smanjen je broj tvrtki koje su predale godišnji financijski izvještaj sa 27 u 2014. godini na 25 u 2015. godini. U 2015. godini ukupni prihod iznosio je 612,7 milijuna kuna, što je 7,9% više u odnosu na 2014. godinu (tablica 45).

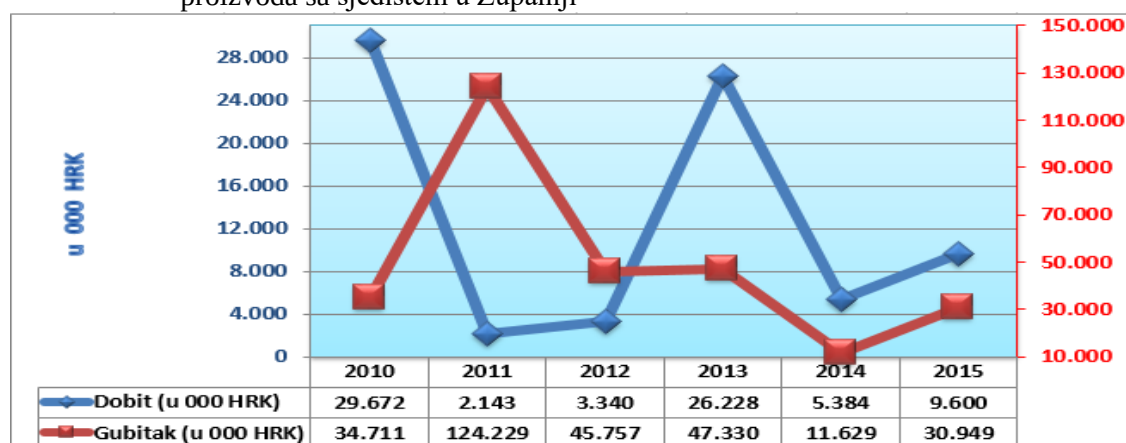
Tablica 45. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanju u djelatnosti proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda u Županiji u 2015. godini

Djelatnost	Broj tvrtki	Ukupni prihod	Indeks 2014/2013.	Dobit	Indeks 2014/2013.	financijski rezultati u tisućama kuna		
						Gubitak	Indeks 2014/2013.	Konsolidirani financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	520	7.250.109	111,5	237.242	101,3	179.723	87,3	57.519
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	25	612.729	107,9	9.600	178,3	30.949	266,1	-21.348
Ukupno gospodarstvo Županije	4.298	23.136.562	102,2	782.212	67,1	728.900	62,9	53.312

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Dobit u 2015. godini iznosila je 9,6 milijuna kuna i 78,3% bila je veća u odnosu na 2014. godinu. Gubitak razdoblja u vrijednosti od 30,9 milijun kuna i bio je gotovo tri puta veći u odnosu na 2014. godinu, tako da je ostvaren negativan konsolidirani financijski rezultat u iznosu 21,3 milijuna kuna, kao i u 2014. godini kada je također bio negativan i iznosio je 6 milijuna kuna.

Grafikon 28. Kretanje dobiti i gubitka u djelatnosti proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U razdoblju od 2010. do 2015. godine tvrtke čija je osnovna djelatnost bila proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda poslovala je negativno, a najveći negativan financijski rezultat bio je u 2011. godini kada je iznosio 122,1 milijun kuna, kada je gubitak iznosio 124,2 milijuna kuna, a dobit samo 2,1 milijun kuna.

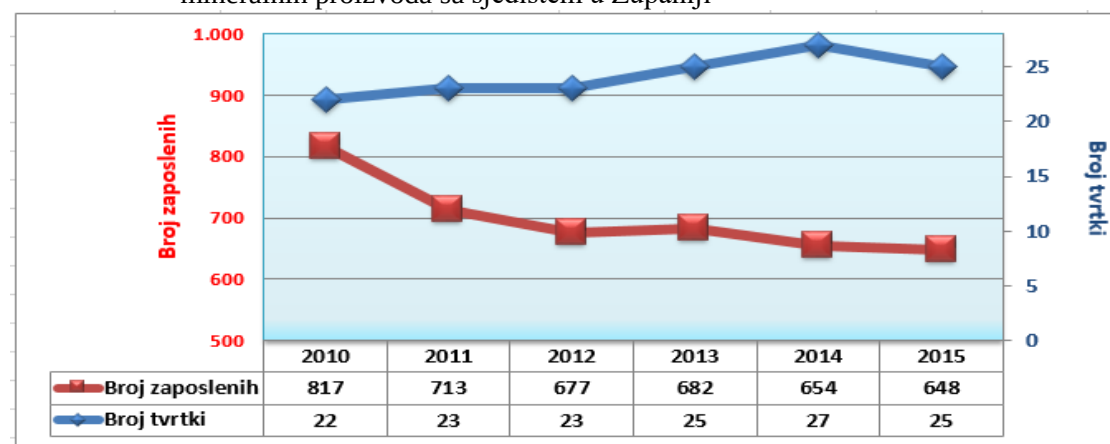
U industriji građevinskog materijala u 2015. godini bilo je 648 zaposlenih, što je 0,9% manje u odnosu na 2014. godinu. Investicije u dugotrajnu imovinu smanjene su za 0,3% u odnosu na 2014. godinu i iznosile su 8,7 milijuna kuna (tablica 46.).

Tablica 46. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u djelatnosti proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda u Županiji u 2015. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	648	99,1	1,8	8.690	99,7	0,7
Ukupno gospodarstvo Županije	35.689	101,9	100	1.295.725	76	100

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 29. Kretanje broja zaposlenih i broja tvrtki u djelatnosti proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Broj tvrtki čija je osnovna djelatnost proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda bilježi blagi rast sa 22 u 2010. godini na 27 u 2014. godini, da bi se u 2015. godini smanjo na 25, dok se broj zaposlenih u promatranom razdoblju konstantno smanjuje i to sa 817 u 2010. godini na 648 u 2015. godini (grafikon 29.).

Tablica 47. Prosječna mjesečna neto plaća u djelatnosti proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda u Županiji u 2014. i 2015. godini

Djelatnost	2014.	2015.	Indeks 2015/2014.
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	5.196	5.385	104
Ukupno gospodarstvo Županije	3.999	4.089	102

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prosječna mjesečna neto plaća tvrtki čija je osnovna djelatnost proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda u 2015. godini iznosila je 5.385 kuna i za 4% je bila veća u odnosu na 2014. godinu, dok je u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću u ukupnom gospodarstvu Županije bila veća za 31,7% (tablica 47.).

Djelatnost proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda u 2015. godini ostvarila je izvoz u iznosu 189,6 milijuna kuna, što je 7,3% više u odnosu na 2014. godinu. Uvoz u iznosu od 93 milijuna kuna smanjio se za 3,5% u odnosu na 2014. godinu, pri čemu je ostvaren pozitivan saldo razmjene u iznosu od 96,6 milijuna kuna. Industrija građevinskih materijala ostvarila je 4,2% ukupnog izvoza gospodarstva Županije (tablica 48.).

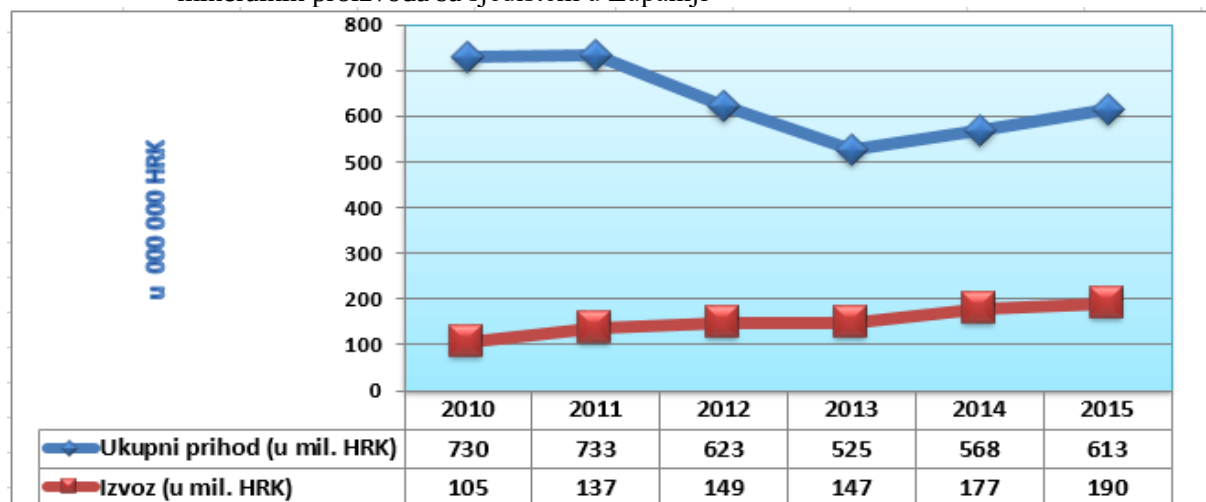
Tablica 48. Izvoz i uvoz djelatnosti proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda u Županiji u 2015. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

u tisućama kuna

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	189.636	107,3	4,2	93.026	96,5	3,7	96.610
Ukupno gospodarstvo Županije	4.505.617	121,4	100	2.501.644	133,0	100	2.003.974

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 30. Kretanje ukupnog prihoda i izvoza djelatnosti proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U djelatnosti proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda u razdoblju od 2010. do 2015. godine (grafikon 30.) vidljiv je pad ukupnih prihoda do 2013. godine, nakon čega, u posljednje dvije godine bilježi porast. Što se tiče izvoza, kroz cijelo promatrano razdoblje on je u porastu, pa su tako 2010. godine prihodi od prodaje u inozemstvu iznosili 105 milijuna kuna i sudjelovali su samo sa 14,4% u ukupnim prihodima, dok su u 2015. godini iznosili 190 milijuna kuna i sa 31% sudjelovali su u ukupnim prihodima.

13. METALOPRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA I STROJOGRAĐNJA

Kretanja u djelatnosti proizvodnje metala ovise o stanju i kretanjima svjetskog gospodarstva i potražnji koju generiraju ključne partnerske industrije - strojogradnja, brodogradnja, automobilska industrija, energetika, građevinarstvo i drugo. Kako je tržište u Republici Hrvatskoj premalo za značajniji rast proizvodnje, tvrtke ove djelatnosti prvenstveno moraju usmjeriti svoje proizvodne kapacitete na zemlje Europske unije, što ujedno znači i povećanje razine produktivnosti imovine i radne snage, kako bi bili što konkurentniji na inozemnom tržištu.

Prema podacima Financijske agencije u Županiji djelatnosti proizvodnja metala (C24) i proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (C25) u 2015. godini bile su zastupljene sa 79 tvrtki, od čega su dvije tvrtke imale osnovnu djelatnost proizvodnju metala i 77 tvrtki proizvodnju gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme.

U proizvodnji metala u 2015. godini ostvaren je ukupni prihod u iznosu 3,9 milijuna kuna, što je 5,6% više u odnosu na 2014. godinu. Dobit ove djelatnosti iznosila je 82.000 kuna i u odnosu na 2014. godinu povećala se 87,1%, dok gubitak nije bilo, tako da je financijski rezultat bio jednak dobiti.

U proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme ukupni prihod u 2015. godini iznosio je 358,3 milijuna kuna i bio je 6,3% veći u odnosu na 2014. godinu. Dobit je iznosila 15,8 milijuna kuna i za 35,8% bila je manja u odnosu na 2014. godinu. Gubitak u 2015. godini u iznosu 14,2 milijuna kuna također se smanjio i to za 37,5% u odnosu na 2014. godinu, što je rezultiralo pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu 1,6 milijuna kuna (tablica 49.).

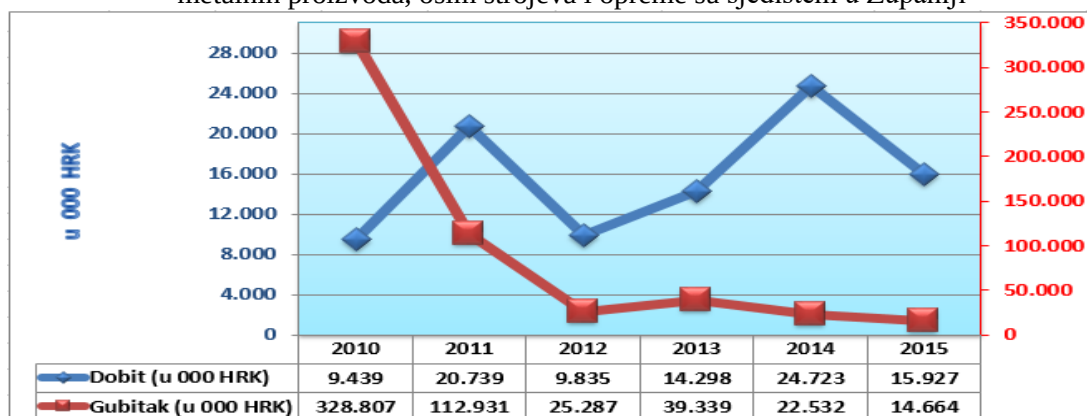
Tablica 49. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanja u djelatnostima proizvodnja metala i proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva u Županiji u 2015. godini

financijski rezultati u tisućama kuna

Djelatnost	Broj tvrtki	Ukupni prihod	Indeks 2015/2014.	Dobit	Indeks 2015/2014.	Gubitak	Indeks 2015/2014.	Konsolidirani financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	520	7.250.109	111,5	237.242	101,3	179.723	87,3	57.519
C24 Proizvodnja metala	2	3.868	105,6	82	187,1	0	0,0	82
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	77	358.287	106,3	15.845	64,2	14.224	62,5	1.621
Ukupno gospodarstvo Županije	4.298	23.136.562	102,2	782.212	67,1	728.900	62,9	53.312

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 31. Kretanja dobiti i gubitka tvrtki u djelatnostima proizvodnja metala i proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Dobit promatranih djelatnosti u razdoblju od 2010. do 2015. godine (grafikon 31.) bila je između 9,4 i 24,7 milijuna kuna, dok je gubitak u stalnom opadanju sa 328,8 milijuna kuna u 2010. godini na 14,6 milijuna kuna u 2015. godini. Gubitak u 2010. i 2011. godini uglavnom se odnosi na poslovanje bivše tvrtke Limex i partnera iz Donjeg Miholjca. U 2014. i 2015. godini navedene djelatnosti ostvarile su pozitivan konsolidirani financijski rezultat.

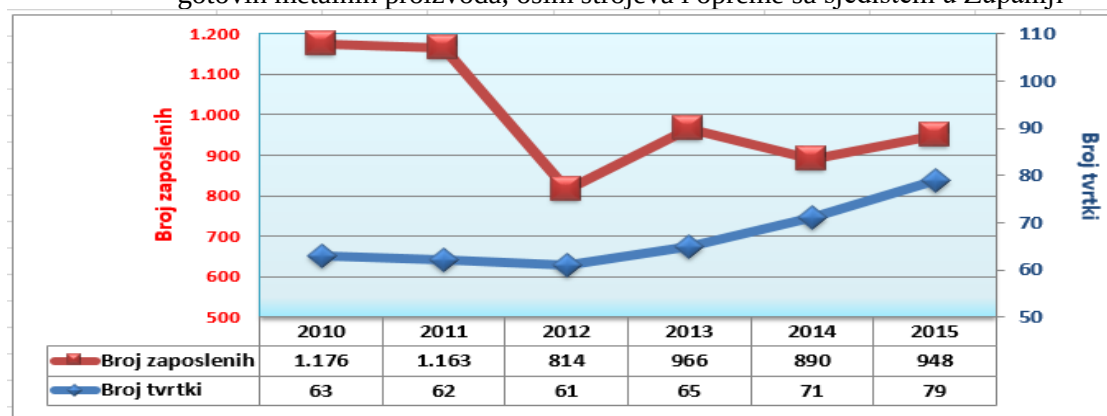
U proizvodnji metala u 2015. godini bilo je samo 9 zaposlenih, što je 10% manje u odnosu na 2014. godinu, dok je u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme bilo 939 zaposlenih, što je 6,7% više u odnosu na 2014. godinu. Investicija u dugotrajnu imovinu u proizvodnji metala gotovo i nije bilo, dok su u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme iznosile 9,4 milijuna kuna i 4,5 puta su bile veće u odnosu na 2014. godinu (tablica 50.).

Tablica 50. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u djelatnostima proizvodnja metala i proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme u Županiji u 2015. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %
C24 Proizvodnja metala	9	90	0,0	2	-	0,0
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	939	106,7	2,6	9.380	437,6	0,7
Ukupno gospodarstvo Županije	35.689	101,9	100	1.295.725	76	100

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 32. Kretanje broja zaposlenih i broja tvrtki u djelatnostima proizvodnja metala i proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Broj tvrtki u navedenim djelatnostima (grafikon 32.) u razdoblju od 2010. do 2015. godine sa sjedištem na području Županije u laganom je porastu (u 2010. godini bilo je 63 tvrtke, a u 2015. godini je 79), dok je broj zaposlenih u promatranom razdoblju u stalnom padu (1.176 zaposlenih u 2010. godini, a u 2015. godini 948 zaposlenih).

Prema podacima Financijske agencije prosječna mjesečna neto plaća u proizvodnji metala u 2015. godini iznosila je 3.333 kune i bila je 9% veća u odnosu na 2014. godinu, a u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme iznosila je 3.604 kune, što je 2% više u odnosu na 2014. godinu. U obje proizvodne djelatnosti prosječna mjesečna neto plaća bila je manja od prosječne mjesečne neto plaće u ukupnom gospodarstvu Županije (tablica 51.).

Tablica 51. Prosječna mjesečna neto plaća tvrtki u djelatnostima proizvodnja metala i proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme u 2014. i 2015. godini

Djelatnost	2014.	2015.	Indeks 2015/2014.
C24 Proizvodnja metala	3.065	3.333	109
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	3.529	3.604	102
Ukupno gospodarstvo Županije	3.999	4.089	102

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

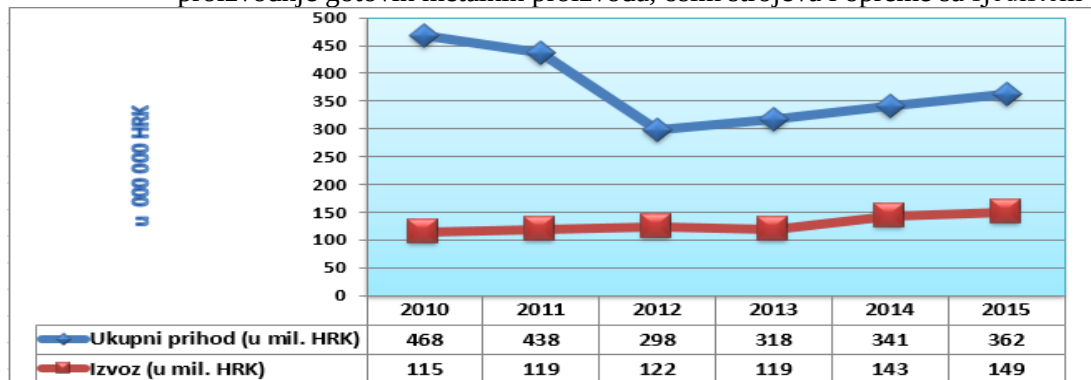
Tvrtke djelatnosti proizvodnje metala ostvarile su u 2015. godini 2,6 milijuna kuna izvoza, što je 3,3% više u odnosu na 2014. godinu, a tvrtke u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme izvezle su 3,9% više u odnosu na 2014. godinu odnosno u vrijednosti od 146 milijuna kuna. Uvoz tvrtki u proizvodnji metala u 2015. godini povećan je 19,8% i iznosio je 682.000 kuna, dok su tvrtke u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme uvezle robe u vrijednosti 21,2 milijuna kuna, odnosno 22,7% manje u odnosu na 2014. godinu. U obje djelatnosti u 2015. godini ostvaren je pozitivan saldo razmjene u ukupnom iznosu 126,7 milijuna kuna (tablica 52.).

Tablica 52. Izvoz i uvoz u djelatnostima proizvodnje metala i proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme u Županiji u 2015. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	
C24 Proizvodnja metala	2.628	103,3	0,1	682	119,8	0,0	1.946
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	145.993	103,9	3,2	21.159	77,3	0,8	124.834
Ukupno gospodarstvo Županije	4.505.617	121,4	100	2.501.644	133,0	100	2.003.974

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 33. Kretanje ukupnih prihoda i izvoza tvrtki u djelatnostima proizvodnja metala i proizvodnje gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupni prihod promatrane dvije djelatnosti u razdoblju od 2010. do 2015. godine (grafikon 33.) bilježi pad do 2012. godine, nakon čega je u porastu, ali je još uvijek značajno manji u odnosu na 2010. godinu (u 2015. godini 100 milijuna kuna manji u odnosu na 2010. godinu). Izvoz ove dvije djelatnosti kroz promatrano razdoblje pokazuje lagani rast, koji je u 2010. godini iznosio 115 milijuna kuna, a u 2015. godini 149 milijuna kuna.

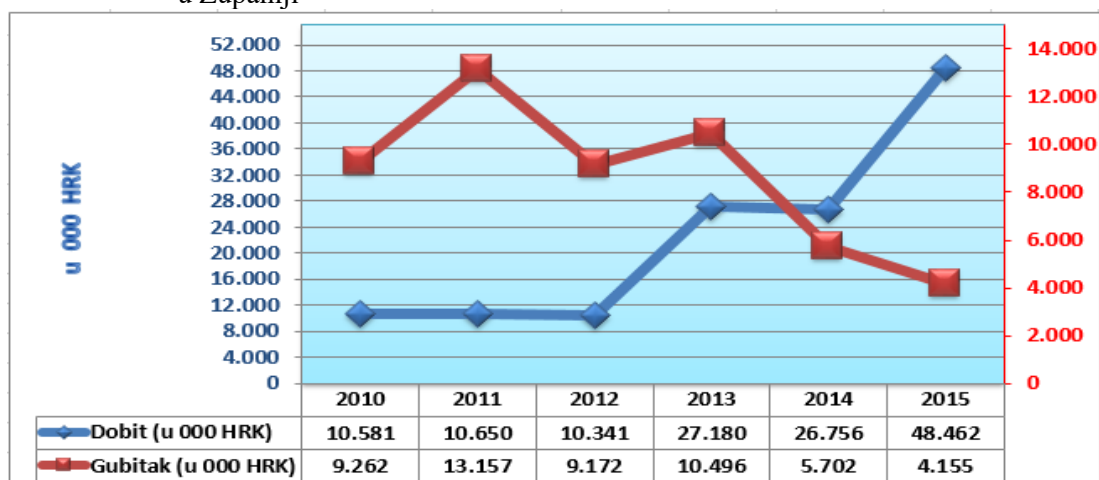
U djelatnosti proizvodnje strojeva i uređaja u 2015. godini godišnje financijske izvještaje o poslovanju predalo je 28 tvrtki. Ukupni prihod ovih tvrtki u 2015. godini povećao se za 23% u odnosu na 2014. godinu i iznosio je 946,9 milijuna kuna, pri čemu je ostvarena dobit u iznosu od 48,5 milijuna kuna i gubitak od 4,2 milijuna kuna, odnosno pozitivan financijski rezultat u iznosu od 44,3 milijuna kuna (tablica 53.).

Tablica 53. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanja u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji u 2015. godini

Djelatnost	Broj tvrtki	Ukupni prihod	Indeks 2015/2014.	Dobit	Indeks 2015/2014.	financijski rezultati u tisućama kuna		
						Gubitak	Indeks 2015/2014.	Konsolidirani financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	520	7.250.109	111,5	237.242	101,3	179.723	87,3	57.519
C28 Proizvodnja strojeva i uređaja	28	946.939	123	48.462	181,1	4.155	72,9	44.307
Ukupno gospodarstvo Županije	4.298	23.136.562	102,2	782.212	67,1	728.900	62,9	53.312

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 34. Kretanje dobiti i gubitka tvrtki u djelatnosti proizvodnja strojeva i uređaja sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Promatrana djelatnost u razdoblju od 2010. do 2015. godine (grafikon 34.) ostvarila je pozitivan financijski rezultat izuzev 2011. godine, a najveći pozitivan financijski rezultat bio je u 2015. godini u iznosu 44,3 milijuna kuna. Dobit u promatranom razdoblju je u stalnom porastu (sa 10,6 milijuna kuna 2010. godine na 48,5 milijuna kuna 2015. godine), dok gubitak bilježi pad od 9,3 milijuna kuna u 2010. godini na 4,2 milijuna kuna u 2015. godini.

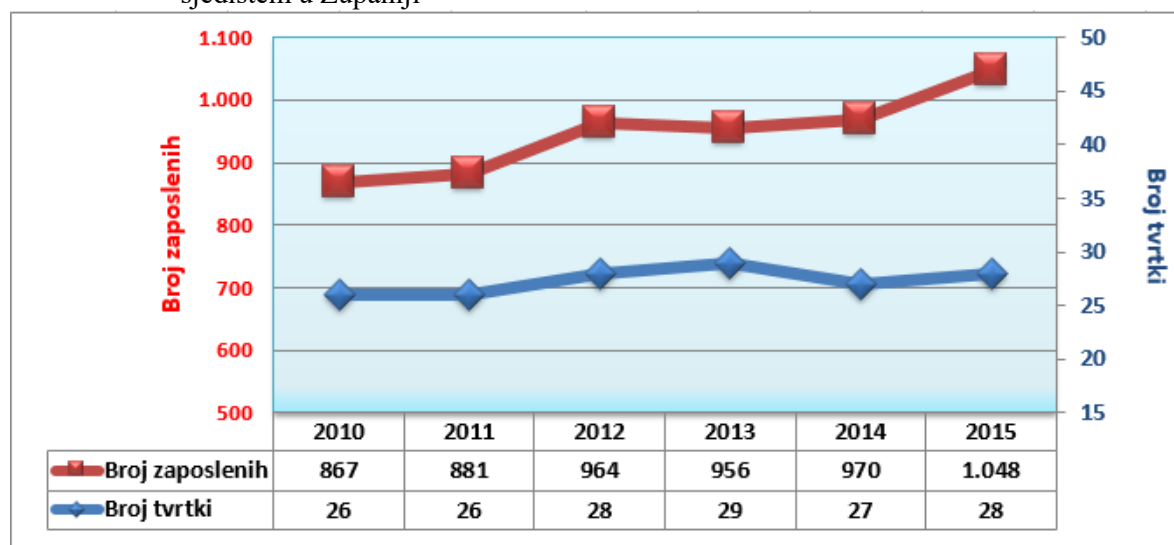
U proizvodnji strojeva i uređaja u 2015. godini zabilježeno je povećanje broja zaposlenih za 8% u odnosu na 2014. godinu, a investicije u dugotrajnu imovinu bile su 3,5 puta veće i iznosile su 48,3 milijuna kuna (tablica 54.).

Tablica 54. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji u 2015. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %
C28 Proizvodnja strojeva i uređaja	1.048	108	2,9	48.328	352,5	3,7
Ukupno gospodarstvo Županije	35.689	101,9	100	1.295.725	76	100

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 35. Kretanje broja zaposlenih i broja tvrtki u djelatnost proizvodnje strojeva i uređaja sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Broj tvrtki djelatnosti proizvodnja strojeva i uređaja u razdoblje od 2010. do 2015. godine (grafikon 35.) povećao se sa 26 u 2010. godini na 28 tvrtki u 2015. godini, a istovremeno se broj zaposlenih povećao sa 867 u 2010. godini na 1.048 u 2015. godini.

U proizvodnji strojeva i uređaja u 2015. godini zabilježen je rast prosječne mjesečne neto plaće za 6% u odnosu na 2014. godinu, koja je iznosila 4.850 kuna (tablica 55.).

Tablica 55. Prosječna mjesečna neto plaća u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji u 2014. i 2015. godini

Djelatnost	2014.	2015.	Indeks 2015/2014.
C28 Proizvodnja strojeva i uređaja	4.567	4.850	106
Ukupno gospodarstvo Županije	3.999	4.089	102

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Proizvodnja strojeva i uređaja jedna je od važnijih izvoznih djelatnosti Županije, koja je u izvozu ukupnog gospodarstva Županije sudjelovala sa 18,8%. U 2015. godini izvoz je iznosio 846,4 milijuna kuna, što je 39,9% više u odnosu na 2014. godinu, dok je uvoz iznosio 11,5 milijuna kuna, odnosno što je gotovo sedam puta više u odnosu na 2014. godinu, pri čemu je ostvaren pozitivan saldo razmjene u iznosu 834,9 milijuna kuna (tablica 56.).

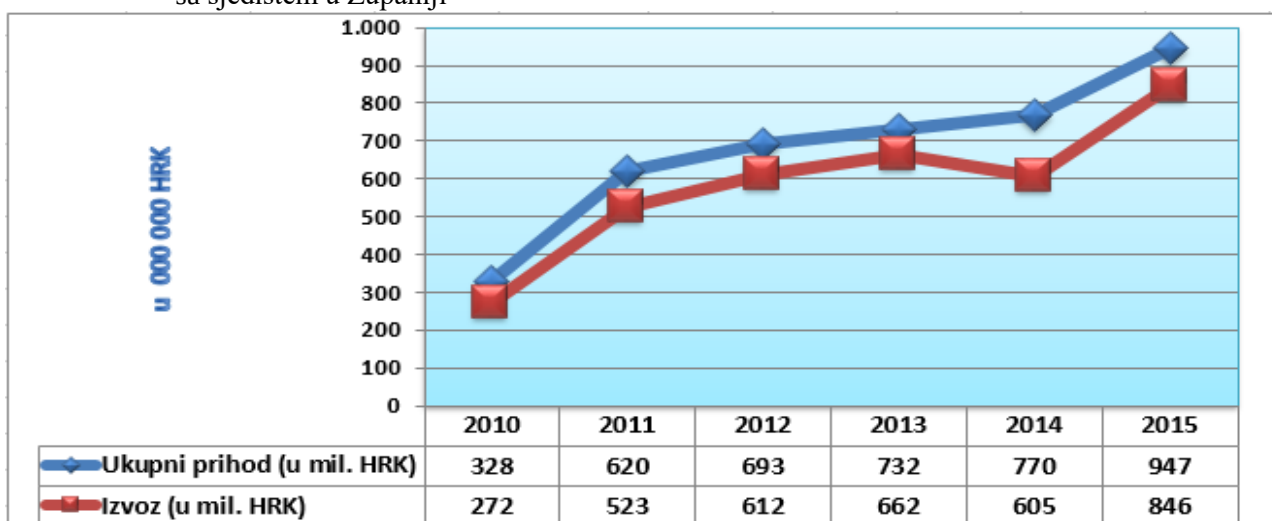
Tablica 56. Izvoz i uvoz proizvodnje strojeva i uređaja u Županiji u 2015. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

u tisućama kuna

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	
C24 Proizvodnja metala	846.444	139,9	18,8	11.531	689,5	05	834.913
Ukupno gospodarstvo Županije	4.505.617	121,4	100	2.501.644	133,0	100	2.003.974

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 36. Kretanje ukupnih prihoda i izvoza u tvrtkama djelatnosti proizvodnja strojeva i uređaja sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U razdoblju od 2010. do 2015. godine ukupni prihod navedene djelatnosti povećao se sa 328 milijuna kuna u 2010. godini na 947 milijuna kuna u 2015. godini. U navedenom razdoblju izvoz također bilježi porast sa 272 milijuna kuna u 2010. godini na 846 milijuna kuna u 2015. godini (grafikon 36.).

14. GRAĐEVINARSTVO

Godišnje financijske izvještaje o poslovanju poduzetnika u 2015. godini predalo je 448 tvrtki čija je osnovna djelatnost građevinarstvo, što je 9,5% više u odnosu na 2014. godinu. Ukupni prihod ostvaren u ovoj djelatnosti iznosio je 2,3 milijarde kuna, što je 14,1% manje u odnosu na 2014. godinu (tablica 57.).

Tablica 57. Broj tvrtki, ukupni prihodi i ukupni rashodi u građevinarstvu Županije u 2015. godini

financijski rezultati u tisućama kuna

Djelatnost	Broj tvrtki		Ukupni prihod		
	2014.	2015.	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %
F Građevinarstvo	409	448	2.275.461	85,9	9,8
Ukupno gospodarstvo Županije	4.006	4.298	23.136.562	102,2	100

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Dobit u 2015. godini iznosila je 79,9 milijuna kuna i 82,6% je bila manja u odnosu na 2014. godinu, dok se gubitak od 77 milijuna kuna smanjio za 16,5% u odnosu na 2014. godinu, što je rezultiralo pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu 2,8 milijuna kuna (tablica 58.).

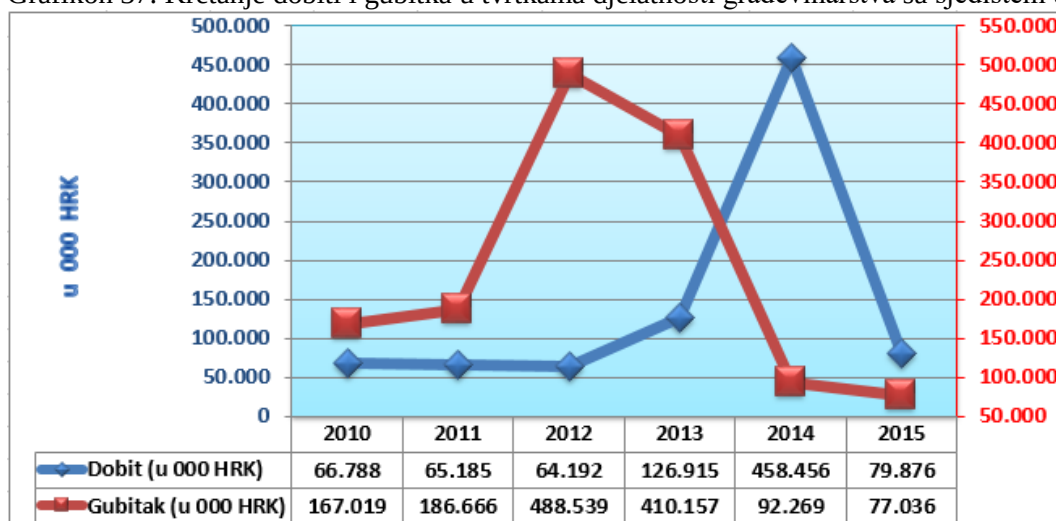
Tablica 58. Dobit i gubitak u građevinarstvu Županije u 2015. godini

financijski rezultati u tisućama kuna

Djelatnost	Dobit				Gubitak				Konsolidirani financijski rezultat
	2014.	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %	2014.	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %	
F Građevinarstvo	458.456	79.876	17,4	10,2	92.269	77.036	83,5	10,6	2.840
Ukupno gospodarstvo Županije	1.165.62	782.212	102,2	100	1.158.772	728.900	62,9	100	53.312

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 37. Kretanje dobiti i gubitka u tvrtkama djelatnosti građevinarstva sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Iz grafikona 37. vidljivo je da je građevinarstvo u razdoblju od 2010. do 2015. godine ostvarivalo negativan financijski rezultat do 2014. godine (grafikon 37.).

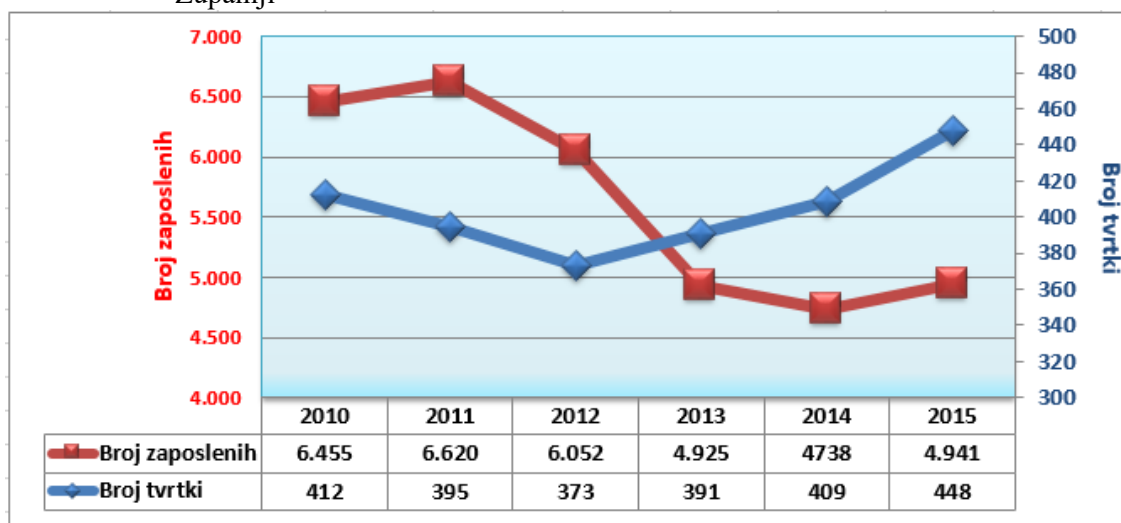
U građevinarstvu je u 2015. godini bilo 4.941 zaposlenih, odnosno 4,3% više u odnosu na 2014. godinu. Investicije u dugotrajnu imovinu iznosile su 55,9 milijuna kuna, što je 1,4% više u odnosu na 2014. godinu (tablica 59.).

Tablica 59. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u građevinarstvu Županije u 2015. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u %
F Građevinarstvo	4.941	104,3	13,8	55.910	101,4	4,3
Ukupno gospodarstvo Županije	35.689	101,9	100	1.295.725	76,0	100

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 38. Kretanje broja zaposlenih i broja tvrtki u djelatnosti građevinarstva sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U razdoblju od 2010. do 2015. godine vidljivo je povećanje broja tvrtki, ali i smanjenje broja zaposlenih sa 6.455 zaposlenih u 2010. godini na 4.941 u 2015. godini (grafikon 38.).

Prosječna mjesečna neto plaća u građevinarstvu u 2015. godini iznosila je 3.921 kuna, što je 0,3% više u odnosu na 2014. godini (tablica 60.).

Tablica 60. Prosječna mjesečna neto plaća u građevinarstvu u Županiji u 2014. i 2015. godini

Djelatnost	2014.	2015.	Indeks 2015/2014.
F Građevinarstvo	3.908	3.921	100,3
Ukupno gospodarstvo Županije	3.999	4.089	102,3

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Građevinarstvo je u 2015. godini ostvarilo prihode od prodaje u inozemstvu u vrijednosti 49,9 milijuna kuna, što je 50,4% manje u odnosu na 2014. godinu, dok uvoz bilježi pad od 3,9% u odnosu na 2014. godinu, pri čemu je ostvaren negativan saldo razmjene od 16 milijun kuna (tablica 61.).

Tablica 61. Izvoz i uvoz u građevinarstvu u Županiji u 2015. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

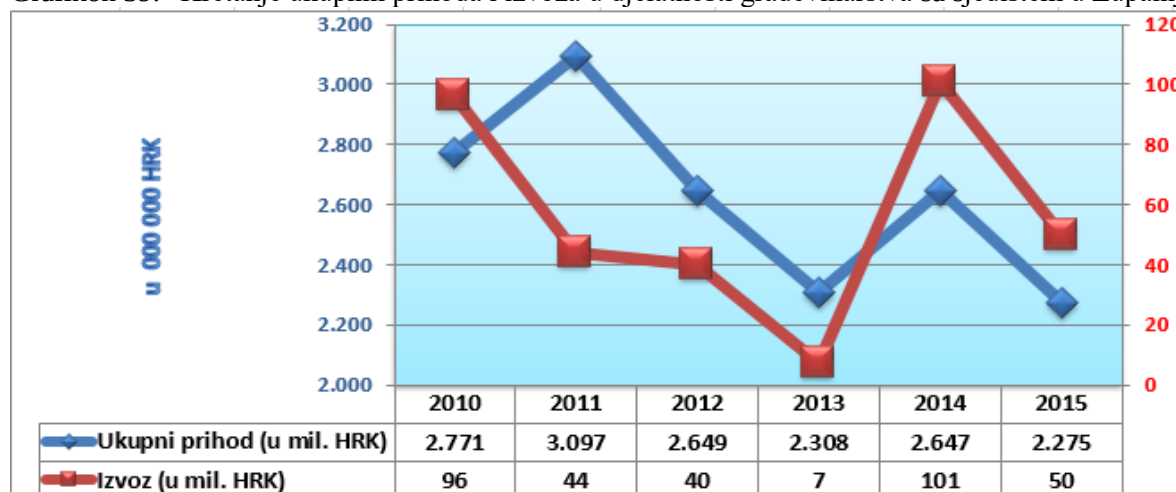
u tisućama kuna

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %	2015.	Indeks 2015/ 2014.	Udio u %	
F Građevinarstvo	49.923	49,6	1,1	65.952	96,1	2,6	-16.029
Ukupno gospodarstvo Županije	4.505.617	121,4	100	1.880.949	133,0	100	2.003.974

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupni prihod u građevinarstvu u razdoblju od 2010. do 2015. godine (grafikon 39.) smanjilo se sa 2,8 milijuna kuna na 2,3 milijuna kuna, odnosno za 17,9%. Najveći prihodi od prodaje u inozemstvu zabilježeni su u 2014. godini i iznosili su 101 milijun kuna, dok su se u 2015. godini smanjili i iznosili su samo 50 milijuna kuna.

Grafikon 39. Kretanje ukupnih prihoda i izvoza u djelatnosti građevinarstva sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U Republici Hrvatskoj u 2015. godini stambeni fond smanjen je za 394 stana, od čega u Županiji za 53 stana (tablica 62.). Razlozi isključenja stanova iz stambenog fonda su rušenje radi elementarne nepogode (40,9%), gradnje novih građevina (49,2%), nezakonita gradnja (0,3%), dotrajalost i drugi razlozi (4,1%), prenamjena u nestambeni prostor ili spajanje dvaju ili više stanova u jedan stan (5,8%). Prosječna veličina tih stanova iznosila je 67,9 m², od čega su 66,5% bili dvosobni i trosobni stanovi.

Tablica 62. Broj i površina stanova isključenih iz stambenog fonda zbog rušenja ili iz drugih razloga

	Stanovi		Stanovi prema broju soba				
	Broj	Korisna Površina u m ²	1-sobni	2-sobni	3-sobni	4-sobni	5-sobni i višesobni
Republika Hrvatska	394	26.757	97	148	114	27	8
Županija	53	3 673	8	18	22	4	1

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema predviđenim vrijednostima radova na građevinama za koja su izdana uvjerenja za građenje u 2015. godini (tablica 63.) u Županiji najveći udio zauzimaju nestambene zgrade u iznosu 832 milijuna kuna ili 58,6%. Zatim slijede složene građevine na industrijskim prostorima u vrijednosti 250,4 milijuna kuna ili 17,6%, cjevovodi, komunikacijski i električni vodovi u vrijednosti 126,1 milijun kuna ili 8,9%, stambene zgrade u vrijednosti 103,4 milijuna kuna ili 7,3%.

Tablica 63. Predviđena vrijednost radova prema izdanim odobrenjima za građenje prema vrstama građevina u Županiji u 2015. godini

	Ukupno	Zgrade		Ostale građevine			
		Stambene	Nestambene	Prometna infrastruktura	Cjevovodi, komunikacijski i električni vodovi	Složene građevine na industrijskim prostorima	Ostale nespomenute građevine
Republika Hrvatska	20.865.728	4.836.964	8.228.266	1.486.723	2.354.841	3.421.686	537.248
Županija	1.420.301	103.453	832.010	97.586	126.138	250.449	10.665
Udio Županije u RH u %	6,8	2,1	10,1	6,6	5,4	7,3	2

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

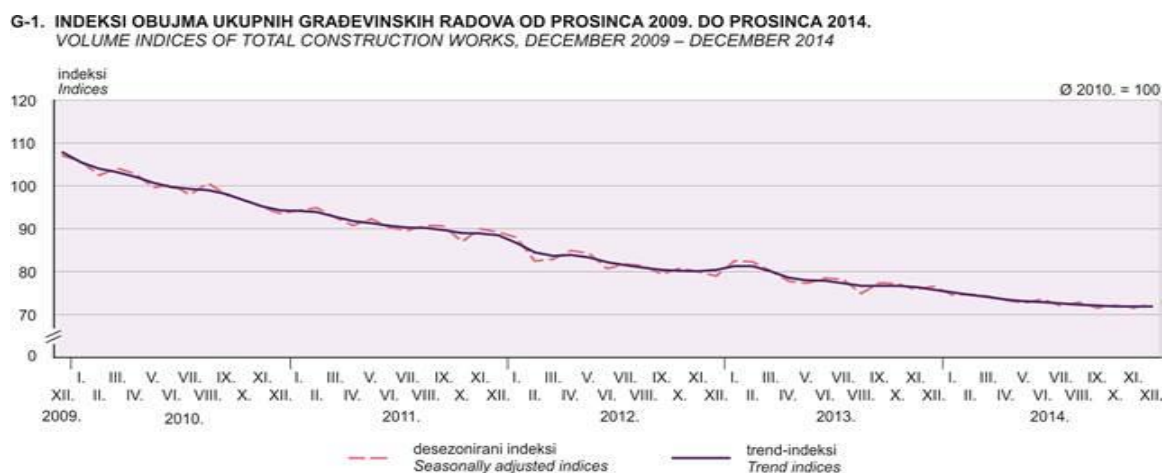
Kod izdanih odobrenja za građenje u Županiji u 2015. godini vidljiv je značajno veći udio izdanih odobrenja za nestambene zgrade, nego za stambene. Površina stambenih zgrada za koje je izdano odobrenje za građenje iznosi 20.803 m², a nestambenih 303.613 m².

Tablica 64. Površina zgrada i stanova za koje su izdana odobrenja za građenje (novogradnja i dogradnja) u 2015. godini

	Zgrade						Stanovi	
	Ukupno		Stambene		Nestambene		Broj	Korisna površina, m ²
	Površina, m ²	Volumen, m ³	Površina, m ²	Volumen, m ³	Površina, m ²	Volumen, m ³		
Republika Hrvatska	2.487.012	10.862.157	884.866	2.724.210	1.602.146	8.137 947	6.950	650.126
Županija	324.416	2.035.374	20.803	63.845	303.613	1.971 529	108	15.950
Udio Županije u RH u %	13,0	18,7	2,4	2,3	19	24,2	1,6	2,5

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 40. Građevinski radovi u razdoblju od prosinca 2009. do prosinca 2015. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku

Obilježja građevinarstva u Republici Hrvatskoj kao i u svijetu, su visoka osjetljivost na ekonomske trendove te u području niskogradnje, oslonjenost na državne investicije. Otvaranjem inozemnim izravnim ulaganjima došlo je do porasta građevinske aktivnosti čiji je udio u BDP-u prije ekonomske krize bio iznimno visok. Početkom gospodarske krize došlo je do velikog pada građevinskih aktivnosti.

Zaustavljanje pada građevinske aktivnosti u Republici Hrvatskoj ovisi o privatnim i javnim investicijama, za što je bitno efikasnije korištenje raspoloživih sredstava iz europskih fondova te snažnija strana ulaganja. Negativan doprinos kretanju obujma građevinskih radova i dalje će dolaziti od niske razine investicija, koje su prvenstveno posljedica dugogodišnje recesije i izostanka razvojno usmjerenih gospodarskih politika. Pod utjecajem zahtjeva za snažnijom fiskalnom prilagodbom, u cilju smanjenja proračunskog deficita, država se najlakše odriče upravo kapitalnih investicijskih projekata (što ima izrazito negativan utjecaj na građevinski sektor), dok su privatne investicije u isto vrijeme smanjene zbog nepovoljnog poslovnog investicijskog okruženja.

15. PROMET

Županija se zbog svog geoprometnog položaja nalazi na raskrižju robnih tokova. Takav položaj Županije, tvrtkama čija je djelatnost prijevoz i skladištenje, pruža velike mogućnosti za razvoj, a samim tim i za razvoj gospodarstva u cjelini.

Tvrtka Ricardo d.o.o. Darda, najveća je prijevozna tvrtka u Republici Hrvatskoj koja pruža cjelokupna logistička rješenja. Kupovinom 50 tegljača marke MAN tvrtka je završila ovogodišnji investicijski ciklus čiji vozni park čini ukupno 250 vozila. Opremljena je vrhunskom suvremenom opremom za prijevoz svih vrsta roba u svim traženim uvjetima, sofisticiranim i najmodernijim uređajima za komunikaciju i praćenje radnih parametara vozila te su povezani satelitskim sustavom za praćenje. Ujedno, Euro 6 ispunjava očekivanja precizno usklađenim tehničkim mjerama koje rezultiraju optimalnom potrošnjom goriva, zadovoljavaju zahtjevna ograničenja za smanjenje štetne emisije plinova.

Općenito, stanje prometne infrastrukture u Županiji ne zadovoljava potrebe aktualnog tržišta prijevoza te se godinama sustavno zanemaruje. Puštanje u promet južnog traka južne obilaznice u Osijeku, kao i cijele dužine obilaznice oko Donjeg Miholjca i Našica, najvažnije su investicije cestogradnje u Županiji u posljednjih godinu dana kada su u pitanju državne ceste koje su u nadležnosti Hrvatske ceste d.o.o.

Unatoč problemima, posljednjih godina ipak se radilo na obnovi i rekonstrukciji cesta (izgradnja obilaznica u gradovima Đakovo, Valpovo, Donji Miholjac i Našice). Đakovo je bilo prvi grad koji je sredinom 90-ih godina dobio obilaznicu, prošle je godine u vrijednosti 7,9 milijuna kuna saniran kolnik, saniran je i kolnik valpovačke obilaznice, kao dijela državne ceste D34 kojom dnevno prođe 6,5 tisuća vozila. Druga je to najprometnija cesta u ovoj Županiji. U cijelosti se prometuje i obilaznicom oko Donjeg Miholjca s obzirom da je u ožujku pušten u promet i drugi dio, koji od centra vodi prema zapadu. U Našicama je također puštena u promet cijela dužina obilaznice, koja je odavno izgrađena, ali je zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa odgođen njen završetak i otvorenje, a u planu je i izgradnja obilaznice u smjeru prema Požegi. Svi gradovi u Županiji imaju obilaznice, osim Belog Manastira, koji će prvo morati sačekati izgradnju autoceste. Za sada od novog mosta do Belog Manastira neće se graditi autocesta već brza cesta, a samim time onda će izostati izgradnja obilaznice.

Proširenje južnog traka već postojeće južne obilaznice u Osijeku bio je najzahtjevniji i financijski najveći zahvat. Ona je među najprometnijim dionicama u Republici Hrvatskoj s dnevno zabilježenim brojem prolaza od 18.500 vozila, ali to ne znači da je s obilaznicom završeno. U tijeku je izrada idejnog rješenja i ishođenje lokacijske dozvole za obnovu sjevernog, starog kolnika te obilaznice. Hrvatske ceste d.o.o. financirale su gradnju pješačkog nathodnika za stanovnike južnog dijela Stadionskog naselja, a u tijeku je realizacija rekonstrukcije državne ceste D518, od južne obilaznice do raskrižja s Divaltovom ulicom, koja će u duljini od 450 metara biti napravljena kao četverotračna cesta.

Trasa buduće Podravske brze ceste, kao buduća obilaznica Osijeka, izmještena je južnije. Osječka obilaznica je za razliku od obilaznica u ostalim gradovima u Županiji jedina koja je funkciji gradskog prometa. Najviše izravne koristi od investicija imali su mještani Belišća, odnosno njihovo gospodarstvo. U pet mjeseci obavljena je rekonstrukcija državne ceste D517, izgrađena su dva kružna toka i dva nova ulaza u gospodarsku zonu. Nakon gradnje mosta na Dravi, ovo je zasigurno najveća investicija u prometnoj infrastrukturi u Belišću. Ukupna investicija iznosila je 14 milijuna kuna, od čega su Hrvatske ceste d.o.o. financirale 96% posto tog iznosa. Izveden je novi kružni tok na južnom ulazu u Brijest, izmještena je dionica ceste Antunovac-Jarmina, kao i novi montažni kružni tok u smjeru prometovanja prema trgovačkom centru Portanova.

Nastavlja se rekonstrukcija cesta od Koške prema Normancima, zatim od valpovačke obilaznice u smjeru Osijeka i nastavak u smjeru Donjeg Miholjca. U planu Hrvatskih cesta d.o.o. je i rekonstrukcija, odnosno obnova kolnika na dionici od Osijeka u smjeru Erduta. Također, obavljeni su pripremni radovi za rekonstrukciju Preradovićeve ulice, odnosno betonske ceste u Đakovu, dok će se u Baranji raditi na rekonstrukciji ceste od Baranjskog Petrovog Sela prema graničnom prijelazu s Mađarskom, kao i program sanacije opasnih mjesta, kao što su lokacije u Budrovcima, Gradcu Našičkom, na dionici Đakovo-Kuševac.

U tijeku je projektiranje i rješavanje pitanja vezanih uz zemljište na kojem se planira izgradnja obilaznice oko Petrijevac, koja se planira financirati iz europskih fondova i najvjerojatnije da do početka njene realizacije neće doći u iduće dvije ili možda i tri godine. Sva daljnja ulaganja bit će sukladno potrebi i raspoloživim sredstvima, s naglaskom na modernizaciju već postojećih prometnica. Strateški opravdane dionice, ponajviše obilaznice gradova, pokušat će se financirati preko fondova Europske unije. Hrvatske ceste d.o.o. na području Županije u 2015. godini financirale su projekte u vrijednosti oko 118 milijuna kuna, a u 2016. godini 31 milijun kuna.

Na koridoru Vc, za 1,18 milijardi kuna izgrađen je most preko rijeke Drave koji treba biti uskoro službeno otvoren. Most preko rijeke Drave u Petrijevcima, dugačak je 2.485 metara, i dio je koridora Vc, odnosno preko njega će prelaziti brza cesta. Most je djelomično i viseći jer nema stupove u Dravi, a pijesak izvučen iz Drave koristio se u izgradnji, po ugovoru s Hrvatskim vodama. Most ima četiri vozna traka i dva zaustavna, a brzina će, najvjerojatnije, biti ograničena na 100 kilometara na sat. Riječ je o autocesti A5, Beli Manastir - Osijek - Svilaj.

Prema podacima iz godišnjih financijskih izvještaja u 2015. godini, djelatnošću prijevoza i skladištenja u Županiji bavilo se 170 tvrtki, što je 10 tvrtki više u odnosu na 2014. godinu. Ukupni prihod ostvaren u toj djelatnosti iznosio je 985 milijuna kuna, što je 17,5% više u odnosu na 2014. godinu. U tvrtkama čija je osnovna djelatnost prijevoz i skladištenje u 2015. godini bilo je 1.636 zaposlenih, što je 13,8% više u odnosu na 2014. godinu. Ostvarena dobit djelatnosti prijevoza i skladištenja u 2015. godini iznosila je 30 milijuna kuna, odnosno 1,7% manje u odnosu na 2014. godinu. U 2015. godini gubitak ove djelatnosti iznosio je 18 milijuna kuna, pri čemu je ostvaren pozitivan financijski rezultat u iznosu 12 milijuna kuna (tablica 4.). Prosječna mjesečna neto plaća u 2015. godini iznosila je 4.417 kuna, što je za 2% više u odnosu na 2014. godinu (tablica 13.).

15.1. Cestovni promet

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Županiji ima 1.648 kilometara cesta, od čega 43 kilometra autocesta, 466 kilometara državnih, 651 kilometar županijskih i 488 kilometara lokalnih cesta. Prema istom izvoru u 2015. godini ukupno je registrirano 112.684 motorna vozila, dok je u odnosu na 2014. godinu bilo 112.013 motornih vozila. Registrirana motorna vozila u Županiji čine 5,8% ukupno registriranih motornih vozila u Republici Hrvatskoj (tablica 65).

Tablica 65. Registrirana motorna vozila u Županiji i Republici Hrvatskoj

Motorna vozila	Županija			Indeks 2014/ 2013.	Indeks 2015/ 2014.	Republika Hrvatska 2015.	Udio Županije RH u 2015. (u %)
	2013.	2014.	2015.				
Mopedi i motocikli	8.103	7.729	7.406	95	95	151.277	4,89
Osobna vozila	84.409	85.025	85.906	100,7	101,03	1.499.802	5,27
Autobusi	212	202	205	95	101,48	5.276	3,88
Teretna vozila ¹	7.768	7.886	8.125	101	103,03	149.006	5,45
Ostala vozila ²	10.876	11.071	11.042	102	99,73	124.365	8,87
Ukupno	111.368	112.013	112.684			1.929.726	5,84

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

¹ uključeni su tegljači

² uključeni su kombinirani automobili, radni strojevi, radna vozila i traktori

Tablica 66. Cestovni prijevoz robe u Županiji i Republici Hrvatskoj od 2009. do 2015. godine

u tonama

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	Indeks 2015/ 2014.
Republika Hrvatska	92.847	74.967	74.645	65.439	67.500	66.146	66.491	97
Županija	6.648	6.514	6.187	5.058	6.091	6.771	6.528	111
Udio Županije u RH u %	7,2	8,7	8,3	7,2	9,0	10,2	9,8	

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

15.1.1. Cestovni teretni promet

Cestovni promet i dalje je najzastupljeniji oblik prijevoza tereta. U 2015. godini broj voznih jedinica u Županiji je u porastu, a stanje voznog parka obnavlja se, odnosno velike tvrtke koje su prodavali starija i kupovali euro 5 i euro 6 vozila smanjile su prosjek starosti voznog parka. Nova ili novija vozila kupuju samo neki prijevoznici, koji nisu zaduženi i koji su unatoč teškom gospodarskom stanju uspjeli zadržati određenu klijentelu.

Najveći problemi u prijevozu ostaju i dalje isti, a to su visoki troškovi hladnog pogona, neusklađene cijene prijevoza na tržištu, koje porastom cijena dijelova ili naftnih derivata u velikoj većini idu na teret samih prijevoznika. Osim najveće prijevozničke tvrtke u Županiji Ricardo d.o.o. Darda, pozitivnih primjera ima malo, a oni se svode na okrupnjavanje tvrtki odnosno kupovinu malih obrtnika i trgovačkih društava s nekoliko voznih jedinica. S nekim zemljama u regiji, koje su izvan granica Europske unije, potpisani su posebni ugovori s kojima dozvole za međunarodni teretni prijevoz nisu potrebne (Srbija, Makedonija). Također smanjile su se naknade za registraciju teretnih i priključnih vozila, kao i sama osiguranja. Cijene cestarina za teretna vozila na Hrvatskim autocestama su ostale gotovo nepromijenjene. Za veliku većinu prijevoznika još uvijek su previsoke i još uvijek se nisu našli adekvantni modeli za preusmjeravanje prometa na iste, pa se uvijek traže alternativni pravci bez naplata cestarina. Jedan od načina na koji se mogao ostvariti određeni popust bio je uzimanje trajnih naloga za ENC uređaje, ali samo za euro 5 vozila i prilikom uplata u određenim iznosima. Preko Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost u 2015. godini prijevoznike se pokušava stimulirati kako bi se educirali o načinima eko vožnje, kupovini hibridnih vozila i vozila na električni pogon.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju nestala su ograničenja u smislu dozvola za teretni prijevoz, prijevoz je pojednostavljen i ubrzan, a jedan od razloga je i elektronski servis Carinskih ispostava i aplikacija u kojoj se razmjenjuju potrebni podaci u elektronskoj formi, što je znatno ubrzalo procedure, skratilo vrijeme čekanja i smanjilo troškove. Austrija i Italija, zadržale su pravo na CEMT dozvole, kao i iz nekih trećih zemalja van granica Republike Hrvatske (prema Bosni i Hercegovini i Srbiji). Raspodjelu kritičnih CEMT dozvola vrši Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, a za 2016. godinu bilo je manje potražnje, a time i manje pritisaka nego što je to bilo 2015. godine, što ukazuje da su problemi oko nedostatnog broja određenih CEMT dozvola nestali. Istovremeno je i smanjena potražnja za kritičnim dozvolama koje izdaje Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, što pokazuje da su se robni tokovi preusmjerili do granica Europske unije.

Od izdanih CEMT dozvola za 2016. godinu koje vrijede na teritoriju Austrije za prijevoznike u Županiji izdano je 5 CEMT dozvola, dozvole koje vrijede na teritoriju Italije izdano je 7 CEMT dozvola, dok je najveći broj CEMT dozvola koje ne vrijede na teritoriju Italije i Austrije "Mali CEMT" kojih je ukupno izdano 52 CEMT dozvole. Udio CEMT dozvola prijevoznika iz Županije u Republici Hrvatskoj je oko 6%.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, temeljem praćenje kontigenta dozvola u 2015. godini, utvrdilo je da je broj razmijenjenih navedenih dozvola manji od iskazanih potreba za prijevozom te su iste utvrđene kao kritične dozvole u međunarodnom cestovnom prijevozu tereta za 2016. godinu: CEMT dozvole, dozvole za Bosnu i Hercegovinu za prijevoz tereta za/iz trećih zemalja (TD), Bugarske dozvole za prijevoz tereta za/iz trećih zemalja (TD), Grčke dozvole za prijevoz tereta za/iz trećih zemalja (TD), Kazahstanske dozvole za prijevoz tereta u bilateralu i tranzitu, Poljske dozvole za prijevoz tereta za/iz trećih zemalja (TD), Rumunjske dozvole za prijevoz tereta za/iz trećih zemalja (TD), Slovenske dozvole za prijevoz tereta za/iz trećih zemalja (TD), Ukrajinske dozvole za prijevoz tereta u bilateralu i tranzitu za EURO 0 vozila, Ukrajinske dozvole za prijevoz tereta u bilateralu i tranzitu za minimalno EURO 2 vozila.

HGK Županijska komora Osijek u 2015. raspodijelila je ukupno 1.427 dozvola za međunarodni teretni prijevoz. Nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, dozvole su se izdavale samo za one zemlje koje nisu članice Europske unije, s kojima postoji sporazum ili treće zemlje. U 2015. godini izdano je 150 dozvola više za međunarodni teretni prijevoz. Najveći broj dozvola odnosio se na: Srbiju TD, zatim za Crnu Goru, Tursku TD. Do 5. rujna 2016. godine Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Osijek izdala je 957 dozvola.

15.1.2. Cestovni prijevoz putnika

U Županiji u 2015. godini registrirano je 205 autobusa, odnosno 1,5% autobusa više u odnosu na 2014. godinu, što čini 5,8% u ukupnom broju registriranih autobusa u Republici Hrvatskoj, dok se broj autobusa u 2015. godini nije značajno mijenjao.

Osim sve zahtjevnijeg tržišta koje konstantno traži niže cijene prijevoza, a istodobno velika ulaganja u smislu modernizacije voznih parkova (E5, E6), konstantan problem je cijena prijevoznčkih usluga u cestovnom putničkom prometu. U Osijeku kao i u drugim većim gradovima, neki se prijevoznici odlučuju koristiti druga alternativna rješenja goriva, kao što su eko plin ili na električni pogon uz sufinanciranje Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Da bi hrvatski prijevoznici postali konkurentni potrebno je uvesti novi sustav naplate cestarina na autocestama uvođenjem vinjeta za gospodarski segment vozila ili omogućiti dodatni popust stalnim korisnicima radi vraćanja vozila na autoceste. Na taj način postiglo bi se smanjenje prometa na lokalnim cestama i povećala sigurnost, a istovremeno bi se omogućio povrat dijela trošarina. Time bi se potaknulo hrvatske prijevoznike, ali i ostale prijevoznike koji prolaze kroz Republiku Hrvatsku, da gorivo kupuju u Hrvatskoj. Zbog mnogobrojnih drugih nameta hrvatski prijevoznici gorivo kupuju u susjednim zemljama u kojima je ono jeftinije, a na ovaj način bi se ostvario povrat dijela trošarina, kao što je to u Belgiji, Francuskoj, Italiji, Mađarskoj, Sloveniji i Španjolskoj.

Također bi trebalo ukinuti preventivne tehničke preglede vozila i obvezu dolaska na homologacije novih i rabljenih vozila proizvedenih u Europskoj uniji kao i smanjiti troškove registracije i tehničkih pregleda, što bi utjecalo na povećanje opće konkurentnosti našeg prijevoznništva.

Broj zahtjeva i obim poslova za izdavanje dozvola za putnički linijski prijevoz, kao i postupci usklađivanja voznih redova, što je predpostupak za dobivanje samih dozvola za linijski prijevoz putnika, a koje svake godine kao javnu ovlast provodi Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Osijek, zahtjeva sve više vremena.

15.2. Željeznički promet

Željezničke pruge se nedovoljno i sporo obnavljaju i moderniziraju. Hrvatske željeznice - Regionalna jedinica Osijek nadležna je za željeznički prijevoz na području Županije. Na području Županije, koje pokriva Regionalna jedinica Organizacije i regulacije prometa Istok ima 57 službenih mjesta, od toga 23 kolodvora, 32 stajališta (od kojih je osam u funkciji prigradskog prometa) i dva otpremništva/stajališta.

Na području Županije ukupno je 243,826 kilometara pruga, od čega je:

- 90,491 kilometara pruge za međunarodni promet
- 104,363 kilometara pruge za regionalni promet i
- 48,972 kilometara pruge za lokalni promet.

Tablica 67. Željeznički promet u Županiji

Godina	Otputovali putnici (u tisućama)	Promet robe (u tisućama tona)	
		Utovar	Istovar
2009.	1.026	462	504
2010.	995	412	423
2011.	1.065	337	424
2012.	1.082	325	454
2013.	927	243	529
2014.	818	236	382
2015.	750	162	478

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Veliki problem u poslovanju Hrvatskih željeznica je zastarjelost infrastrukture željezničkog prometa, kako doljnog tako i gornjeg postroja. Nedovoljna ulaganja u modernizaciju, infrastrukturu i praćenje navika i potreba putnika, rezultirali su padom prijevoza putnika, ali i padom iskrcaja roba.

15.3. Riječni promet

Kako cestovni, tako je i riječni promet u Republici Hrvatskoj dio europskog prometnog sustava. Rijeka Drava ima status međunarodnog plovnog puta od ušća do Osijeka (23 km). S obzirom na međunarodne konvencije, gdje su definirani uvjeti koje plovni put mora zadovoljiti kako bi dobio takav status, potrebno je stalno ulagati u održavanje plovnog puta, što je i jedan od glavnih problema.

Zbog ekstremnih vremenskih uvjeta, kao što su velike suše ili velike oborine, koje su uzrokovale ili vrlo niske ili vrlo visoke vodostaje, sve se više smanjuje vrijeme plovnosti, odnosno vrijeme kada je omogućeno plovilima i kruzerima uplovljavati u akvatorij osječkog bazena.

Tablica 68. Promet robe u lukama na unutarnjim plovnim putovima od 2010. do 2015. godine

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	Indeks 2015/ 2014.
Ukupno	656.710	595.250	695.932	619.350	542.148	671.454	123
Unutarnji promet	236.799	184.518	100.277	84.652	101.500	102.606	101
utovareno	142.058	93.275	49.799	42.326	50.750	51.327	101
istovareno	144.741	91.243	50.478	42.326	50.750	51.279	101
Međunarodni promet	369.911	410.732	595.655	534.698	440.648	514.848	116
utovareno	155.913	120.986	255.854	272.058	204.619	346.416	169
istovareno	213.998	289.746	339.801	262.640	236.029	168.432	71

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Luka Tranzit Osijek d.o.o. u 2015. godini bilježi pad za 35% u odnosu na ukupne manipulacije iz 2014. godine, ali pad aktivnost od 11% u prvih šest mjeseci 2016. godine u odnosu na isto razdoblje 2015. godine kao i neke najave pretovara za drugi dio godine ukazuju na usporavanje negativnog trenda.

Tablica 69. Fizički obujam poslovanja Luke Tranzit Osijek d.o.o.

	2014.	2015.	I.-VI. 2015.	I.-VI. 2016.	Indeks 2015/ 2014.	Indeks I.-V.2016/ I.-V.2015.
Pretovar u riječnom prometu (u tisućama tona)	172.138	113.413	56.543	50.763	65	89
Ukupne manipulacije (u tisućama tona)	260.081	258.774	86.420	90.959	99	105

Izvor: Luka Tranzit Osijek, obrada: HGK Županijska komora Osijek

15.4. Zračni promet

Zračna luka Osijek d.o.o. u 2015. godini bilježi porast putničkog prometa u odnosu na 2014. godinu. Tijekom 2015. godine prevezeno je 29.026 putnika za/iz Zračne luke Osijek d.o.o. (7% više u odnosu na 2014. godinu), obavljeno je 1.896 operacija zrakoplova (16% više u odnosu na 2014. godinu) te je prevezeno 37 tona robe (tablica 70.).

Redovni domaći promet u 2015. godini odvijao se zrakoplovnim tvrtkom Trade Air prema Zagrebu u zimskom redu letenja tri puta tjedno i u ljetnom redu letenja pet puta tjedno zrakoplovima E120 sa 30 sjedala te jednom tjedno Zagreb-Rijeka (s mogućnošću nastavka leta za Split i Dubrovnik). Croatia Airlines je letjela za Split i Dubrovnik jednom tjedno tijekom cijelog ljetnog reda letenja zrakoplovima DASH8-Q400 sa 76 sjedala.

U Međunarodnom putničkom prometu u 2015. godini u ljetnom redu letenja u 2015. godini operirala je redovita putnička linija Ryanaira Osijek-London, dva puta tjedno. Ukupno je prevezeno 20.658 putnika s faktorom popunjenosti zrakoplova od 85% u dolasku i 90% u odlasku zrakoplova. Ovako odličan faktor popunjenosti zrakoplova bio je i jedan od razloga za nastavak linija i u 2016. godini. U usporedbi s 2014. godinom, prevezeno je 13% više putnika na ovoj liniji.

S aspekta robnog zračnog prijevoza (cargo promet) Zračna luka Osijek d.o.o. raspolaže skladišnim prostorom koji je podijeljen na javno skladište (560 m²) i carinsko skladište tipa A (1.120 m²). Zbog cjelokupnog gospodarskog stanja i nedostatka robe koja bi se prevozila zračnim putem, trenutno se skladišni prostor iznajmljuje tvrtki Ricardo d.o.o. Darda koja ga koristi za svoju robu, a u sklopu redovnih putničkih linija povremeno se prevoze manje količine robe.

Osim redovitog prometa, Zračna luka Osijek d.o.o. redovno prihvća charter letove i letove poslovne i generalne avijacije (vidljivo u tablici 7 - neredovni promet).

Tablica 70. Kretanje broja putnika i operacija zrakoplova na Zračnoj luci Osijek d.o.o. u 2014. i 2015. godini

Vrsta prometa		2014.		2015.		Indeks 2015/2014.	
		Broj putnika	Operacija zrakoplova	Broj putnika	Operacija zrakoplova	Broj putnika	Operacija zrakoplova
Domaći	- redovni	7.882	544	7.610	532	97	98
	- neredovni	230	713	53	881	23	124
Međunarodni	- redovni	18.199	124	20.658	124	114	100
	- neredovni	785	255	705	359	90	141
Ukupno		27.096	1.636	29.026	1.896	107	116

Izvor podataka: Zračna luka Osijek d.o.o.

Tablica 71. Kretanje broja putnika i operacija zrakoplova na Zračnoj luci Osijek d.o.o. za razdoblje I.-VII. 2015. i I.-VII. 2016. godini

Vrsta prometa		I-VII. 2015.		I-VII. 2016.		Indeks I-VII. 2016/ I-VII. 2015.	
		Broj putnika	Operacija zrakoplova	Broj putnika	Operacija zrakoplova	Broj putnika	Operacija zrakoplova
Domaći	- redovni	4.321	313	3.900	222	90	71
	- neredovni	17	561	148	539	871	96
Međunarodni	- redovni	12.057	72	11.749	70	97	97
	- neredovni	225	172	274	156	122	91
Ukupno		16.620	1.118	16.071	987	97	88

Izvor podataka: Zračna luka Osijek d.o.o.

Smanjeni broj putnika i operacija zrakoplova u razdoblju od siječnja do srpnja 2016. godine u usporedbi s istim razdobljem 2015. godine je zbog kašnjenja početka prometovanja zrakoplovne kompanije Trade Air koja je počela s operacijama tek početkom srpnja 2016. godine, ali je do kraja godine planirano povećanje broja putnika u odnosu na prethodnu godinu.

Krajem kolovoza 2016. godine započelo se s radovima na proširenju putničke zgrade koja će se proširiti sukladno schengenskim zahtjevima, odnosno dodatno će se osposobiti domaći odlazni i dolazni gate (uz međunarodni dolazak i odlazak), sa svim pratećim sadržajima (kancelarije za policiju i carinu, apartmani za odmor posada, restoran i drugo).

Zračna luka Osijek d.o.o. nalazi se na pragu novog razvojnog razdoblja koje obilježavaju stalna ulaganja u modernizaciju opreme i proširenje putničke zgrade sukladno schengenskim zahtjevima te pored pružanja osnovnih usluga prihвата i otpreme zrakoplova, razvijaju se i sekundarne djelatnosti kao što su usluge skladištenja, cestovnog prijevoza, ugostiteljske, trgovinske i turističke usluge.

16. TURIZAM

Osječko-baranjska županija kontinentalna je županija smještena u Panonskoj nizini na sjeveroistoku Republike Hrvatske između rijeka Save, Drave i Dunava, graniči s Mađarskom i Srbijom, te pripada Euroregiji Dunav-Drava-Sava i kao takva svojim položajem povezana je Euroregionalnom suradnjom s drugim regijama koje dotiče rijeka Dunav. Slikovit ravničarski kraj, šume, blagi brežuljci, ribnjaci, vođeni tokovi, kao i močvarna područja daju joj prepoznatljivu i privlačnu turističku sliku.

Turizam Županije, zahvaljujući prirodnoj i kulturnoj raznolikosti te izdašnosti i ekološkoj očuvanosti prirodnih resursa, posljednjih godina dobiva sve više na značaju. Park prirode "Kopački rit", termalni izvori, vinske ceste i obiteljska poljoprivredna gospodarstva, koja uz usluge smještaja posjetiteljima pružaju poznate gastronomske užitke i odaju duh tradicijskog seoskog života, glavne su okosnice razvoja turizma.

Park prirode "Kopački rit" zaštićeni je rezervat s netaknutom prirodom te sa svojom okolinom predstavlja sjajan potencijal za razvoj ekoturizma, seoskog turizma, lovnog i ribolovnog turizma, izletničkog turizma i slično.

Bolja povezanost Županije s Bečom, Budimpeštom i Bratislavom postignuta je i izgradnjom pristaništa u Aljmašu i Batini čime je omogućeno uplovljavanje velikih riječnih cruisera, što bi trebalo imati značajan utjecaj na razvoj kontinentalnog turizma.

16.1. Smještajni kapaciteti

Kvaliteta hotelskog smještaja, kao i ugostiteljske ponude u Županiji se iz godine u godinu poboljšava. U Županiji ima ukupno 16 hotela, od čega je pet hotela s četiri zvjezdice, devet hotela s tri zvjezdice, a ostala dva udovoljavaju kategorizaciji od dvije zvjezdice.

Tablica 72. Hoteli i ostali smještajni kapaciteti na području Županije

Redni broj	Naziv objekta	kategorizacija	Mjesto	Broj ležaja
1.	Hotel Osijek	****	Osijek	260
2.	ZOO Hotel	****	Osijek	36
3.	Hotel Waldinger	****	Osijek	31
4.	Hotel Patria	****	Beli Manastir	80
5.	Hotel Lug	****	Lug	40
6.	Hotel Blaža	***	Đakovo	46
7.	Hotel Đakovo	***	Đakovo	50

8.	Hotel Silver	***	Osijek	50
9.	Hotel Vila Ariston	***	Osijek	21
10.	Hotel Millennium	***	Osijek	20
11.	Hotel Drava	***	Osijek	18
12.	Hotel Villa Valpovo	***	Valpovo	68
13.	Hotel Slavona	***	Donji Miholjac	13
14.	Hotel Park	***	Našice	100
15.	Hotel Central	**	Osijek	60
16.	Hotel Termia	**	Bizovac	205
UKUPNO (hotelski kapaciteti u Županiji)				1.098
UKUPNO (ostale vrste smještajnih kapaciteta)				cca 1.000
UKUPNO (smještajni kapaciteti u Županiji)				cca 2.098

Izvor: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije; obrada: HGK Županijska komora Osijek

16.2. Prirodni resursi i turističke aktivnosti

U jugoistočnom dijelu Baranje, nalazi se jedno od najznačajnijih prirodnih, poplavnih područja europskog značaja Park prirode "Kopački rit". Ukupno poplavno područje zauzima površinu od 33.010 hektara, od koje je kategorijom zaštite Parka prirode "Kopački rit" zaštićeno 17.700 hektara, a kategorijom Posebnog zoološkog rezervata obuhvaćeno je područje 7.000 hektara (6.234,52 hektara). O koliko značajnom prirodnom biotopu se radi, potvrđuje i uvrštavanje u popis međunarodno značajnih močvara ("Ramsarsko područje"). Rubne zone Parka prirode "Kopačkog rita" buduća su područja turističko-ugostiteljske ponude, kao i izletničko-rekreacijskih i športskih sadržaja. Planirane aktivnosti na razvoju ruralnog turizma, kroz smještaj u kućama tradicijskog graditeljstva i razvoja agroturizma i ekopoljoprivrede, uključivanje kulturno povijesne i graditeljske baštine u turizam obogatit će turističku ponudu kompletnog područja Županije.

Park prirode "Kopački rit" je u 2015. godini posjetilo 29.836 posjetitelja od čega je oko 20% stranih posjetitelja, najviše iz Slovenije, Mađarske, Njemačke, Austrije i Francuske. U prvim šest mjeseci 2016. godine Park prirode "Kopački rit" posjetilo je 21.435 posjetitelja, što je 26% više u odnosu na isto razdoblje 2015. godine. Povećanje broja posjetitelja rezultat je ponajviše velikih ulaganja u infrastrukturu i usluge u proteklom razdoblju.

U 2015. godini dovršen je u cijelosti projekt Prijemnog centra Sakadaš, obnovljena je zgrada recepcije, izgrađena je zgrada multimedijalne izložbe i otvorenog paviljona, sanitarna jedinica, dječje igralište te nova atrakcija Kopačkog rita - Šetnica bijelog lopoča koja se proteže na 1,9 km preko jezera Mali Sakadaš i postala je omiljeno mjesto za posjet i rekreaciju. Radovi su financirani najvećim dijelom iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, zatim sredstava iz projekta NIP kao i dijelom od Ministarstva turizma.

U 2016. godini na Prijemnom centru u Kopačevu gradi se još jedan objekat, Upravna zgrada za djelatnike Parka, a intenzivno se radi na pripremi projektne dokumentacije za obnovu objekata u kompleksu Tikveš (koji će postati izložbeni prostor u kojem će se interpretirati kulturno povijesna i prirodna baština) i za izgradnju pristaništa za brodove na jezeru Veliki Sakadaš. Ovi projekti će se aplicirati na Strukturni fond "Prirodna baština".

U izradi je i novi brod za posjetitelje koji se financira iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i iz sredstava UNDP projekta PARCS, kao i dovod električne energije na pristanište Veliki Sakadaš.

U projektu NATURA VITA trebala bi se razminirati velika površina u Županiji, od Koridora Vc do Dunava i velikog dijela Park prirode "Kopački rit" koji se još smatra minski sumnjivim područjem, zatim zamjena alohtonih šuma autohtonom, a trebala bi se izraditi i studija revitalizacije eko-sustava temeljne zone Park prirode "Kopački rit" (monitoring i hidrološka, biološka i ekološka istraživanja).

Tablica 73. Broj posjetitelja u Parku prirode "Kopački rit"

Godina	Broj posjetitelja
2008.	36.814
2009.	34.850
2010.	30.195
2011.	32.568
2012.	28.756
2013.	26.561
2014.	28.000
2015.	29.836

Izvor: Državni zavod za statistiku

U okviru valorizacije termalnih izvora i razvoja zdravstvenog i rekreacijsko-izletničkog turizma razvile su se Bizovačke toplice, na izvorima slane termomineralne hiperterme, kojoj temperatura vode iznosi čak 96° C, jedina takva hiperterma u Europi.

Od lipnja 2014. godine Bizovačke toplice dio su Bluesun hotelskog lanca. Ulaganja u Bizovačke toplice provode se u više faza investicijskog ciklusa od kojih je u prvoj fazi (kolovoz 2015. godine) izgrađen veliki bazen s valovima veličine 2.000 m² u koji je uloženo oko 8 do 10 milijuna kuna. U drugoj fazi u vrijednosti oko 22 milijuna kuna izvršeno je ulaganje u potpuno novo lječilište koje ima najmoderniju tehnologiju. Treća faza u vrijednosti oko 20 milijuna kuna izvršena je rekonstrukcija unutarnjih bazena koja je dovršena u kolovozu 2016. godine. U četvrtoj fazi u vrijednosti oko 20 milijuna kuna izvršeno je dodavanje novih atrakcija i bazena, a planirano je i ulaganje u rekonstrukciju hotela u vrijednosti oko 25 milijuna kuna. Čitav projekt investicija u Bizovačke toplice realizira se na površini od 31.521 m² u vrijednosti oko 100 milijuna kuna, a u završnoj fazi bit će izgrađen kamp i parkiralište s 800 parkirnih mjesta u vrijednosti 10 milijuna kuna.

Tablica 74. Broj kupaca u Bizovačkim toplicama

Godina	Broj kupaca
2008.	178.314
2009.	157.810
2010.	137.863
2011.	135.863
2012.	129.731
2013.	89.813
2014.	56.906
2015.	78.144

Izvor: Državni zavod za statistiku

Uz katedralu Svetog Petra i Pavla u Đakovu i manifestaciju "Đakovački vezovi" od posebne važnosti je i Državna ergela Đakovo. Ergela je osnovana davne 1506. godine, što je svrstava među najstarije ergele u Europi s oko 160 grla.

Tablica 75. Broj posjetitelja u Državnoj ergeli Đakovo

Godina	Broj posjetitelja
2008.	15.063
2009.	14.418
2010.	14.471
2011.	13.709
2012.	15.157
2013.	14.026
2014.	16.463
2015.	17.017

Izvor: Državna ergela Đakovo

U okviru IPA IIIc programa - Regionalna konkurentnost, Mjere 1.1. Poslovna infrastruktura izrađen je projekt WINE TOUR vrijedan 1,3 milijuna kuna. Nositelj projekta je Županija, a partneri u projektu su: Grad Osijek, Grad Beli Manastir, Općina Draž, Općina Kneževi Vinogradi, Općina Popovac, Općina Drenje, Općina Erdut, Općina Feričanci, Turistička zajednica Baranja, Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, Regionalna razvojna agencija Slavonije i Baranje d.o.o. Specifični cilj projekta je ubrzavanje ekonomskog razvoja regije kroz stvaranje, promociju, upravljanje i poboljšanje ponude kulturnog turizma Županije, temeljen na novoj i obnovljenoj javnoj turističkoj infrastrukturi.

Sukladno ključnim zadacima Hrvatske turističke zajednice i strateškim marketinškim ciljevima hrvatskog turizma pokrenut je marketinški koncept promicanja turističkog prometa u razdoblju pred i posezone - PPS KONCEPT pa je i Wine Tour Slavonije i Baranje dobio oznaku PPS destinacije kojom je naglašena cjelogodišnja promocija kulture i enogastronomije.

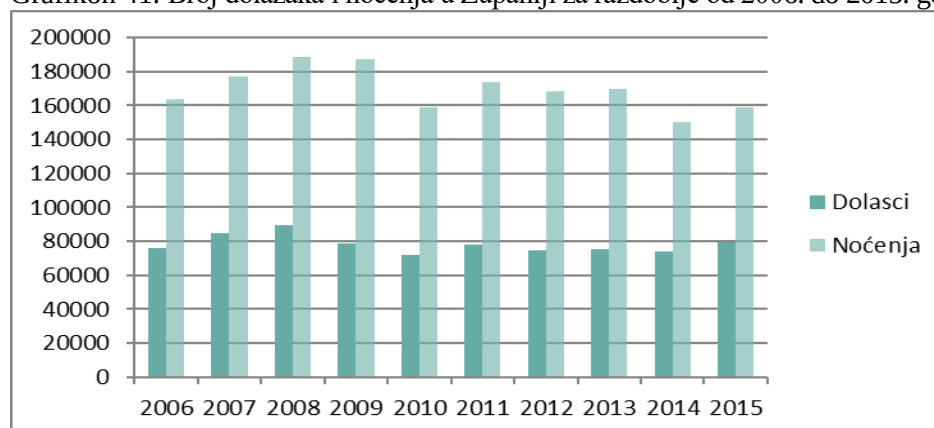
Tablica 76. Broj dolazaka i noćenja u Županiji za razdoblje od 2006. do 2015. godine

Dolasci/ noćenja	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Dolasci	76.313	84.724	89.386	78.382	71.749	77.697	74.373	75.177	74.026	79.588
Noćenja	163.363	176.856	188.926	187.422	159.261	173.892	168.122	169.952	150.466	159.226

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2015. godini zabilježeno je 79.588 dolazaka i 159.226 noćenja, što je 7,5% dolazaka i 5,8% noćenja više u odnosu na 2014. godinu (tablica 76. i grafikon 41.).

Grafikon 41. Broj dolazaka i noćenja u Županiji za razdoblje od 2006. do 2015. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 77. Broj dolazaka i noćenja turista u Županiji za razdoblje I. - VI. 2016. godine

Županija/ grad/općina	Dolasci/ noćenja	Ukupno	Domaći	Strani	Indeksi I. - VI.2016/I-VI.2015.		
					Ukupno	Domaći	Strani
Županija	dolasci	7.952	4.719	3.233	117,1	129,2	103,1
	noćenja	15.119	8.819	6.300	125,3	124,9	125,8
Beli Manastir	dolasci	330	250	80	81,3	99,2	51,9
	noćenja	495	339	156	57,4	51,4	76,5
Donji Miholjac	dolasci	94	69	25	72,9	71,1	78,1
	noćenja	245	184	61	131	122,7	164,9
Đakovo	dolasci	678	414	264	253	306,7	198,5
	noćenja	1.049	623	426	226,1	214,1	246,2
Našice	dolasci	446	289	157	203,7	181,8	261,7
	noćenja	639	423	216	175,5	155,5	234,8
Osijek	dolasci	4.166	2.397	1.769	112	125,9	97,5
	noćenja	7.882	4.259	3.623	122,7	121,5	124,1

Valpovo	dolasci	199	78	121	43,3	32,9	54,3
	noćenja	486	139	347	52	36,4	62,9
Bilje	dolasci	492	336	156	132,3	180,6	83,9
	noćenja	921	665	256	120,2	164,6	70,7
Erdut	dolasci	36	5	31	87,8	23,8	155
	noćenja	62	11	51	117	34,4	242,9
Kneževi Vinogradi	dolasci	628	235	393	108,7	130,6	98,7
	noćenja	829	338	491	111,1	100,3	120

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za prvih šest mjeseci 2016. godine u Županiji ostvareno je 7.952 dolaska, odnosno 17,1% više u odnosu na 2014. godinu i 15.119 noćenja, što je 25,3% više u odnosu na 2014. godinu (tablica 77.).

U Županiji prema podacima Financijske agencije u 2015. godine 282 tvrtke imale su osnovnu djelatnost pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane. U 2015. godini u ovoj djelatnosti bilo je 1.154 zaposlenih, odnosno 16% više u odnosu na 2014. godinu. U 2015. godini ostvaren je ukupni prihod u iznosu od 204 milijuna kuna, što je 5,6% više u odnosu na 2014. godinu. Dobit razdoblja iznosila je 10 milijuna kuna, a gubitak 8 milijuna kuna (tablica 4.). Ulaganja u dugotrajnu imovinu iznosila su 7 milijuna kuna, odnosno 62% više u odnosu na 2014. godinu (tablica 6.). Prosječna mjesečna neto plaća isplaćena u ovoj djelatnosti u 2014. godini iznosila je 2.578 kuna, što je 9% manje u odnosu na 2014. godinu (tablica 13.).

17. TRGOVINA

Prema podacima Financijske agencije o poslovanju poduzetnika u 2015. godini u Županiji godišnje financijske izvještaje predalo je 1.190 tvrtki sa sjedištem u Županiji, čija je osnovna djelatnost trgovina, što je 5,6% više u odnosu na 2014. godinu (tablica 78.).

Tablica 78. Broj poduzetnika koji su predali godišnje financijske izvještaje u 2014. i 2015. godini

Djelatnost/područje	Broj tvrtki		
	2014.	2015.	Indeks 2015/2014.
Gospodarstvo Republike Hrvatske	100.057	107.390	107,3
Trgovina Republike Hrvatske	25.503	26.665	104,6
Gospodarstvo Županije	4.006	4.298	107,3
Trgovina Županije	1.127	1.190	105,6
Udio broja poduzetnika trgovine RH u gospodarstvu RH u %	25,49	24,83	97,4
Udio broja poduzetnika trgovine Županije u trgovini RH u %	4,42	4,46	100,9
Udio broja poduzetnika trgovine Županije u gospodarstvu Županije u %	28,1	25,9	92,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2015. godini tvrtke čija je osnovna djelatnost trgovina ostvarile su ukupne prihode u iznosu 4,2 milijarde kuna, što je 4,8% više u odnosu na 2014. godinu, dok su ukupni rashodi iznosili 4,3 milijarde kuna, odnosno 0,9% više u odnosu na 2014. godinu. Dobit u 2015. godini iznosila je 121,5 milijuna kuna, odnosno 0,5% više u odnosu na 2014. godinu, dok je gubitak iznosio 206,8 milijuna kuna, odnosno 42,6% manje u odnosu na 2014. godinu, pri čemu je ostvaren negativan konsolidirani financijski rezultat u iznosu 85,3 milijuna kuna, što je 64,3% manje u odnosu na 2014. godinu (tablica 79.).

Tablica 79. Broj zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u trgovini Županije u 2014. i 2015. godini

Elementi	Iznos/broj		Indeks 2015/ 2014.	Udio u ukupnom gospodarstvu Županije u %
	2014.	2015.		
Ukupni prihodi (u tisućama kuna)	4.010.847	4.201.509	104,8	18,2%
Ukupni rashodi (u tisućama kuna)	4.228.536	4.264.660	100,9	18,6%
Dobit (u tisućama kuna)	120.962	121.538	100,5	15,6%
Gubitak (u tisućama kuna)	360.075	206.863	57,4	28,4%
Konsolidirani financijski rezultat (u tisućama kuna)	-239.114	-85.326	35,7	-
Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)	36.014	41.209	114,4	3,2%
Izvoz (u tisućama kuna)	201.212	176.365	87,7	3,9%
Uvoz (u tisućama kuna)	397.488	495.842	124,7	19,8%
Saldo (u tisućama kuna)	-196.276	-319.447	162,8	-
Prosječan broj zaposlenih	4.685	4.694	100,2	13,2%
Prosječna mjesečna neto plaća	3.762	3.694	98,2	11,9%

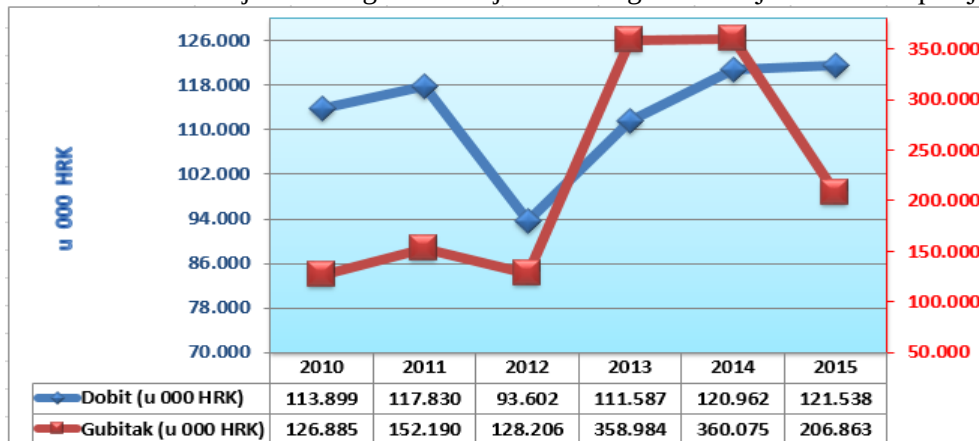
Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Investicije u dugotrajnu imovinu u ovoj djelatnosti u 2015. godini iznosile su 41,2 milijuna kuna, što je 14,4% više u odnosu na 2014. godinu.

Izvoz ove djelatnosti u 2015. godini iznosio je 176,3 milijuna kuna i 12,3% bio je manji u odnosu na 2014. godinu, dok se uvoz za 24,7% povećao i iznosio je 495,8 milijuna kuna, što je rezultiralo negativan saldo razmjene u iznosu od 319,4 milijuna kuna ili 62,8% više u odnosu na 2014. godinu.

U trgovini je u 2015. godini bilo 4.694 zaposlenih, što je za 0,2% više u odnosu na 2014. godinu. Prosječna mjesečna neto plaća u trgovini Županije u 2015. godini iznosila je 3.694 kune, odnosno 1,8% manje u odnosu na 2014. godinu (tablica 79.).

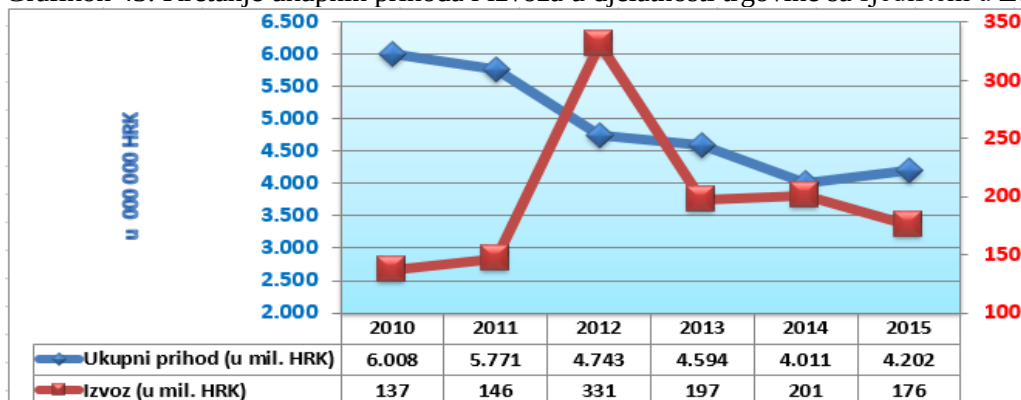
Grafikon 42. Kretanje dobiti i gubitka u djelatnosti trgovine sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U razdoblju od 2010. do 2015. godine u trgovini dobit se kretala između 93,6 i 121,5 milijuna kuna, osim u 2012. godini kada je iznosila 93,6 milijuna kuna. Najveći gubitak u djelatnosti trgovine ostvaren je u 2014. godini u iznosu 360,1 milijun kuna, što je dva puta više u odnosu na 2012. godinu. U 2015. godini iznos gubitka se smanjio za 42,5% i iznosio je 206,9 milijuna kuna. Kroz cijelo promatrano razdoblje ova djelatnost ostvarila je negativan konsolidirani financijski rezultat koji je u 2010. godini iznosio 13 milijuna kuna, u 2013. godini čak 247,4 milijuna kuna, a u 2015. godini 85,3 milijuna kuna (grafikon 42.).

Grafikon 43. Kretanje ukupnih prihoda i izvoza u djelatnosti trgovine sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupni prihodi u 2015. godini iznosili su 4,2 milijarde kuna i za 30% su bili manji u odnosu na 2010. godinu, odnosno za 1,8 milijardi kuna. Najveći izvoz zabilježen je 2012. godine kada je iznosio 331 milijun kuna, gotovo dvostruko više u odnosu na ostale promatrane godine (grafikon 43.).

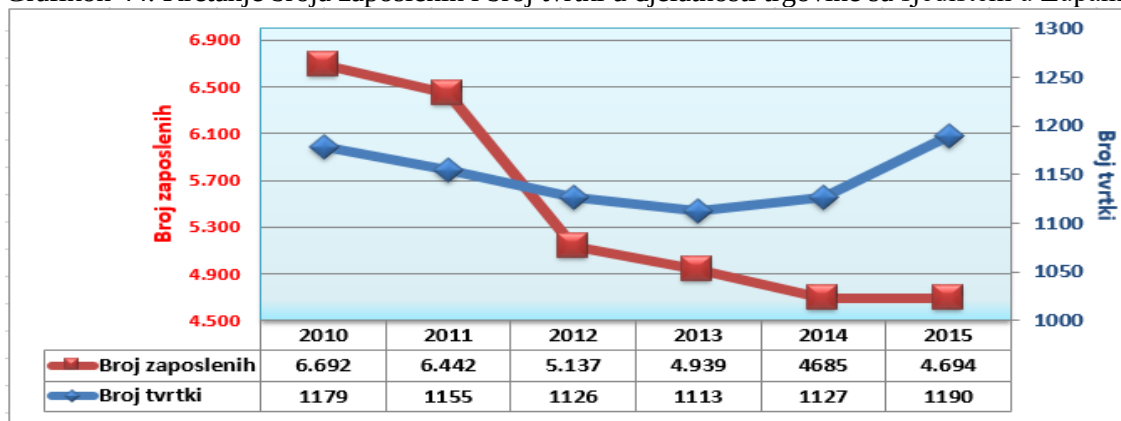
Tablica 80. Struktura trgovine u Županiji po odjeljcima u 2015. godini

Trgovina	Struktura u %							
	Broj tvrtki	Broj zaposlenih	Ukupni prihod	Dobit	Gubitak	Izvoz	Uvoz	Investicije
G45 Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala	13,4	13,7	16,1	15,3	3,0	8,7	23,6	30,0
G46 Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	54,6	54,2	60,9	62,5	37,6	83,6	67,0	59,6
G47 Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	31,9	32,1	23,0	22,2	59,4	7,7	9,4	10,4

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najznačajniji odjeljak trgovine u Županiji je trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima, koja je u 2015. godini ostvarila 83,6% ukupnog izvoza trgovine u Županiji i 62,5% ukupne dobiti trgovine. Najveći udio u ostvarenom gubitku imala je trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima (59,4%), dok je trgovina na veliko i malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala ostvarila samo 3% ukupnog gubitka trgovine u Županiji. Od ukupno ostvarenih prihoda u trgovini Županije 60,9% ostvarila je trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima, 23% trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima, a 16,1% ostvarila je trgovina na veliko i malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala (tablica 80.).

Grafikon 44. Kretanje broja zaposlenih i broj tvrtki u djelatnosti trgovine sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Broj zaposlenih u djelatnosti trgovine u razdoblju od 2010. do 2015. godine stalno se smanjuje, s naglaskom na 2012. godinu kada je zabilježeno 1.305 zaposlenika manje u odnosu na 2011. godinu ili 20,3%. Broj tvrtki djelatnosti trgovine od 2010. godine do 2013. godine je u padu, nakon čega je u porastu (grafikon 44.).

Tablica 81. Udio ukupnog prihoda i broja zaposlenih u trgovini u ukupnom gospodarstvu Županije sa sjedištem u Županiji od 2005. do 2015. godine i Republici Hrvatskoj u 2015. godini u postotku

	Županija											RH
	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2015.
Ukupni prihod	37,2	37,7	37,7	33,5	32,7	27,4	24,0	21,0	20,6	17,7	18,2	34,5
Broj zaposlenih	20,1	20,3	19,5	17,8	17,8	16,8	16,3	14,1	13,8	13,4	13,2	21,3

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Udio koji ostvaruju tvrtke u djelatnosti trgovine sa sjedištem u Županiji u ukupnom prihodu i broju zaposlenih svih tvrtki u gospodarstvu Županije smanjuje se u razdoblju od 2005. do 2015. godine. Tako se udio u ukupnom prihodu smanjio sa 37,2% u 2005. godini na 18,2% u 2015. godini, a broj zaposlenih se smanjio sa 20,1% u 2005. godini na 13,2% u 2015. godini (tablica 81.). Ovo smanjenje, osim stvarnog smanjenja udjela trgovine u ukupnom gospodarstvu Županije, zbog globalne krize koja je počela 2008. godine, velikim dijelom odnosi se na otvaranje velikih trgovačkih centara u 2010. godini (Avenue Mall i Portanova) u čijim prostorima većina trgovačkih kuća nema sjedište u Županiji pa svoj ukupni prihod ostvaren na području Županije iskazuju prema sjedištu tvrtke.

18. POSLOVANJE NEKRETNINAMA

Djelatnost poslovanja nekretninama na području Županije u posljednjih nekoliko godina pokazuje uzlazne i silazne trendove, čije uzroke treba tražiti u globalnoj krizi koju izaziva nesigurnost i oprez kupaca nekretnina. Poremećaje na tržištu nekretnina uzrokuje i velik broj nekretnina koje se prodaju u ovršnim postupcima (2012. godine u Očevidnik nekretnina koje se prodaju u ovršnim postupcima, za područje Županije, bilo je 903 upisa, 2013. godine 1.028 upisa, 2014. godine 1.157 upisa, a 2015. godine 974 upisa).

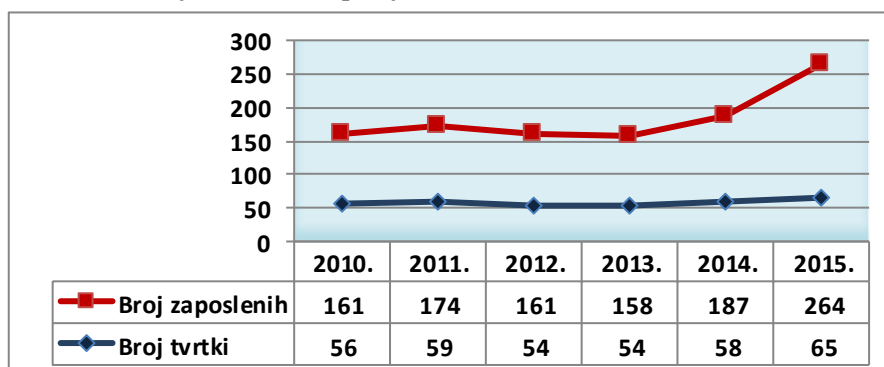
Prema podacima Financijske agencije u 2015. godini broj tvrtki čija je osnovna djelatnost poslovanje nekretninama bilježi rast za 12,1% u odnosu na 2014. godinu, a broj zaposlenih za 41,2% (tablica 82. i grafikon 45.)

Tablica 82. Broj poduzetnika i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u djelatnosti poslovanje nekretninama u 2015. godini u Županiji

Elementi	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	Indeks 2015/2014.	Udio u gospodarstvu Županije u %
Broj tvrtki	56	59	54	54	58	65	112,1	1,5
Prosječan broj zaposlenih	161	174	161	158	187	264	141,2	0,7
Prosječna mjesečna neto plaća	4.753	4.616	5.154	5.034	4.669	4.258	91,2	104,1
Ukupni prihodi (u tisućama kuna)	67.282	64.074	84.255	62.628	56.930	78.354	137,6	0,3
Ukupni rashodi (u tisućama kuna)	66.967	78.117	88.239	66.405	63.856	80.551	126,1	0,4
Dobit (u tisućama kuna)	7.252	2.103	4.396	3.329	2.798	3.990	142,6	0,5
Gubitak (u tisućama kuna)	8.522	16.476	8.851	7.713	10.305	7.174	69,6	1,0
Konsolidirani financijski rezultat (u tisućama kuna)	-1.270	-14.373	-4.455	-4.384	-7.507	-3.184	42,4	
Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)	476.180	522.868	568.461	725.261	777.780	1.730	0,2	0,1

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

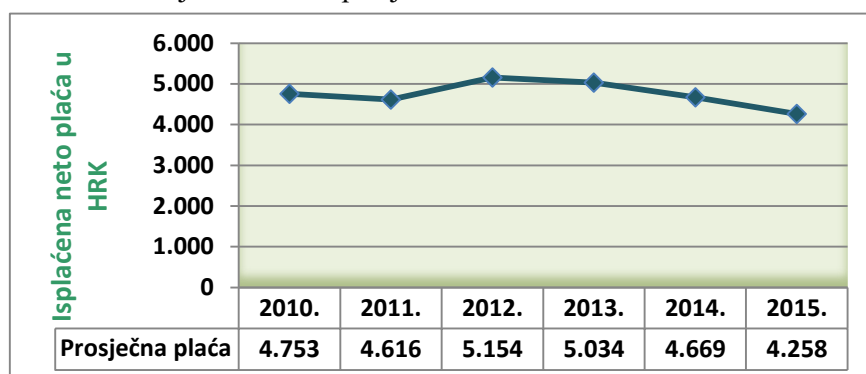
Grafikon 45. Kretanje broja tvrtki i prosječan broj zaposlenih u djelatnosti poslovanje nekretninama sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U razdoblju od 2010. do 2015. godine najveća prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih u djelatnosti poslovanja nekretninama bila je 2012. godine 5.154 kune, a najniža 2015. godine u iznosu 4.258 kuna. U odnosu na 2014. godinu, isplaćena prosječna mjesečna neto plaća bila je manja za 8,8% (grafikon 46.).

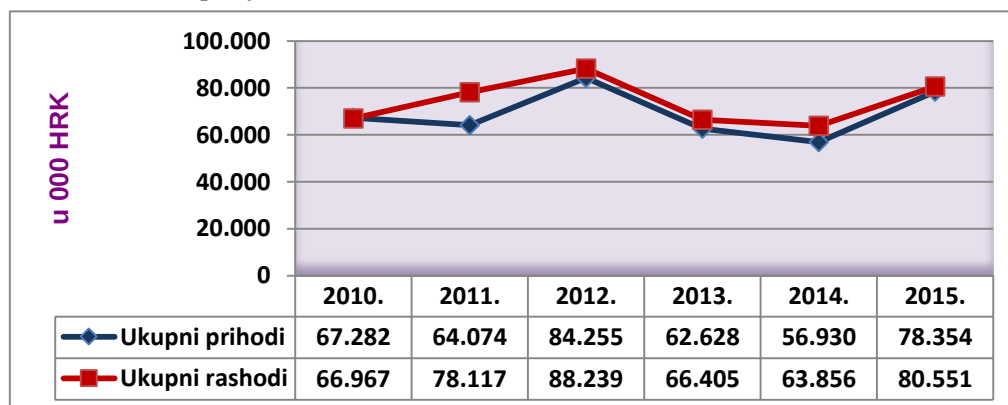
Grafikon 46. Kretanje prosječne mjesečne neto plaće u djelatnosti poslovanje nekretninama sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupni prihodi djelatnosti poslovanja nekretninama u 2015. godini iznosili su 78,4 milijuna kuna. Najveći ukupni prihodi zabilježeni su 2012. godine u iznosu 84,2 milijuna kuna, a najmanji u 2014. godini u iznosu 56,9 milijuna kuna. Najveći ukupni rashodi bili su u 2012. godini i iznosili su 88,2 milijuna kuna, a najmanji u 2014. godini u iznosu 63,9 milijuna kuna. U 2015. godini ukupni rashodi iznosili su 80,5 milijuna kuna.

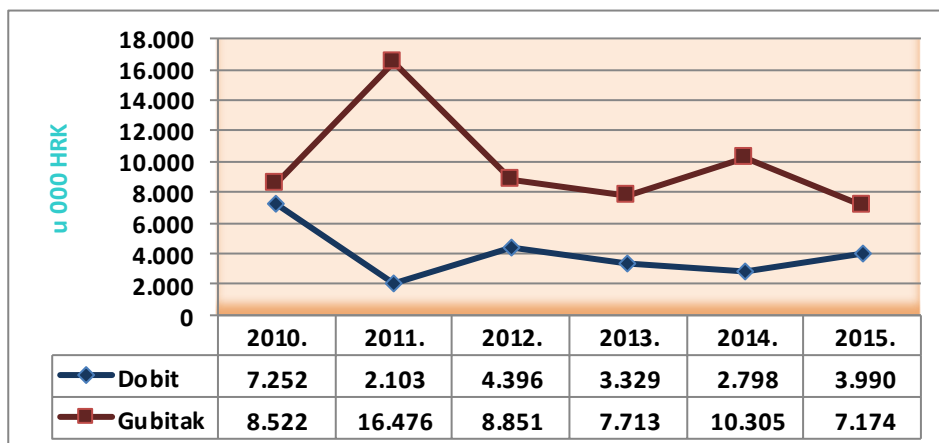
Grafikon 47. Kretanje ukupnih prihoda i rashoda u djelatnosti poslovanje nekretninama sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U razdoblju od 2010. do 2015. godine najveća dobit ostvarena je 2010. godine u iznosu 7,2 milijuna kuna, a najmanja 2011. godine 2,1 milijun kuna, dok je 2015. godine ostvarena dobit u iznosu 4 milijuna kuna i za 45% je bila manja u odnosu na 2010. godinu. Najveći gubitak u promatranom razdoblju bio je 2011. godine i iznosio je 16,5 milijuna kuna, a najmanji 2015. godine u iznosu 7,2 milijuna kuna (grafikon 48.).

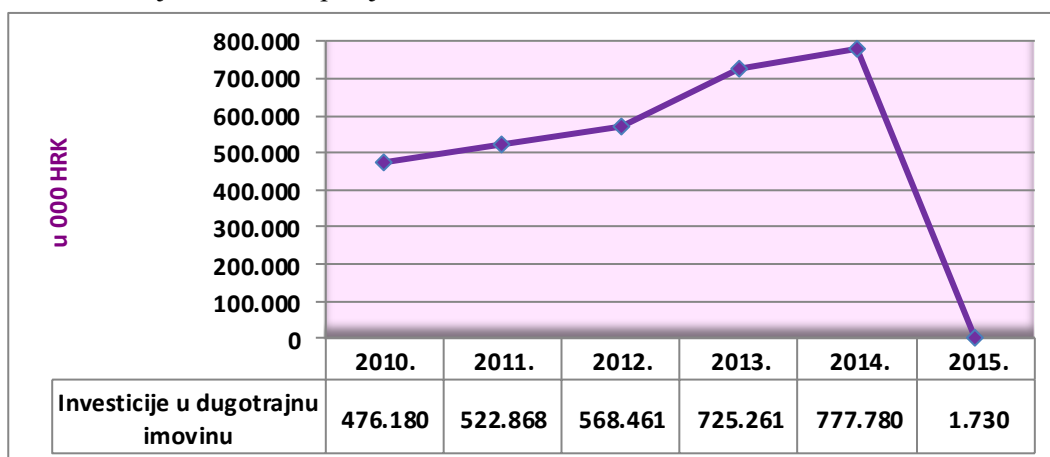
Grafikon 48. Kretanje dobit i gubitak u djelatnosti poslovanje nekretninama sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U svim promatranim godinama ostvaren je negativni konsolidirani financijski rezultat. Najmanji konsolidirani financijski rezultat bio je 2010. godine u iznosu oko 1,3 milijuna kuna, a najveći 2011. godine u iznosu gotovo 14,4 milijuna kuna. U 2015. godini također je ostvaren negativan konsolidirani financijski rezultat u iznosu 3,2 milijuna kuna.

Grafikon 49. Kretanje investicija u dugotrajnu imovinu u djelatnosti poslovanje nekretninama sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Investicije u dugotrajnu imovinu u djelatnosti poslovanja nekretninama imaju konstantan uzlazni trend u razdoblju od 2010. do 2014. godine. Gotovo cijeli iznos investicija odnosi se na ulaganja u Eurodom. U 2015. godini tvrtka Eurodom d.o.o. Osijek pripala je drugom poslovnom subjektu izvan sjedišta Županije, a u veljači 2016. godine Eurodom d.o.o. brisan je iz Trgovačkog suda u Osijeku. Iz navedenih razloga i investicije u dugotrajnu imovinu u 2015. godini iznose samo 1,7 milijuna kuna (grafikon 49.).

Iako djelatnost poslovanja nekretninama s malim udjelom sudjeluje u financijskim rezultatima poduzetnika Županije, važna je djelatnost zbog promjene vlasništva nad nekretninama i plaćenom porezu na promet nekretnina.

Tablica 83. Kretanje prometa nekretninama prema broju predmeta u Ministarstvu financija, Poreznoj upravi i plaćenom porezu na promet nekretninama

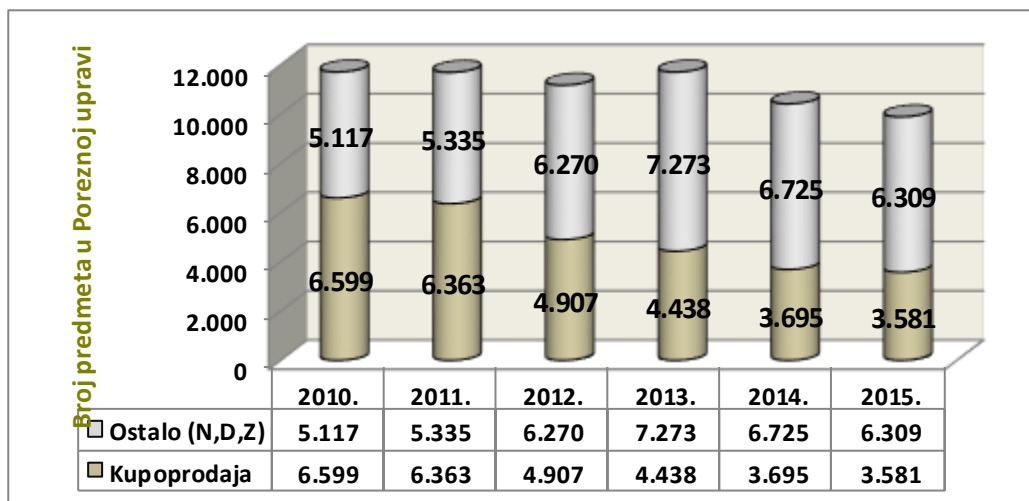
Broj predmeta i plaćeni porez na promet nekretninama	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Kupoprodaja	6.599	6.363	4.907	4.438	3.695	3.581
Ostalo (N,D,Z)	5.117	5.335	6.270	7.273	6.725	6.309
Ukupno	11.716	11.698	11.177	11.711	10.420	9.890
Plaćeni porez (u 000 kuna)	46.813	50.236	32.305	32.459	29.254	29.370

Izvor: Ministarstvo financija, Porezna uprava Osijek; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najmanji broj predmeta u razdoblju od 2010. do 2015. godine (tablica 84.) bio je u 2015. godini. U istoj godini kupoprodaja kao način stjecanja nekretnina također je imala najmanji broj predmeta, dok najveći ukupan broj predmeta zabilježen je u 2010. godini. U 2015. godini ukupan broj predanih predmeta bio je 15,5% manji u odnosu na 2010. godinu, a broj predmeta vezanih uz kupoprodaju nekretnina bio je 45,7% manji u odnosu na 2010. godinu. U odnosu na 2014. godinu u 2015. godini bilo je predano je 5,1% manje predmeta u 2015. godini.

Ostali načini stjecanja nekretnine (nasljedstva, darovanja i zamjene) imaju naizmjenične uzlazno-silazne trendove. U 2015. godini bilo ih je 6.309, što je za 23,3% više u odnosu na 2010. godinu, u kojoj je bilo najmanje ovakvog načina stjecanja nekretnina, odnosno 13,3% manje nego u 2013. godini u kojoj je bilo najviše ovakvog načina stjecanja nekretnina.

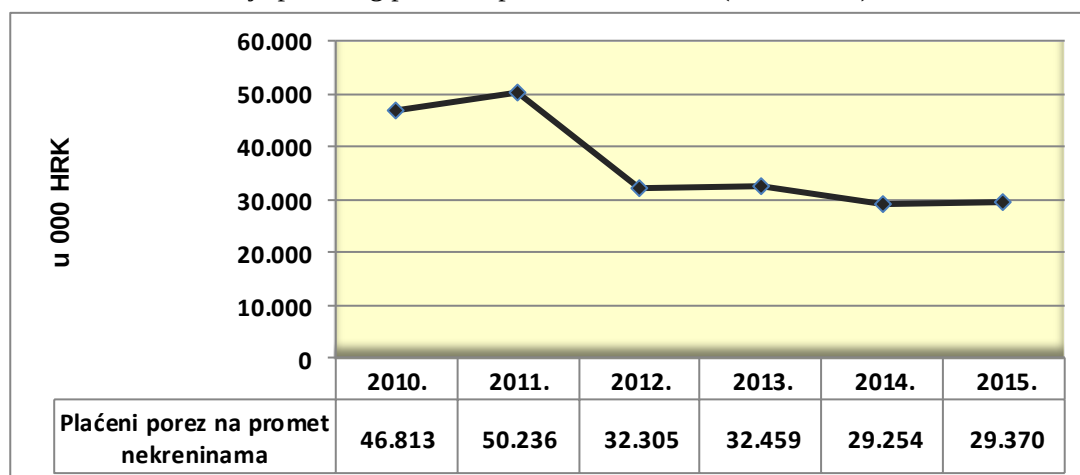
Grafikon 50. Kretanje broja prometa nekretninama u Županiji, prema broju predmeta u Ministarstvu financija, Poreznoj upravi

Izvor: Ministarstvo financija, Porezna uprava Osijek; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najviše poreza na promet nekretnina, uplaćeno je 2011. godine (grafikon 50.) u iznosu 50,2 milijuna kuna, dok je najmanje poreza uplaćeno 2014. godine u iznosu 29,2 milijuna kuna. U 2015. godini plaćeno je 29,4 milijuna kuna, što je 0,4% više u odnosu na 2014. godinu i 41,5% manje u odnosu na 2011. godinu, u kojoj je uplaćeno najviše poreza na promet nekretnina.

Grafikon 51. Kretanje plaćenog porez na promet nekretnina (u 000 kuna)

Izvor: Ministarstvo financija, Porezna uprava Osijek; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Rezultati poslovanja poduzetnika ove djelatnosti u sljedećim godinama, osim stanja na tržištu nekretnina (ponuda-potražnja-cijene nekretnina), ovisit će i o gospodarskom oporavku, kretanjima na tržištu rada te financijskim mogućnostima stanovništva.

Agencije za promet nekretnina s područja Županije ocijenile su 2015. godinu, najlošijom i najtežom godinom koju je unatoč stagnaciji cijena nekretnina obilježila i stagnacija poslovanja. U gradu Osijeku realizaciju koči činjenica da je veliki dio nekretnina u arheološkoj zoni, pa je potrebno nekretninu prvo ponuditi Republici Hrvatskoj, Županiji te Gradu Osijeku, kako bi iskazali postojanje, odnosno nepostojanje interesa za nekretninom. Zemljišno-knjižni odjeli za sada ne traže da se zahtjevu za upis prava vlasništva prilažu očitovanja Republike Hrvatske, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ali se ista moraju ishoditi da ne bi došlo do sporova za poništenje ugovora.

Najveći interes kupaca postoji za manjim stanovima i kućama te poljoprivrednim zemljištem, manji je interes za velike stanove i poslovne prostore, dok za velike kuće gotovo i nema interesa. Na području grada Osijeka mali stanovi, ovisno o stupnju sredećenosti, postižu cijenu od 850 do 1.000 €/m², cijena m² većih i velikih stanova kreće se između 800 i 900 €, dok se kuće u gradu Osijeku prodaju po cijeni od 650 do 800 €/m², a u prigradskim naseljima (Tenja, Josipovac i drugo) cijena nekretnina kreće se oko 300 €/m². Najtraženije su kuće prizemnice, površine trosobnog stana (60 do 80 m²).

Na području Đakovštine kuće koje su se prije tri do četiri godine prodavale za 60.000 €, sada teško postižu cijenu iznad 40.000 €. Stanova u ponudi ima jedino u gradu Đakovu, s obzirom da je ponuda mala, a potražnja velika, postižu cijenu od 700 do 750 €/m².

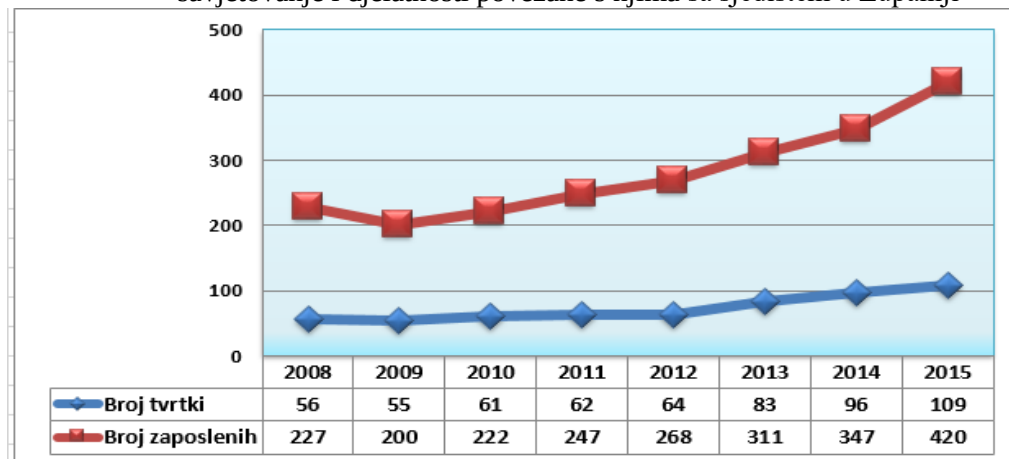
Velika je potražnja za poljoprivrednim zemljištem, posebno oranicama čija cijena ovisi o kvaliteti zemljišta. Nekvalitetna zemljišta prodaju se po cijeni od 1.000 € po jutru, a kvalitetna zemlja, kod koje postoje uređeni sustavi navodnjavanja, odvodnje i dobri prilazni putovi po cijeni od 3.000 do 4000 € po jutru.

19. IT INDUSTRIJA

IT industrija djelatnost je koja pruža najveću sposobnost rasta, razvoja i zapošljavanja. Tvrtke i javni sektor u Republici Hrvatskoj uglavnom su prepoznali važnost informatizacije kao ključ uspjeha i razvoja, no postoji još dosta prostora za unaprjeđenje. Jačanje IT struke stimulirajuće djeluje na cjelokupno gospodarstvo, a IT industrija izvor je promjena u poslovnoj praksi drugih industrijskih djelatnosti.

Najznačajnije djelatnosti IT sektora u Županiji su J62 računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima i to kako po broju tvrtki, tako i po broju zaposlenih i ostvarenim financijskim rezultatima poslovanja.

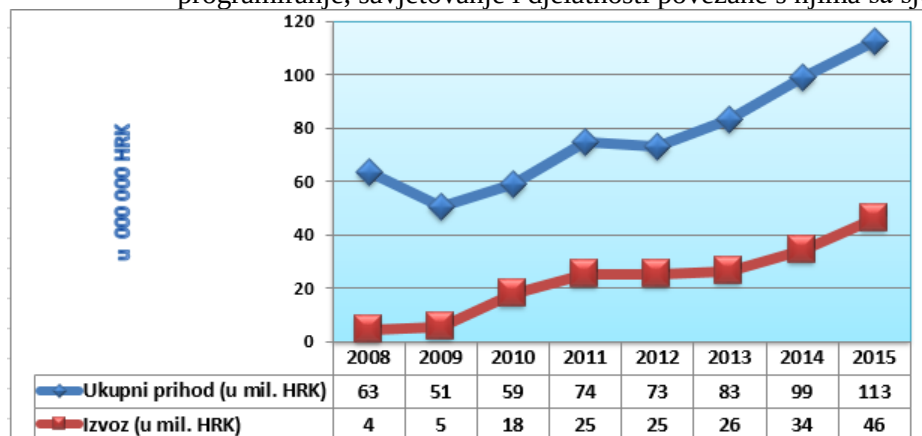
Grafikon 52. Kretanje broja tvrtki i broj zaposlenih u djelatnosti računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Godišnje financijsko izvješće o poslovanju u 2015. godini predalo je 109 tvrtki sa sjedištem u Županiji čija je osnovna djelatnost računalno programiranje, savjetovanje i povezane djelatnosti s njima, što je 95% više u odnosu na 2008. godinu, godinu prije recesije. Upravo je u 2013., 2014. i 2015. godini značajno povećanje broja novih IT tvrtki (grafikon 52.).

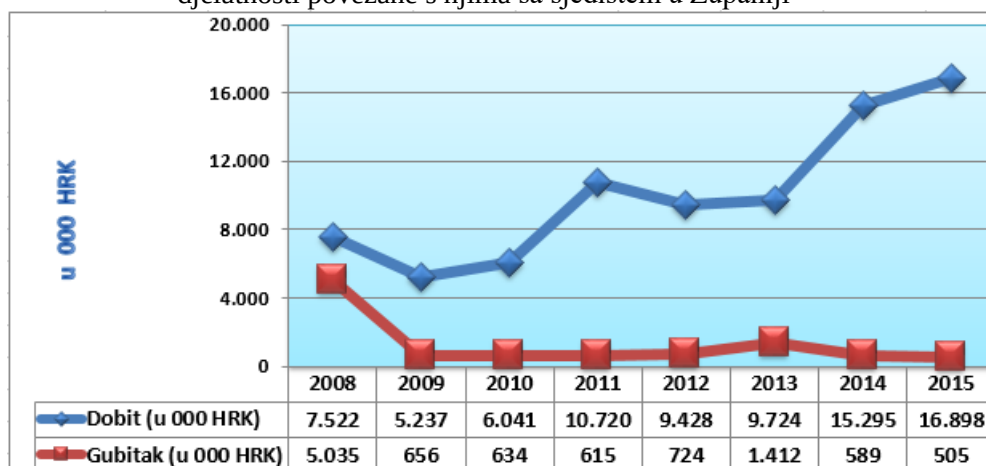
Grafikon 53. Kretanje ukupnih prihoda i prihoda od prodaje u inozemstvu u djelatnosti računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupni prihod IT tvrtki s sjedištem u Županiji u 2015. godini iznosio je 113 milijuna kuna, što je 14,1% više u odnosu na 2014. godinu, pri čemu prihodi od prodaje u inozemstvu u ukupnim prihodima sudjeluju sa 40,7% i u 2015. godini iznosili su 46 milijuna kuna ili 35,3% više u odnosu na 2014. godinu (grafikon 53.).

Grafikon 54. Kretanje dobiti i gubitka u djelatnosti računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima sa sjedištem u Županiji

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2015. godini IT tvrtke u Županiji ostvarile su dobit u iznosu od 16,9 milijuna kuna, odnosno 10,5% više u odnosu na 2014. godinu, dok je gubitak iznosio 505.000 kuna, odnosno 14,3% manje u odnosu na 2014. godinu, što je rezultiralo pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu 16,4 milijuna kuna (grafikon 54.).

Navedeni financijski pokazatelji poslovanja odnose se na tvrtke sa sjedištem u Županiji, ali treba istaknuti da na području Županije, odnosno u Gradu Osijeku posluju i podružnice nekih većih IT tvrtki sa sjedištem u Zagrebu ili drugim dijelovima Republike Hrvatske.

Povećanju zanimanja iz IT sektora i povećanju broja programera među mladima, svakako pridonosi Udruga Osijek Software City, koja je osnovana 2013. godine na inicijativu najznačajnijih tvrtki IT sektora Županije, a čiji je cilj postići prepoznatljivost Osijeka u svijetu kao grada u kojemu žive i rade IT stručnjaci te kao grada u kojemu djeluju tvrtke koje proizvode dobar softver.

Jedan od najvećih problema za IT tvrtke u Županiji je nedostatak adekvatnog stručnog kadra te se stoga traži prilagodba Curiculuma u srednjim i visokim školama potrebama tvrtki radi stjecanja znanja i kompetencija koje IT tvrtke očekuju od budućih zaposlenika, kao i potreba za većim prostorom u kojeg bi bile smještene postojeće i novoosnovane IT tvrtke s ciljem njihove bolje umreženosti i dobivanju mogućnosti edukacije kadrova za specifične poslove.

ZAKLJUČAK

Prema podacima Financijske agencije iz godišnjih financijskih izvještaja, nakon 2014. i u 2015. godini nastavlja se lagani pozitivan trend pokazatelja rezultata poslovanja trgovačkih društava sa sjedištem u Županiji.

Ukupni prihodi u 2015. godini porasli su za 2,2% u odnosu na 2014. godinu, a broj zaposlenih za 1,9%. Iako je ostvarena dobit razdoblja manja za 32,9% u odnosu na 2014. godinu, gubitak se još više smanjio i to za 37,1%, pri čemu je ostvaren pozitivan konsolidirani financijski rezultat u iznosu 53 milijuna kuna dok je 2014. iznosio 7 milijuna kuna. Kada se osim trgovačkih društava u obzir uzmu i ostali obveznici poreza na dobit, obrti, OPG-ovi, zadruge, pozitivan rezultat iznosi 133 milijuna kuna. Nakon niza od pet godina s negativnim financijskim rezultatom, od 2009. do 2013. godine, ovo je druga godina za redom kada trgovačka društva sa sjedištem u Županiji ostvaruju skroman, ali pozitivan financijski rezultat, koji je u porastu. Ostvareni ukupni prihod u 2015. godini iznosio je 23,1 milijardu kuna, dobit 782 milijuna, a gubitak 729 milijuna kuna.

Najveći udio u ukupno ostvarenoj dobiti u 2015. godini imala je prerađivačka industrija s 30,3%, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo s 19,4%, trgovina s 15,5%, građevinarstvo s 10,2% te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti s 8,0%. Najveći udio u gubitku imala je trgovina 28,4%, prerađivačka industrija 24,7%, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo 13,2%, građevinarstvo 10,6% i stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti 7,4%.

U 2015. godini 455 tvrtki ostvarile su prihode od prodaje roba i usluga u inozemstvu, što je 66 tvrtki ili 17% više u odnosu na 2014. godinu, a ostvareni izvoz u iznosu 4,5 milijarde kuna povećao se za 21,4% u odnosu na 2014. godinu ili za 794 milijuna kuna. U 2015. godini povećao se broj tvrtki koje su uvozile za 14,4%. Uvoz je iznosio 2,5 milijarde kuna i za 33% ili za 621 milijun kuna bio je veći u odnosu na 2014. godinu, što je rezultiralo pozitivnim saldom razmjene u iznosu od 2 milijarde kuna, odnosno 9,4% više u odnosu na 2014. godinu kada je iznosio 1,8 milijarde kuna.

Značajan pokazatelj, ali s negativnim trendom su investicije u dugotrajnu imovinu koje drugu godinu za redom padaju. U 2014. godini investicije u dugotrajnu imovinu smanjile su se za 8,8% u odnosu na 2013. godinu, dok su se u 2015. godini smanjile za 24% u odnosu na 2014. godinu.

Broj blokiranih pravnih osoba i iznos nepodmirenih prijavljenih obveza, u padu je od prosinca 2010. godine, kada je imao svoj vrhunac. Od tada se smanjuje i broj insolventnih pravnih osoba, kao i iznos nepodmirenih obveza koje su 30. lipnja 2016. godine iznosile 244 milijuna kuna, odnosno 33,7% manje u odnosu na prosinac 2015. godine i u ukupnim nepodmirenim obvezama na razini Republike Hrvatske sudjeluju s 1,9%. Na dan 30. lipnja 2016. godine bilo je 552 insolventne pravne osobe, što je 43,6% manje u odnosu na prosinac 2015. godine.

Iako pokazatelji o zaposlenosti odnosno nezaposlenosti pokazuju pozitivne trendove, krajem rujna 2016. godine broj zaposlenih prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno i mirovinsko osiguranje o broju osiguranika iznosio je 85.864, što je 3,2% više u odnosu na isti mjesec 2015. godine, dok se broj nezaposlenih smanjio za 16,5% i iznosio je 24.791, ali i dalje zabrinjava podatak da se broj aktivnog stanovništva (radna snaga) na području Županije (rujan 2016. godine) u godinu dana smanjio za 2% ili za 2.245 osoba. Stopa nezaposlenosti u rujnu 2016. godine u Županiji iznosila je 22,4% (u rujnu 2015. godine 26,3%), dok je u Republici Hrvatskoj ona bila 12,5% (u rujnu 15,2%).

Nakon niza godina u kojima su zabilježeni negativni trendovi i pad gospodarskih aktivnosti, u 2014. godini vidljivi su minimalni pozitivni rezultati, koji se nastavljaju i u 2015. godini, a koji se prije svega odnose na rast ukupnih prihoda, smanjenje gubitka, unatoč smanjenoj dobiti ostvaren je pozitivan financijski rezultat, povećanje izvoza te pozitivan saldo vanjskotrgovinske razmjene, kao i smanjenje insolventnih pravnih osoba i nepodmirenih prijavljenih obveza. Međutim, unatoč navedenim pozitivnim rezultatima, odnosno usporenom rastu i razvoju gospodarskih aktivnosti, u Županiji je još uvijek prisutan problem nelikvidnosti, velika nezaposlenost unatoč porastu zaposlenosti, smanjenje investicija u dugotrajnu imovinu te sve veći broj osoba, posebice mladih osoba iz Županije koji u potrazi za boljim životom odlaze na rad van granica Republike Hrvatske. Slijedom toga u ovom je trenutku potrebno osigurati i održati financijski sustav i likvidnost uz zadržavanje postojećih radnih mjesta i otvaranje novih, kako bi se nastavio daljnji rast i razvoj gospodarskih aktivnosti te zaustavio masovni odlazak mladih osoba.